МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Василь СЕМЕНЧУК

МУЗИЧНЕ АРАНЖУВАННЯ ТА ОБРОБКА: УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ТА АВТОРСЬКІ ТВОРИ

Частина 3
Мішаний народний хор

Навчальний посібник

Умань
Сочінський М. М.
2025

УДК 78.088(075.8)
С30

Рецензенти:

Степурко В. І., композитор, професор кафедри музичного мистецтва НАКККіМ, кандидат мистецтвознавства (доктор мистецтв), заслужений діяч мистецтв України, голова спілки композиторів України;

Бенч-Шокало О. Г., диригентка, музикознавиця, кандидатка мистецтвознавства, доцентка, професорка, заслужена діячка мистецтв України, народна артистка України;

Стадник О. О., художній керівник та головний диригент Державного академічного Волинського народного хору, заслужений діяч мистецтв України;

Кірдан О. Л., докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Рекомендовано до друку вченою радою
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 8 від 28 жовтня 2025 року)

Семенчук В. В.

С 30 Музичне аранжування та обробка: українські народні та авторські твори : в 3 ч. Ч. 3 : Мішаний народний хор : навч. посіб. /
Василь Семенчук ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т
імені Павла Тичини. – Умань : Сочінський М. М., 2025. – 120 с.

У цьому виданні представлено музичні аранжування та обробки як українських народних, так і авторських творів. Нотний матеріал посібника може стати цінним доповненням до репертуару камерних вокальних колективів, надаючи їхньому виконавському стилю нових, оригінальних барв.

Посібник призначений для здобувачів і викладачів мистецько-педагогічних факультетів закладів вищої освіти, керівників вокальних ансамблів, а також викладачів спеціалізованих мистецьких навчальних закладів.

УДК 78.088(075.8)

© Семенчук В. В., 2025

ЗМІСТ

Передмова.....4
Пане-господарю, що на твоїм дворі Обр. В. Семенчука.....6
По горі-Торі пава літала Обр. В. Семенчука.....12
Були в пана бджоли Обр. В. Семенчука.....14
Із-за хмари, з-за туману Аранж. В. Семенчука.....19
Качалася біла груда Аранж. В. Семенчука.....22
Ой у полі, при дорозі Обр. В. Семенчука.....25
Ой чиє ж то жито Аранж. В. Семенчука.....29
Ой у лісі, край дороги, кирниця стояла Аранж. В. Семенчука.....32
Ой, полола горлиця лободу Аранж. В. Семенчука.....36
Ой зійдімося, роде Аранж. В. Семенчука.....41
Їхав, їхав козак містом Аранж. В. Семенчука.....44
В саду гуляла, квіти збирала Аранж. В. Семенчука.....50
Розпрягайте, хлопці, коней Аранж. В. Семенчука.....54
Цвіте терен, цвіте терен Аранж. В. Семенчука.....57
Чом ти не прийшов Аранж. В. Семенчука.....60
Спить ставок, не колишуться віти Аранж. В. Семенчука.....65
Ой, ти, коню сивогривий Обр. В. Семенчука.....72
По діброві вітер виє Муз. народна, сл. Т. Шевченка, обр. В. Семенчука.....82
Гаї шумлять Муз. Пиріг і Батіг, сл. П. Тичини, аранж. В. Семенчука.....87
Ой майнули білі коні Муз. В. Семенчука, сл. В. Симоненка.....92
Оберіг Муз. та сл. С. Вакарчука, аранж. В. Семенчука.....100
Оберіг Муз та сл. Т. Мазур, обр. В. Семенчука.....104
Многая літа (За Україну) Аранж. В. Семенчука.....117

ПЕРЕДМОВА

Цей посібник є третьою частиною серії, присвяченої мистецтву хорового аранжування та обробки української музики. Він створений для тих, хто прагне глибше зануритися у роботу з мішаним хором (САТБ) на матеріалі автентичних народних пісень, колядок, щедрівок, а також сучасних авторських творів, натхненних народною традицією.

Українська музична спадщина – це не лише скарб національної культури, а й безмежне поле для творчих пошуків. У цьому виданні ми прагнули поєднати традиційне звучання народних мелодій із сучасними аранжувальними прийомами, щоб фольклор ожив у контексті академічного хорового виконання.

Основні напрями роботи посібника:

- Аналіз форми, ладу, ритму та гармонії народних мелодій.
- Розробка різних типів фактури: від гомофонної до поліфонічної та підголоскової.
- Практичні завдання з гармонізації, динаміки, агогіки та інтерпретації.
- Адаптація матеріалу для різних складів хору: жіночого, чоловічого, дитячого.
- Впровадження елементів сучасної стилізації: джазу, мінімалізму, рок-хору.

Посібник буде цікавим і корисним:

- Студентам музичних закладів, диригентам-хормейстерам та аранжувальникам.
- Викладачам хорових дисциплін та керівникам професійних і аматорських колективів.
- Всім, хто цікавиться українською музичною культурою та її сучасними інтерпретаціями.

Методичний підхід поєднує теоретичний аналіз із практичними завданнями, допомагаючи не лише опанувати техніку, а й розвинути художнє мислення, здатність до інтерпретації та творчої імпровізації.

При роботі з пісенними творами автор надає виконавцям і керівникам колективів свободу вибору: можна як вільно використовувати фольклорну імпровізацію, розкриваючи власну творчу інтерпретацію, так і зосередитися на відтворенні окремих, найбільш зручних або ефектних зразків. Такий підхід дає змогу одночасно зберегти автентичність музичного матеріалу та розвивати артистичну індивідуальність учасників, дозволяючи кожному колективу знаходити власне звучання в межах традиційної музичної форми.

Робота з українським фольклором у хоровому аранжуванні – це не просто виконання нот; це справжній діалог із музичною душею нашого народу. Кожна

мелодія, колядка чи щедрівка несе в собі історію, емоції та мудрість поколінь. Занурюючись у цей світ, виконавці та керівники хору отримують можливість не лише відтворювати автентичні зразки, а й творити, вплітаючи у традицію власний погляд, характер і емоційність.

Сподіваємося, що посібник стане вашим супутником у творчому процесі: він допоможе відчути глибину народної музики, розвивати художнє мислення, вчитися працювати із фактурою, гармонією, ритмом і стилізацією. Він заохочуватиме сміливо експериментувати, комбінувати класичні та сучасні прийоми, знаходити власне звучання колективу та створювати живу, щиру музичну атмосферу.

В цьому посібнику не лише методичний матеріал, а й запрошення до творчого пошуку, до сміливих експериментів і до щирого, відкритого діалогу з багатством української музики.

Нехай робота з цим матеріалом надихає вас на нові відкриття, пробуджує творчий азарт і дає відчуття єдності з українською музичною традицією. Пам’ятайте: кожне виконання, кожна інтерпретація – це маленький внесок у продовження і розвиток нашої культури, можливість подарувати слухачам щиру емоцію і відчути магію музики, яка живе століттями і продовжує звучати в серцях.

Нехай цей посібник стане для вас джерелом натхнення, сміливих експериментів і глибокого діалогу з українською музичною душею.
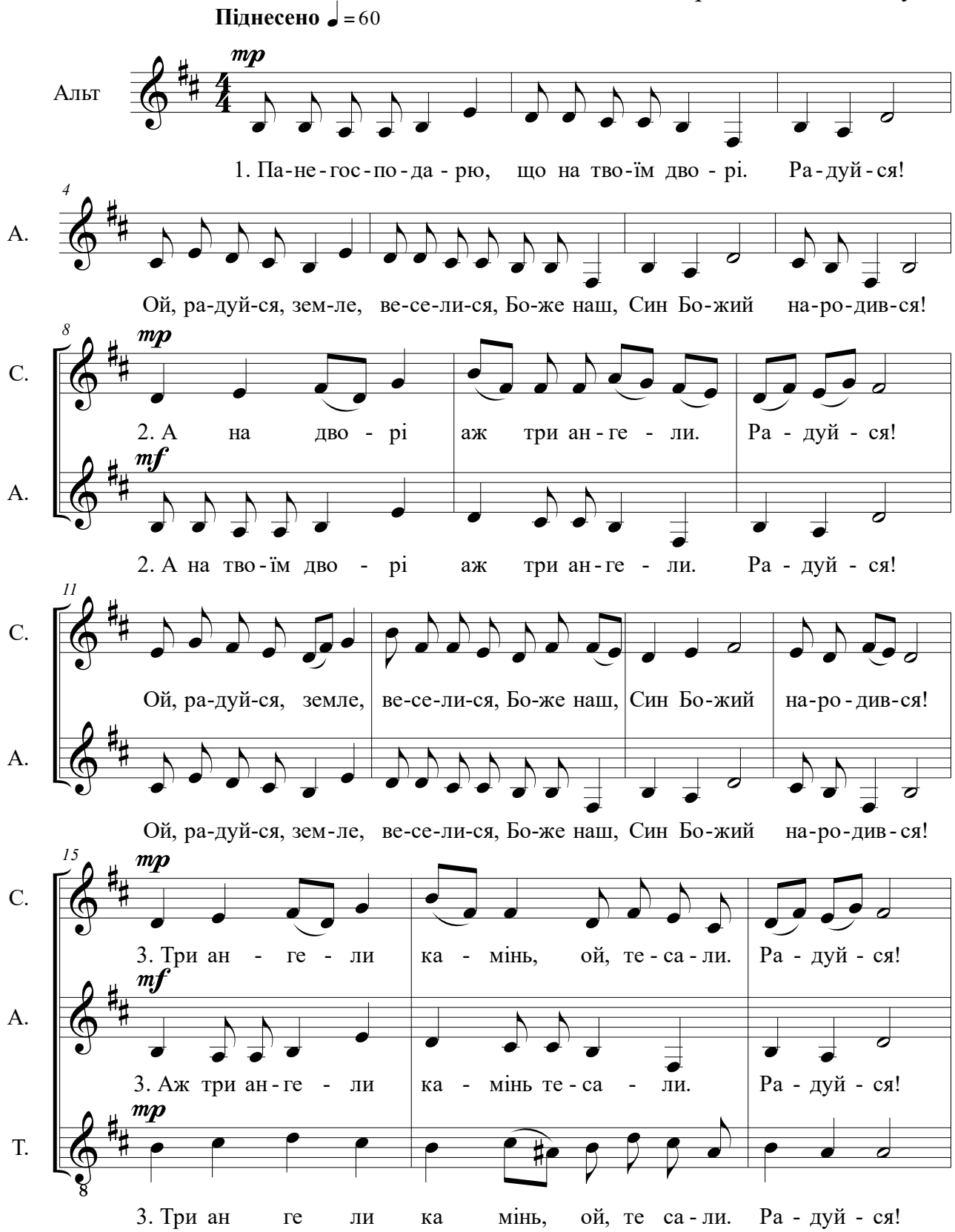
Василь Семенчук
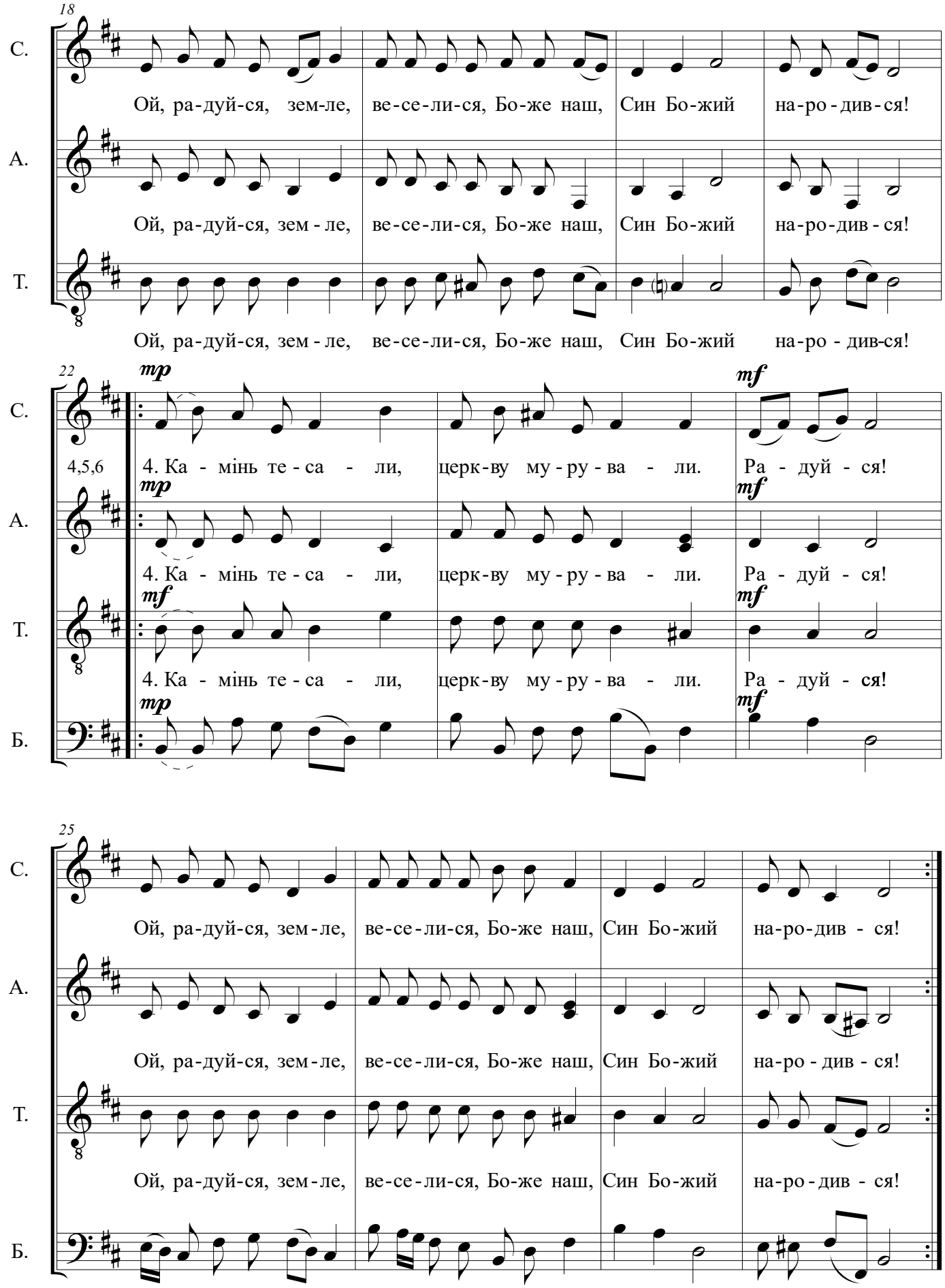
завідувач кафедри музикознавства та вокально-хорового мистецтва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, доцент; соліст і аранжувальник чоловічого вокального тріо «Гонта»; керівник народного хору «Кобзар» та жіночого вокального ансамблю «Софія»; заслужений працівник культури України
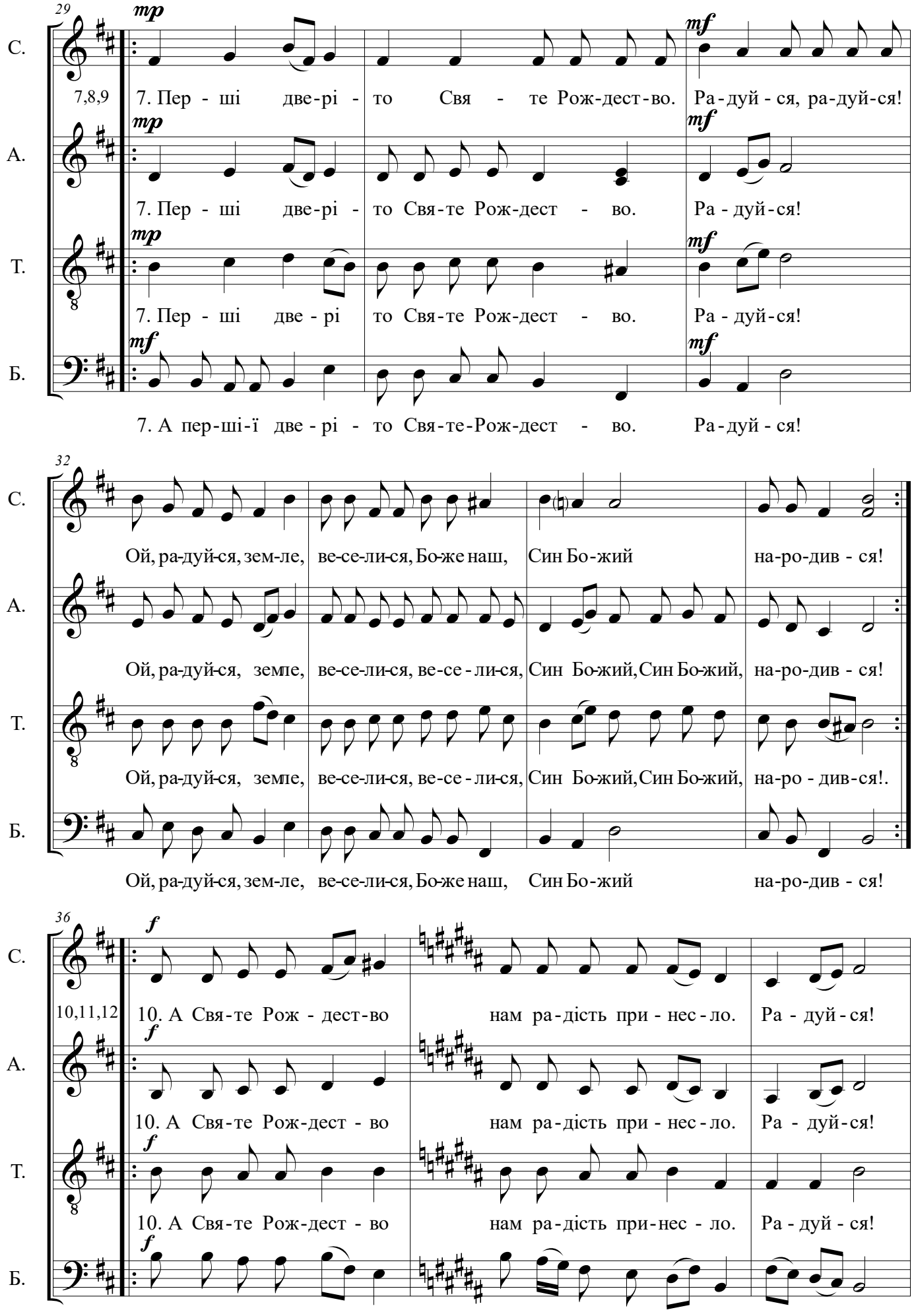
ПАНЕ-ГОСПОДАРЮ, ЩО НА ТВОЇМ ДВОРІ
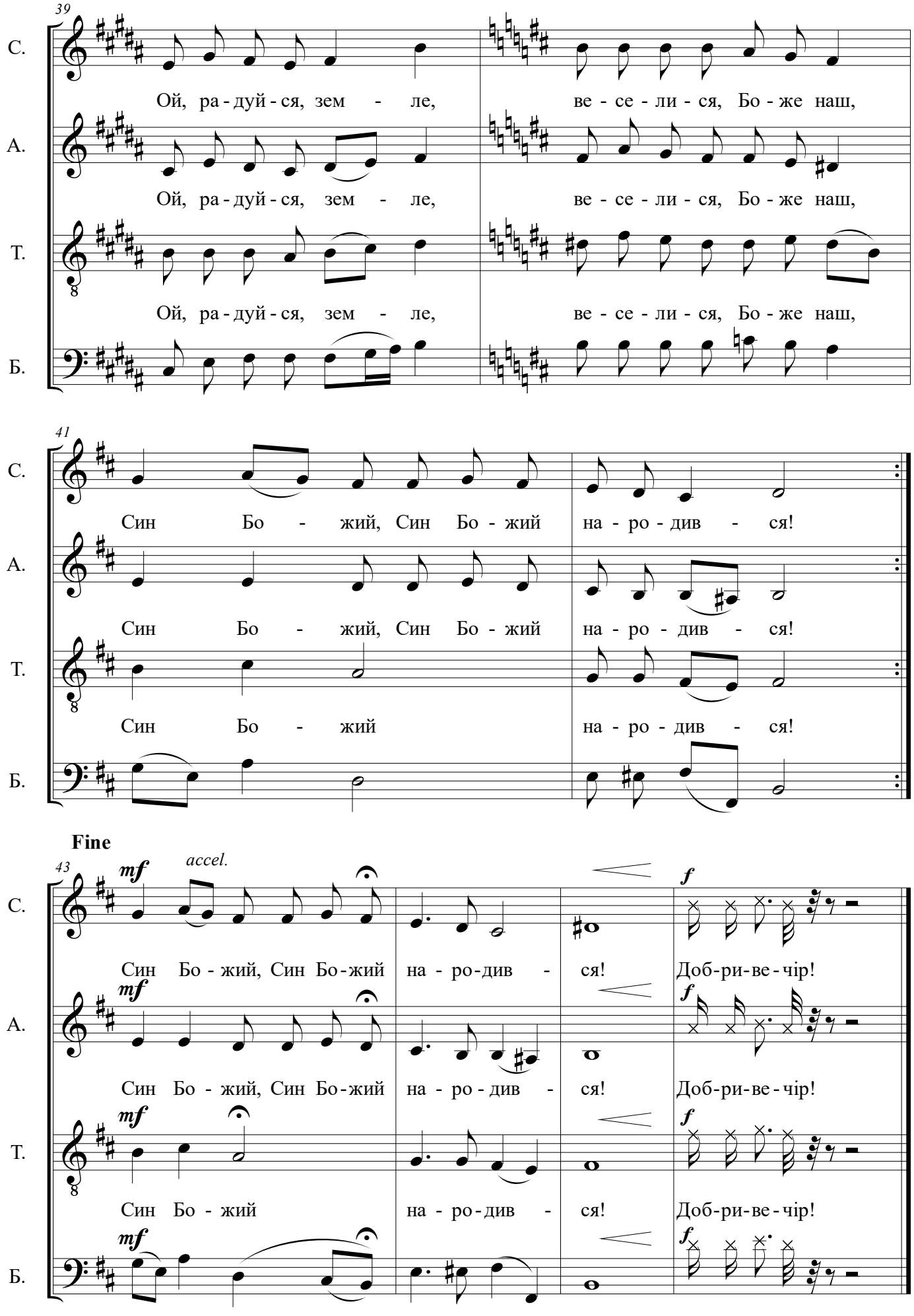
Колядка

Обр. Василя Семенчука

18
С.
Ой, ра-дуй-ся, зем-ле, ве-се-ли-ся, Бо-же наш, Син Бо-жий на-ро-див-ся!
А.
Ой, ра-дуй-ся, зем-ле, ве-се-ли-ся, Бо-же наш, Син Бо-жий на-ро-див-ся!
Т.
Ой, ра-дуй-ся, зем-ле, ве-се-ли-ся, Бо-же наш, Син Бо-жий на-ро-див-ся!
22
mp
mf
С.
4,5,6
4. Ка-мінь те-са-ли, церк-ву му-ру-ва-ли. Ра-дуй-ся!
А.
4. Ка-мінь те-са-ли, церк-ву му-ру-ва-ли. Ра-дуй-ся!
Т.
4. Ка-мінь те-са-ли, церк-ву му-ру-ва-ли. Ра-дуй-ся!
Б.
25
С.
Ой, ра-дуй-ся, зем-ле, ве-се-ли-ся, Бо-же наш, Син Бо-жий на-ро-див-ся!
А.
Ой, ра-дуй-ся, зем-ле, ве-се-ли-ся, Бо-же наш, Син Бо-жий на-ро-див-ся!
Т.
Ой, ра-дуй-ся, зем-ле, ве-се-ли-ся, Бо-же наш, Син Бо-жий на-ро-див-ся!
Б.

29
С.
А.
Т.
Б.
mp
mf
7,8,9
7. Пер - ші две-рі - то Свя - те Рож-дест-во. Ра-дуй - ся, ра-дуй-ся!
7. Пер - ші две-рі - то Свя-те Рож-дест - во. Ра - дуй-ся!
7. Пер - ші две - рі то Свя-те Рож-дест - во. Ра - дуй-ся!
7. А пер-ші-ї две - рі - то Свя-те-Рож-дест - во. Ра-дуй - ся!
32
Ой, ра-дуй-ся, зем-ле, ве-се-ли-ся, Бо-же наш, Син Бо-жий на-ро-див - ся!
Ой, ра-дуй-ся, земле, ве-се-ли-ся, ве-се - ли-ся, Син Бо-жий, Син Бо-жий, на-ро-див - ся!
Ой, ра-дуй-ся, земле, ве-се-ли-ся, ве-се - ли-ся, Син Бо-жий, Син Бо-жий, на-ро - див-ся!.
Ой, ра-дуй-ся, зем-ле, ве-се-ли-ся, Бо-же наш, Син Бо-жий на-ро-див - ся!
36
f
10,11,12
10. А Свя-те Рож - дест-во нам ра-дість при - нес - ло. Ра - дуй - ся!
10. А Свя-те Рож-дест - во нам ра-дість при - нес - ло. Ра - дуй-ся!
10. А Свя-те Рож-дест - во нам ра-дість при-нес - ло. Ра - дуй - ся!

39
С.
Ой, ра - дуй - ся, зем - ле, ве - се - ли - ся, Бо - же наш,
А.
Ой, ра - дуй - ся, зем - ле, ве - се - ли - ся, Бо - же наш,
Т.
Ой, ра - дуй - ся, зем - ле, ве - се - ли - ся, Бо - же наш,
Б.
41
С.
Син Бо - жий, Син Бо - жий на - ро - див - ся!
А.
Син Бо - жий, Син Бо - жий на - ро - див - ся!
Т.
Син Бо - жий на - ро - див - ся!
Б.
Fine
43
mf
accel.
f
С.
Син Бо - жий, Син Бо-жий на - ро-див - ся! Доб-ри-ве-чір!
А.
Син Бо - жий, Син Бо-жий на - ро - див - ся! Доб-ри-ве-чір!
Т.
Син Бо - жий на - ро-див - ся! Доб-ри-ве-чір!
Б.

1. Пане-господарю, що на твоїм дворі.

Приспів:
Радуйся!
Ой, радуйся, земле,
Веселися, Боже наш,
Син Божий народився!*

2. А на твоїм дворі аж три ангели.
3. Аж три ангели камінь тесали.
4. Камінь тесали, церкву мурували.
5. Церкву мурували із трома верхами.
6. Із трома верхами, із трома дверами.
7. А першії двері – то Святе Рождество.
8. А другії двері – то Святе Василя.
9. А третії двері – то Іван Хреститель.
10. А Святе Рождество нам радість принесло.
11. А Святе Василя на Новий рік стало.
12. А Іван Хреститель нам воду освятить.

Добривечір!

*Приспів повторюється після кожного рядка.

Записано Василем Семенчуком 24.12.2021 р. в селі Косенівка,
Уманського району,Черкаської області
від Яковенко Любові Матвіївни, 1948 року народження.

Мета: Спрямувати студентів на глибоке осмислення колядки як жанру через аналіз форми, гармонії, фактури та динаміки, а також вироблення практичних навичок хорового аранжування з урахуванням різних стилістичних підходів та виконавських інтерпретацій.

Завдання:

1. Аналіз форми твору

Визначте куплетно-приспівну структуру твору.

Позначте місця повтору приспіву та його роль у драматургії колядки.

2. Фактурне вирішення

Запропонуйте два варіанти фактури (гомофонно-гармонічний і поліфонічний).

Розробіть приклад імітаційного вступу для партій сопрано та альта.

3. Динамічний план

Побудуйте градацію динаміки від початку твору до кульмінації.

Запропонуйте нюансування приспіву (варіант a cappella та з інструментальним супроводом).

4. Гармонізація

Створіть гармонічний план першого куплету, використовуючи традиційну тональність.

Внесіть один елемент сучасної гармонії (альтеровані акорди, модальні відхилення).

5. Розподіл голосів

Напишіть аранжування для змішаного хору САТБ.

Складіть окремий варіант для чоловічого хору (ТТББ).

6. Стилістичний експеримент

Запропонуйте інтерпретацію твору у стилі джаз-хору (з елементами свінгу).

Або створіть версію з використанням народної манери співу (з «підголосковою» фактурою).

7. Вступ і кода

Складіть інструментальний вступ на основі мотивів приспіву.

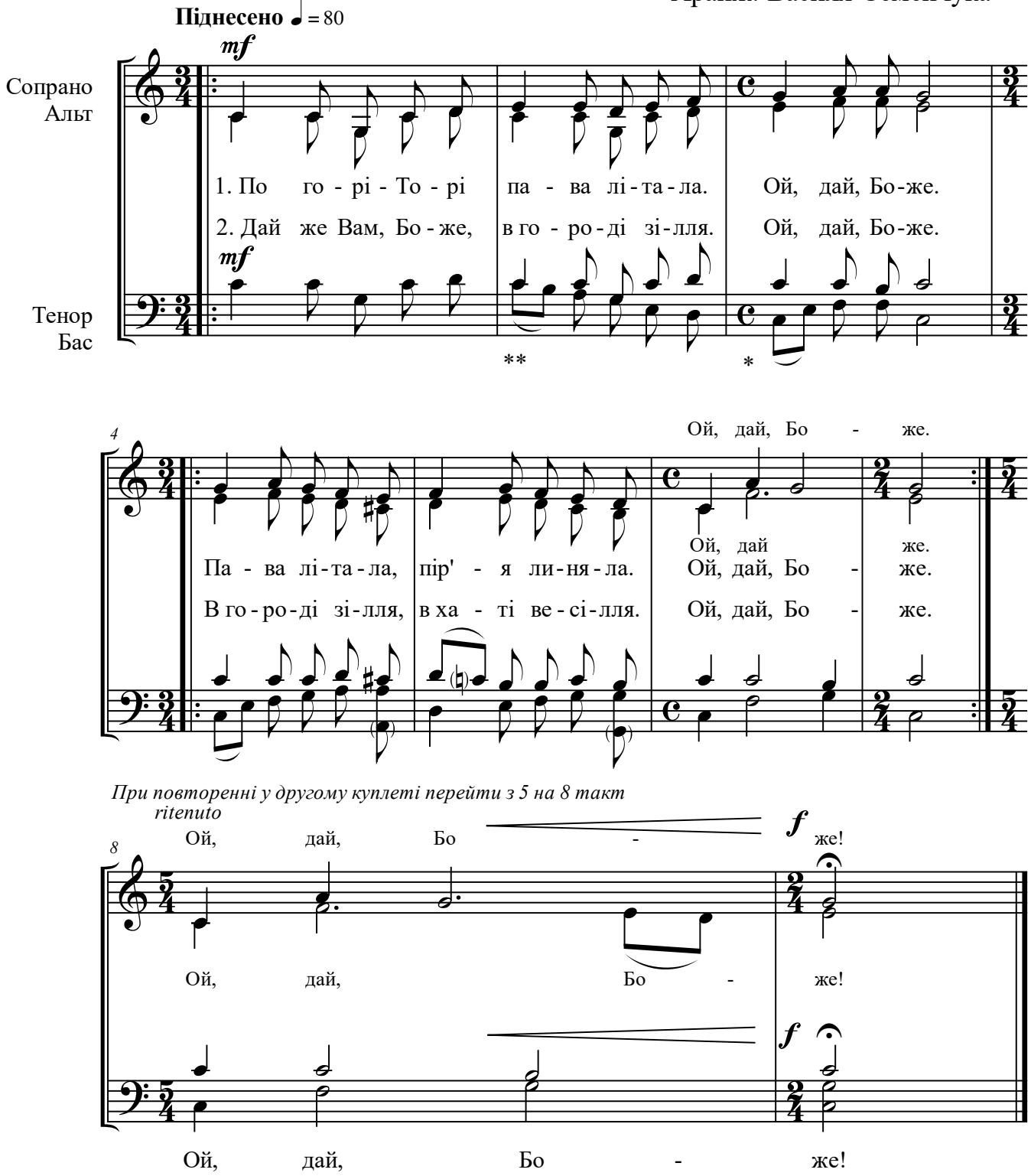
Запропонуйте хорову коду з тричі повторюваним вигуком «Радуйся!».

Подане завдання з хорового аранжування колядки спрямоване на комплексне формування професійних компетентностей майбутнього диригента та аранжувальника. Воно охоплює аналіз форми, роботу з фактурою, гармонізацію, динамічне та стилістичне опрацювання, що забезпечує інтеграцію теоретичних знань із практичною творчістю. Такий підхід розвиває навички художнього мислення, вміння поєднувати традиційні та сучасні засоби музичної виразності, а також сприяє формуванню індивідуального інтерпретаційного стилю виконавця й аранжувальника.

ПО ГОРІ-ТОРІ ПАВА ЛІТАЛА

Колядка

Аранж. Василя Семенчука

*вступ партії басів з першого куплету.
**вступ партії басів з другого куплету.

Мета: навчити студентів працювати з готовим хоровим матеріалом, розвивати навички аналізу та творчої інтерпретації аранжування.

Завдання:

1. Аналіз структури
   - Проаналізуйте форму твору та визначте функцію кожної партії (сопрано, альт, тенор, бас).
   - Поясніть, як композитор створює баланс між голосами у гомофонно-гармонічній фактурі.
2. Транспозиція
   - Перепишіть аранжування у зручну тональність для дитячого або жіночого хору (ССА чи ССАА).
   - Збережіть гармонічну основу, але адаптуйте розклад акордів до нового складу.
3. Фактурне перетворення
   - Перетворіть гомофонну фактуру на імітаційну (канонічну) у фрагменті першого куплету.
   - Складіть короткий приклад (4–6 тактів) із поліфонічним розвитком.
4. Додавання інструментального супроводу
   - Запропонуйте елементарний супровід для фортепіано або бандури, що підкреслював би ритміку та ладову основу твору.
   - Продемонструйте приклад акомпанементу у 8 тактах.
5. Динаміка й агогіка
   - Розробіть власний план динамічних відтінків і агогічних змін, що підсилювали б образність колядки.
   - Обґрунтуйте вибір динаміки у ключових моментах (наприклад, у завершенні куплетів).
6. Аранжування для однорідного хору
   - Складіть спрощене аранжування твору для чоловічого (ТТББ) або жіночого (ССАА) хору.
   - Зверніть увагу на збереження тембрової рівноваги та виразності мелодії.
7. Креативне завдання
   - Запропонуйте варіант сучасного стилізованого аранжування (наприклад, джазовий чи поп-хоровий варіант) із використанням вокальних ефектів (body percussion, вокалізацій, звукопису).

Запропонуйте сучасний варіант аранжування:

–у стилі a cappella pop чи джазу;

– з елементами body percussion, вокалізацій чи звукових ефектів.

Поясніть, які виразові засоби роблять твір привабливим для молодіжної аудиторії.
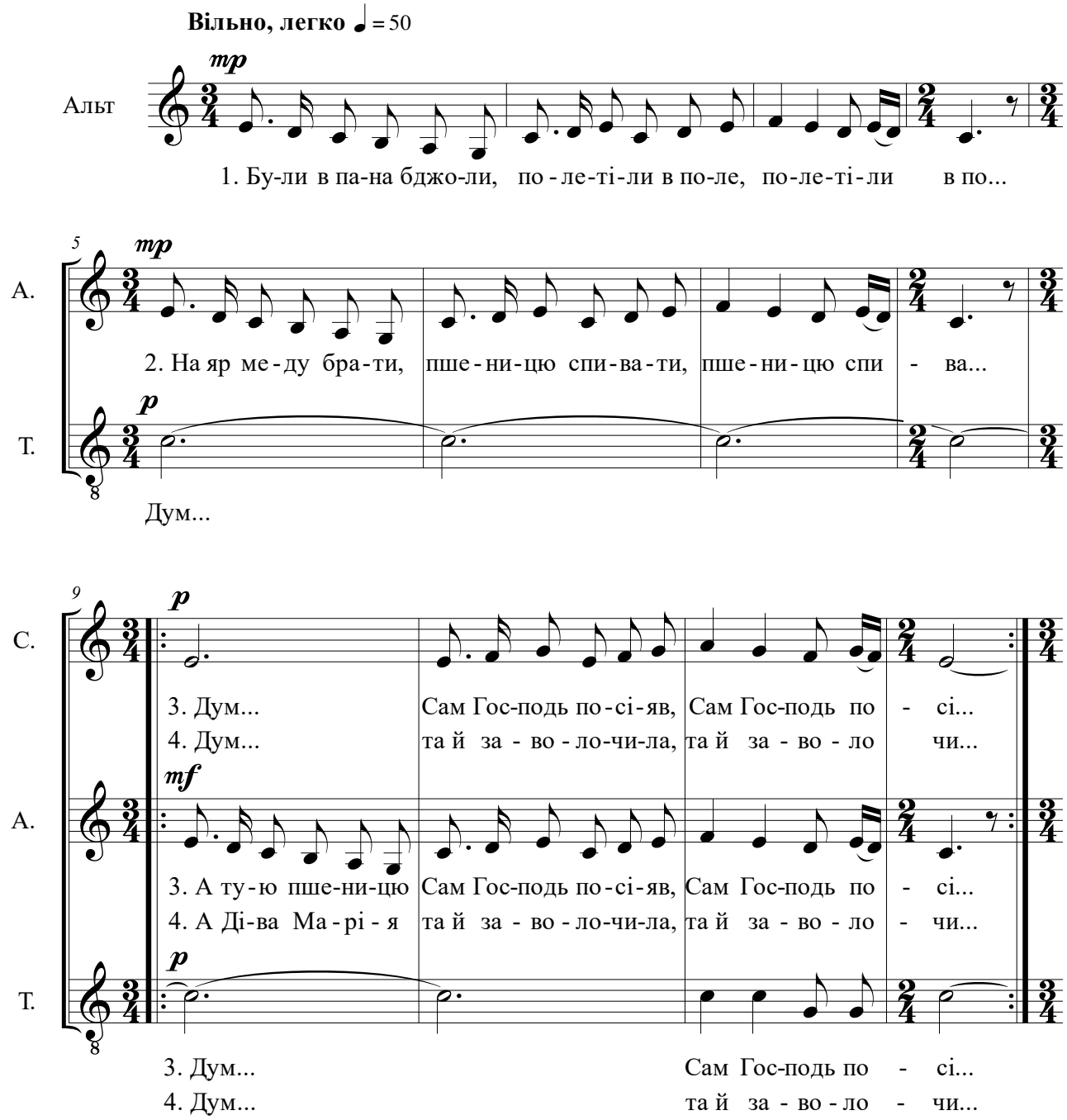
Хорове аранжування як освітній процес поєднує аналітичну та креативну діяльність студентів, формує їхнє вміння працювати з багатоголосою фактурою, враховувати вокально-теситурні можливості різних складів хору та застосовувати сучасні прийоми музичної стилізації. Запропоновані завдання спрямовані на розвиток професійних компетентностей майбутніх хормейстерів, зокрема здатності до гармонійного мислення, оркестраційної уяви та інтерпретаційної свободи. У результаті здобувачі осавіти отримують не лише практичні навички адаптації й перетворення музичного матеріалу, а й досвід створення індивідуальних художніх концепцій у межах традиційної та сучасної хорової культури.

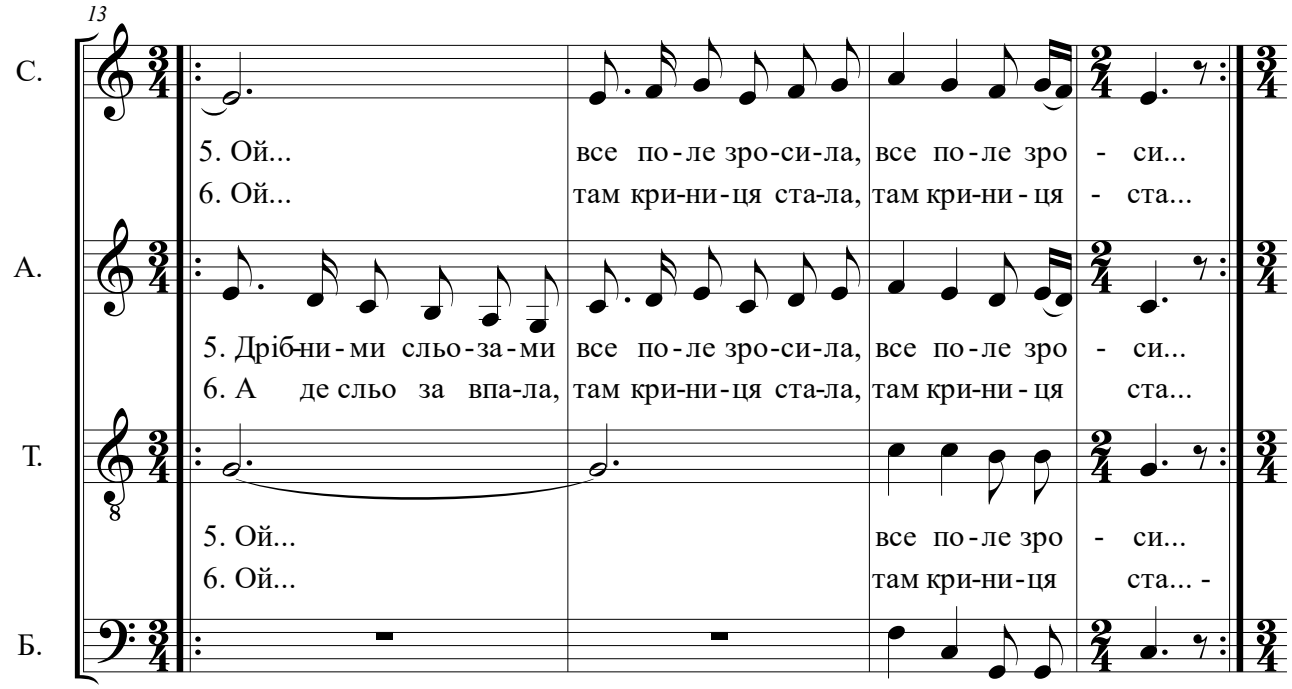
БУЛИ В ПАНА БДЖОЛИ

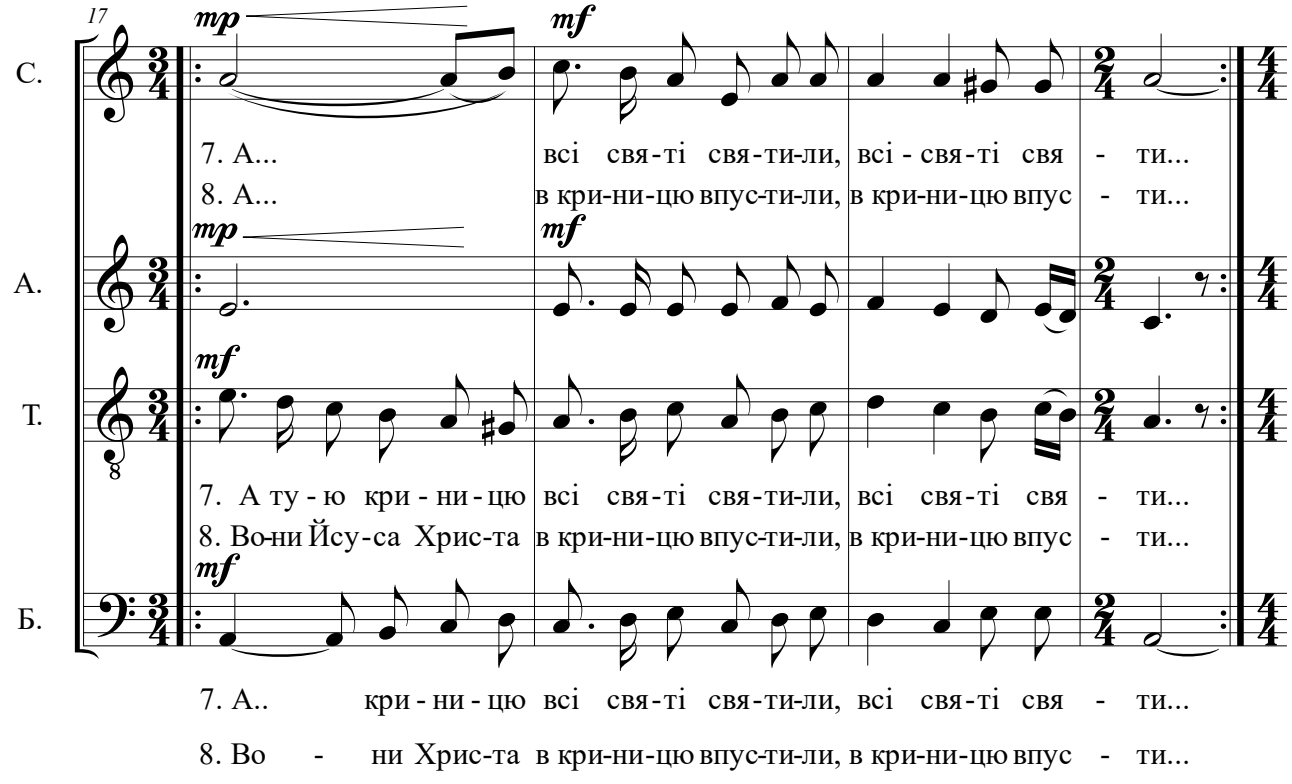
Колядка

Обр. Василя Семенчука

Записано Василем Семенчуком 06.07.2008 р. в селі Бачкурине,
Монастирищенського району,Черкаської області
від Шандри Марії Федорівни, 1930 року народження.

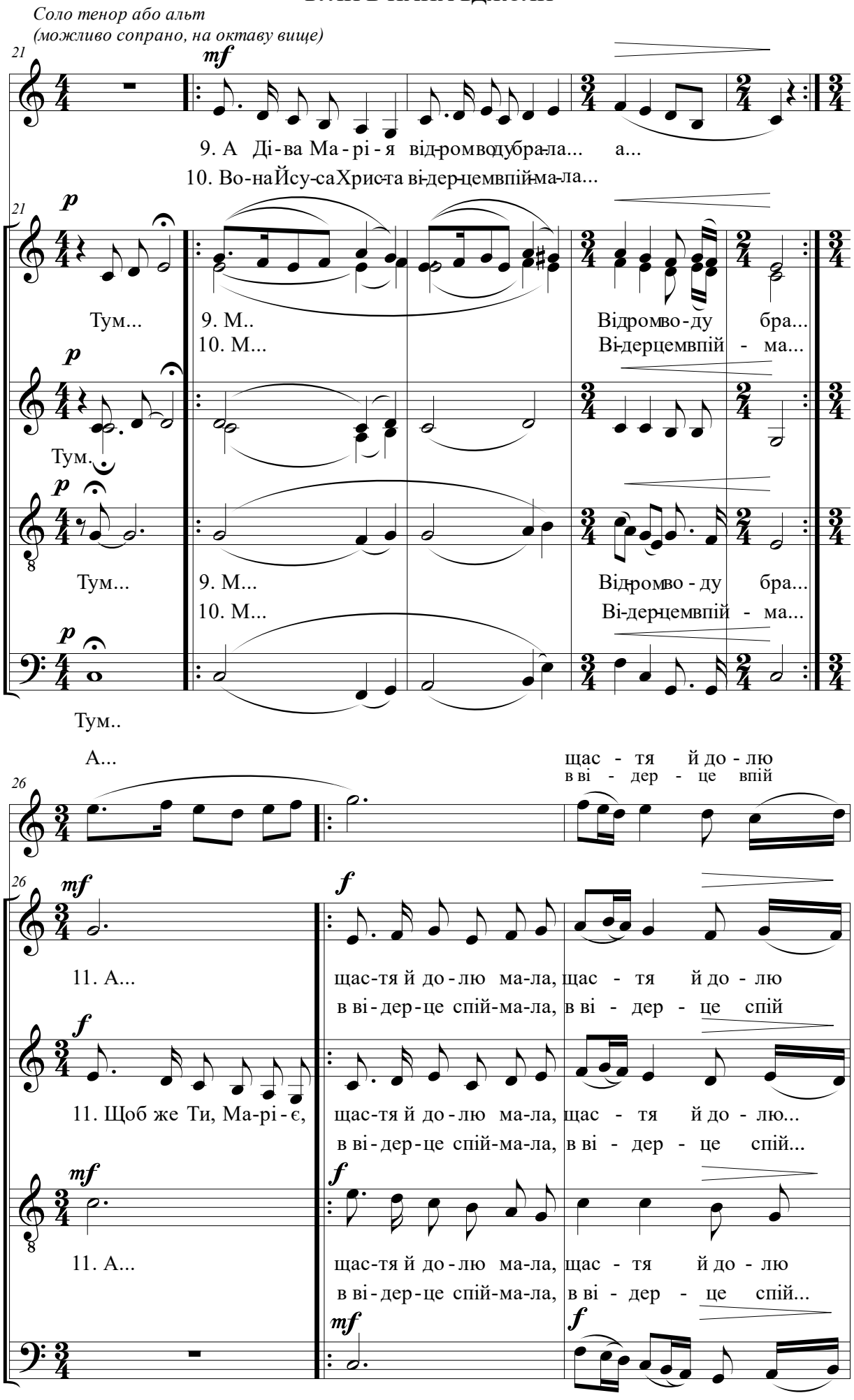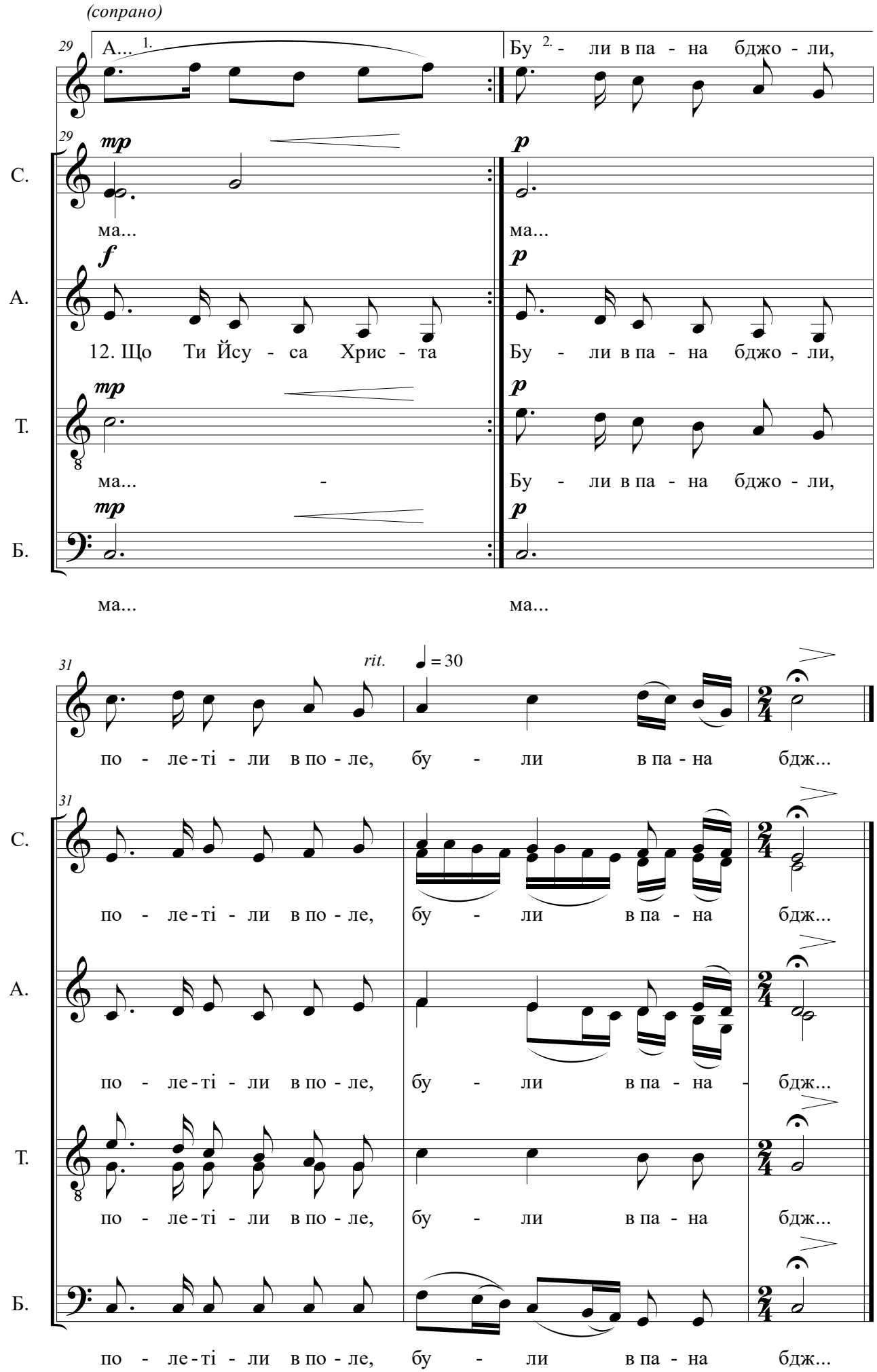

7. А.. кри - ни - цю всі свя-ті свя-ти-ли, всі свя-ті свя - ти...

8. Во - ни Хрис-та в кри-ни-цю впус-ти-ли, в кри-ни-цю впус - ти...

Соло тенор або альт
(можливо сопрано, на октаву вище)
21
mf
9. А Ді-ва Ма-рі-я від-ромводубра-ла... а...
10. Во-наЙсу-саХрис-та ві-дер-цемвпій-ма-ла...
С.
А.
Т.
Б.
p
Тум...
9. М..
10. М...
Відромво-ду бра...
Ві-дерцемвпій - ма...
Тум.
Тум...
9. М...
10. М...
Відромво-ду бра...
Ві-дерцемвпій - ма...
Тум..
А...
щас - тя й до - лю
в ві - дер - це впій
26
mf
f
11. А...
щас-тя й до-лю ма-ла, щас - тя й до - лю
в ві-дер-це спій-ма-ла, в ві - дер - це спій
11. Щоб же Ти, Ма-рі-є,
щас-тя й до-лю ма-ла, щас - тя й до - лю...
в ві-дер-це спій-ма-ла, в ві - дер - це спій...
11. А...
щас-тя й до-лю ма-ла, щас - тя й до - лю
в ві-дер-це спій-ма-ла, в ві - дер - це спій...
11. А...
щас - тя й до - лю
12. А...
в ві - дер - це - спій

(сопрано)
29
А... 1.
Бу 2. - ли в па - на бджо - ли,
mp
p
С.
ма...
ма...
f
p
А.
12. Що Ти Йсу - са Хрис - та
Бу - ли в па - на бджо - ли,
mp
p
Т.
ма... -
Бу - ли в па - на бджо - ли,
mp
p
Б.
ма...
ма...
31
rit.
♩ = 30
по - ле - ті - ли в по - ле, бу - ли в па - на бдж...
по - ле - ті - ли в по - ле, бу - ли в па - на бдж...
по - ле - ті - ли в по - ле, бу - ли в па - на - бдж...
по - ле - ті - ли в по - ле, бу - ли в па - на бдж...
по - ле - ті - ли в по - ле, бу - ли в па - на бдж...

Мета:

- Ознайомити студентів із принципами гармонізації народної мелодії.
- Сформувати практичні навички аранжування для хору САТБ.
- Розвивати слух, музичну пам’ять, творчу уяву та ансамблеве мислення.

Завдання:

1. Проаналізувати мелодію колядки: лад, ритміка, інтонаційні особливості.
2. Скласти гармонічний план (основні функції: T–S–D).
3. Запропонувати 2–3 варіанти фактури (гомофон, імітація, канонічні входи).
4. Розподілити партії САТБ, визначивши можливі сольні епізоди.
5. Розробити динамічний план (crescendo, diminuendo, ritardando).
6. Відпрацювати дикцію та інтонаційні труднощі на окремих фразах.
7. Виконати твір у навчальному складі (камерний хор).
8. Провести самооцінку та взаємооцінку результатів.
9. Запишіть колядку від старожилів свого міста чи села та зробіть аранжування для мішаного хору.

Творче завдання з хорового аранжування:

Створіть власний варіант хорового аранжування колядки (або її окремої строфи) для складу САТБ.

Використайте два різні фактурні підходи (наприклад: гомофонно-гармонічний виклад; імітаційний або канонічний розвиток).

Спробуйте додати контрастний епізод: сольний вступ (тенор/сопрано) або діалог голосів.

Передбачте динамічну драматургію твору: від тихого початку до кульмінації й поступового завершення.

Відобразіть у нотному записі власні позначки агогіки й нюансів.

Підготуйте короткий письмовий коментар (5–7 речень), у якому поясніть:

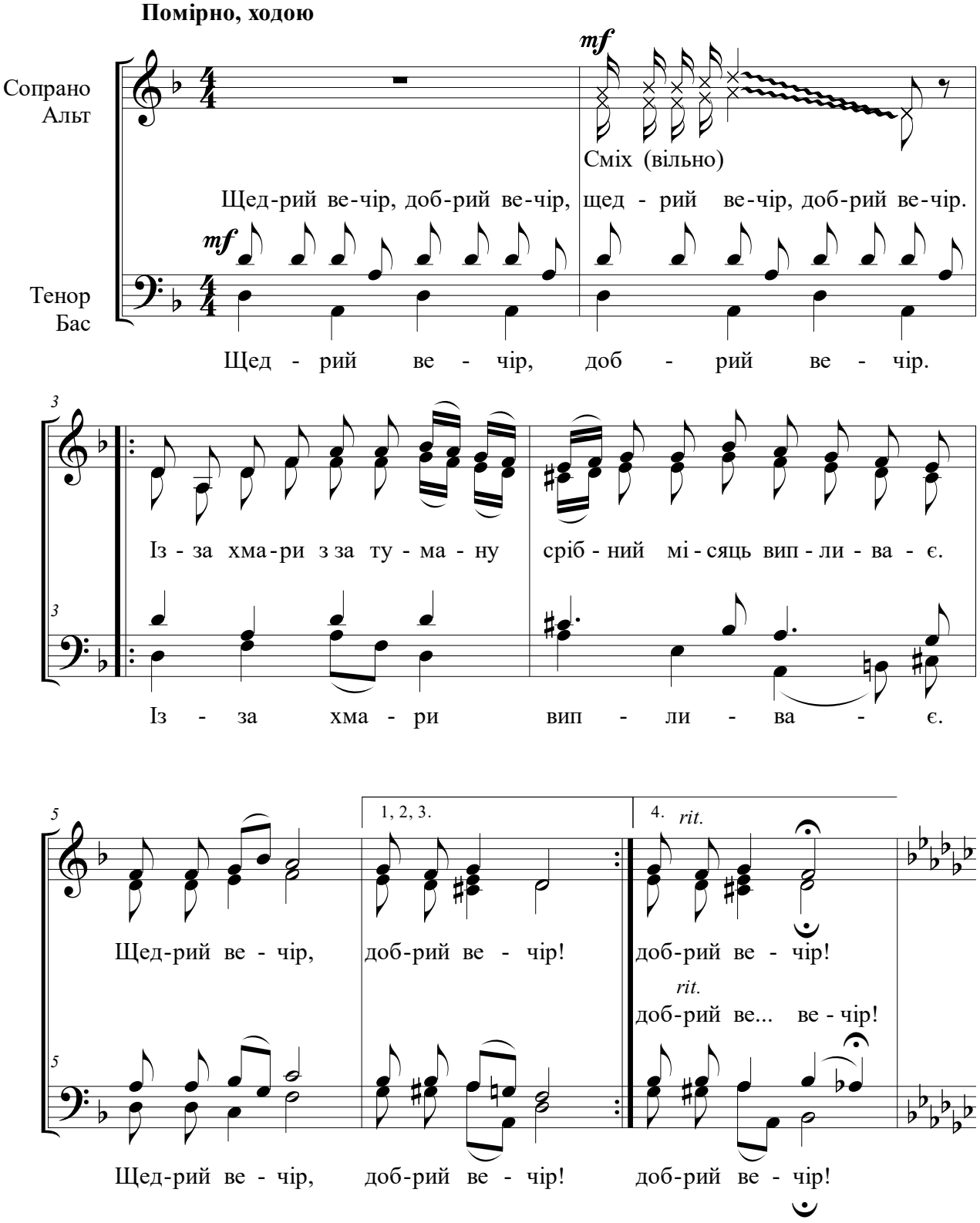
- чому ви обрали саме такі гармонії;
- який художній ефект хотіли досягти;
- як ваше аранжування підкреслює зміст колядки.

У процесі роботи над колядкою «Були в пана бджоли» студенти ознайомлюються з основними прийомами хорового аранжування: гармонізацією народної мелодії, вибором фактури, розподілом голосів САТБ та створенням динамічного плану. Практична робота сприяє розвитку ансамблевих навичок, інтонаційної точності та творчого підходу до збереження автентичного колориту твору. Отримані результати можуть стати важливим кроком до формування професійних умінь у сфері хорової композиції та виконання.

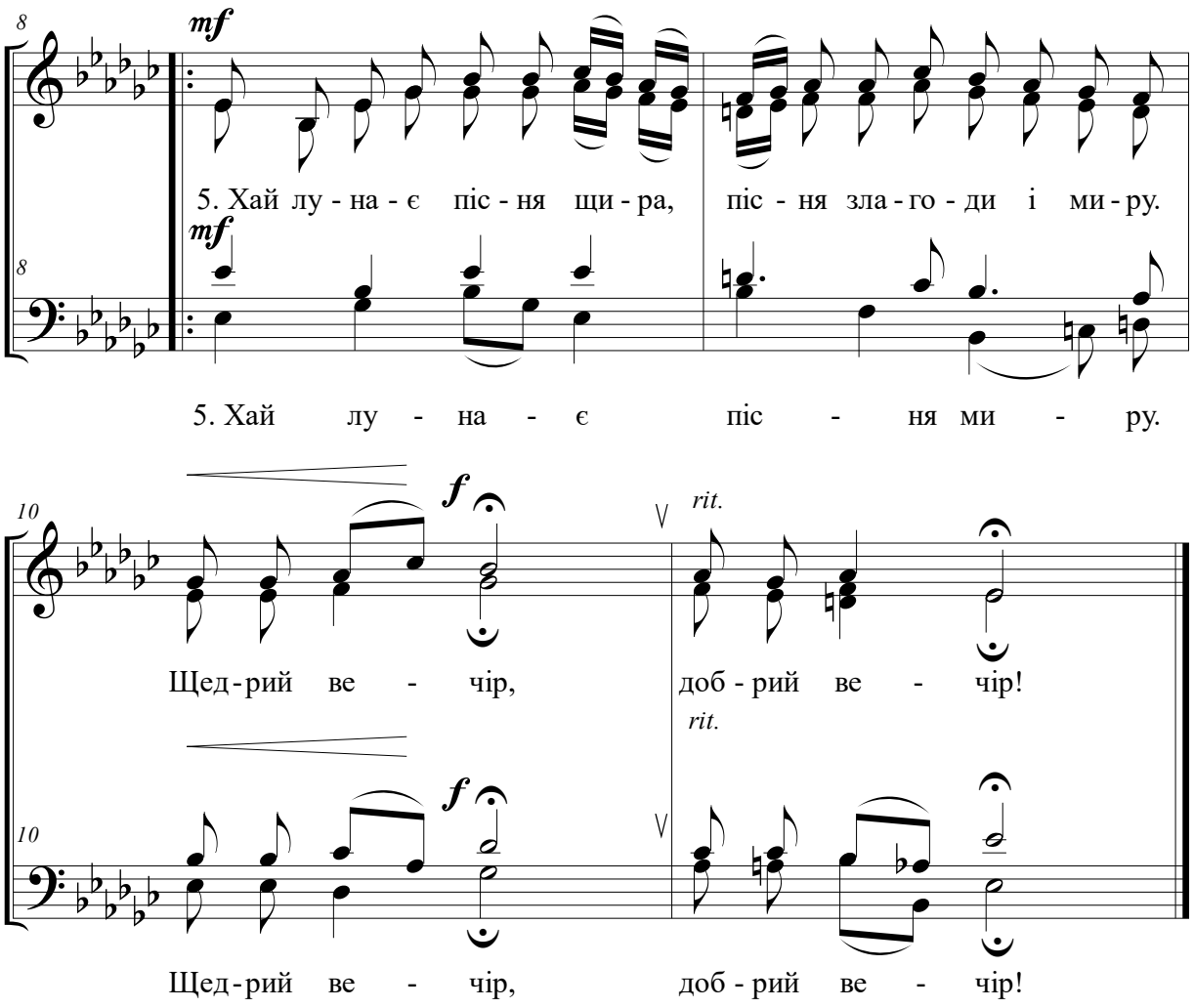
ІЗ-ЗА ХМАРИ, З-ЗА ТУМАНУ

Щедрівка

Аранж. Василя Семенчука

ІЗ-ЗА ХМАРИ, З-ЗА ТУМАНУ

Із-за хмари з-за туману
Срібний місяць випливає!
Щедрий вечір, добрий вечір!

Добрий вечір, добрі люди,
Хай вам щастя завжди буде!
Щедрий вечір, добрий вечір!

Прийшли хлопці і дівчата
З Новим роком вас вітати!
Щедрий вечір, добрий вечір!

З Новим роком вас вітаєм,
І здоров'ячка бажаєм!
Щедрий вечір, добрий вечір!

Хай лунає пісня щира,
Пісня злагоди і миру!
Щедрий вечір, добрий вечір!

Мета: сформувати у студентів навички гармонізації, варіативного фактурного мислення та стилізації, розвинути вміння створювати хорові аранжування різного рівня складності й жанрового спрямування.

Завдання:

1. Гармонічне опрацювання

Проаналізуйте гармонію у поданому аранжуванні.

Спробуйте створити власну гармонізацію одного куплету (змінити акордову послідовність, зберігаючи мелодію).

Порівняйте, як змінюється емоційне забарвлення твору.

2. Фактурний експеримент

Зробіть новий варіант фактури (наприклад, імітаційний вступ, канонічне проведення, гомофонно-гармонічний варіант).

Запропонуйте три різні фактурні підходи до приспіву «Щедрий вечір, добрий вечір».

3. Вокально-технічний аналіз

Визначте, які місця у партитурі можуть бути складними для кожної партії (сопрано, альт, тенор, бас).

Запропонуйте зміни або спрощення для навчального хору середнього рівня.

4. Стилізація

Створіть короткий ескіз аранжування цього твору у стилі:

джазового хоралу (з розширеними акордами),

мінімалізму (повторення мотивів, остинатні структури),

академічного поліфонічного письма.

5. Драматургія виконання

Запропонуйте різні динамічні плани для кожного куплету (crescendo, decrescendo, контраст piano–forte).

Продумайте, як би ви організували розвиток хорової драматургії у концертному виконанні.

6. Практичне завдання

Аранжуйте щедрівку для:

- дитячого хору (2 голоси),
- мішаного хору (САТБ),
- чоловічого хору (ТТББ).

Порівняйте, що довелося змінити залежно від складу.

Творче завдання

Створіть власний варіант аранжування щедрівки для мішаного хору САТБ, зберігаючи мелодію як основу.

У процесі роботи:

Використайте різні способи викладу фактури (гомофонія, імітація, підголосковість).

Запропонуйте гармонічні відхилення від оригіналу, які б підкреслювали святковий або драматичний настрій.

Продумайте динамічну драматургію твору: де музика має звучати камерно, а де урочисто й потужно.
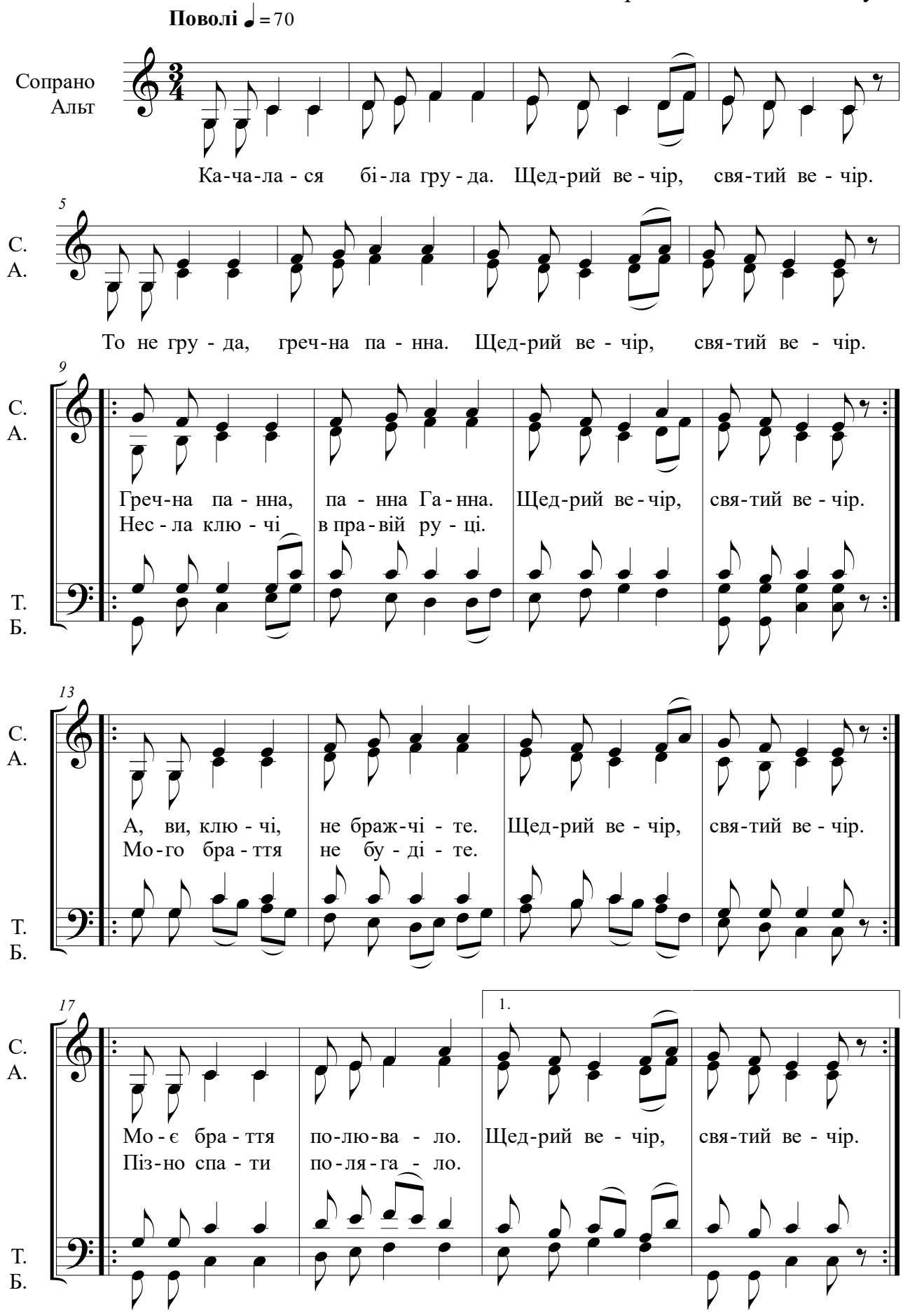
Додайте авторський штрих (наприклад, інтонаційну вставку з іншої народної колядки, елемент дзвонів чи остинатний ритмічний супровід).

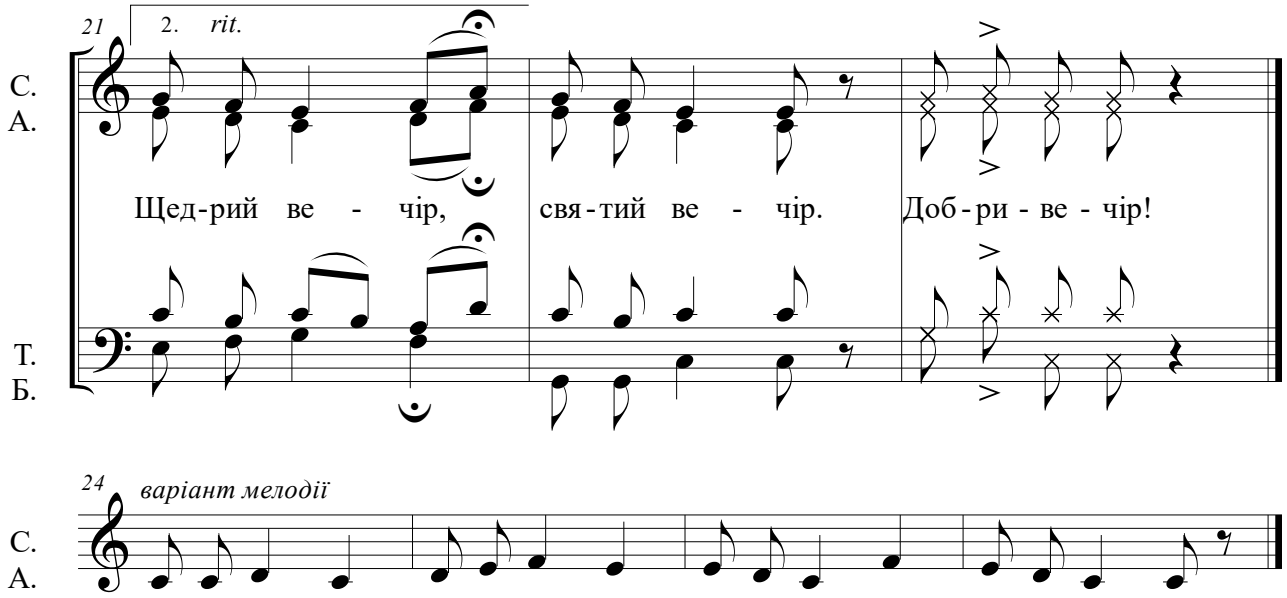
Аналіз та практичне опрацювання щедрівки «Із-за хмари, з-за туману» засвідчує, що хорове аранжування є ефективним засобом розвитку творчого мислення студентів, оскільки поєднує гармонічний, фактурний і стилістичний підходи, сприяє формуванню професійних умінь та забезпечує інтеграцію традиційної музичної спадщини з сучасними виконавськими потребами.

КАЧАЛАСЯ БІЛА ГРУДА

Щедрівка

Аранж. Василя Семенчука

Качалася біла груда.
Щедрий вечір, святий вечір! *
То не груда – гречна панна.
Гречна панна, панна Ганна.
Несла ключі в правій руці.
А ви, ключі, не бражчіте.
Мого браття не будіте.
Моє браття полювало.
Пізно спати полягало.

Добривечір!

*повторюється після кожного рядка.

Записано Василем Семенчуком 11.11.2023 р. в селі Косенівка,
Уманського району,Черкаської області
від Яковенко Любові Матвіївни, 1948 року народження.

Мета: створити хорове аранжування щедрівки «Качалася біла груда» з урахуванням ладово-інтонаційних особливостей, фактурно-гармонічного розвитку та виконавської інтерпретації для різних складів хору.

Завдання:

1. Аналіз першоджерела
- Ознайомитися з мелодією та текстом щедрівки, зафіксованої у с. Косенівка, Уманського району, Черкаської області.
- Визначити ладово-інтонаційні особливості, ритмічну організацію та строфічну будову.

2. Вибір складу хору

Запропонувати дві моделі аранжування:
- для мішаного чотириголосного хору (САТБ);
- для жіночого/дитячого трьохголосного складу (ССА).

3. Фактурно-гармонічне вирішення

Скласти гармонічну вертикаль на основі народної мелодії з урахуванням її модальних особливостей.

Використати прийоми імітації, підголосковості, паралельних рухів для підсилення народного колориту.

4. Художньо-виразові засоби
- Передбачити зміну динаміки та штрихів у відповідності до змісту тексту (контрастність між куплетами, виразність у фіналі «Добрий вечір!»).
- Ввести елементи діалогічності між голосами (сопрано–бас, альт–тенор).

5. Структурна організація твору
- Розробити форму: чергування куплетів з варіаційними повторами приспіву «Щедрий вечір, святий вечір».
- У фіналі створити кульмінацію на словах «Добривечір!» із використанням розширеної гармонії та розкладених акордів.

6. Виконавська інтерпретація

Запропонувати темп (Andante festivo, ♩=70) та характер виконання (урочисто-святковий).
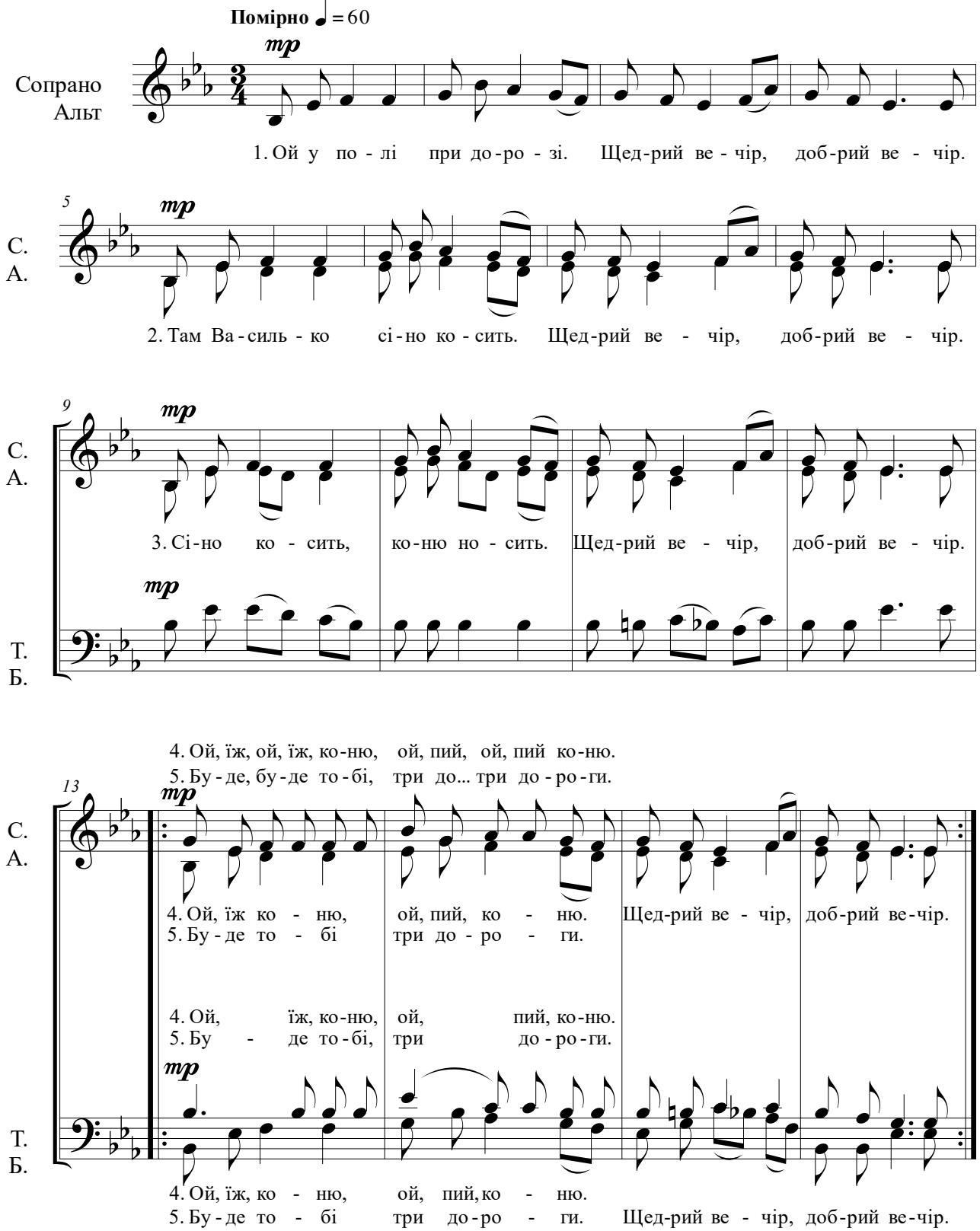
Обґрунтувати доцільність застосування rubato чи ritardando у завершальних фразах.
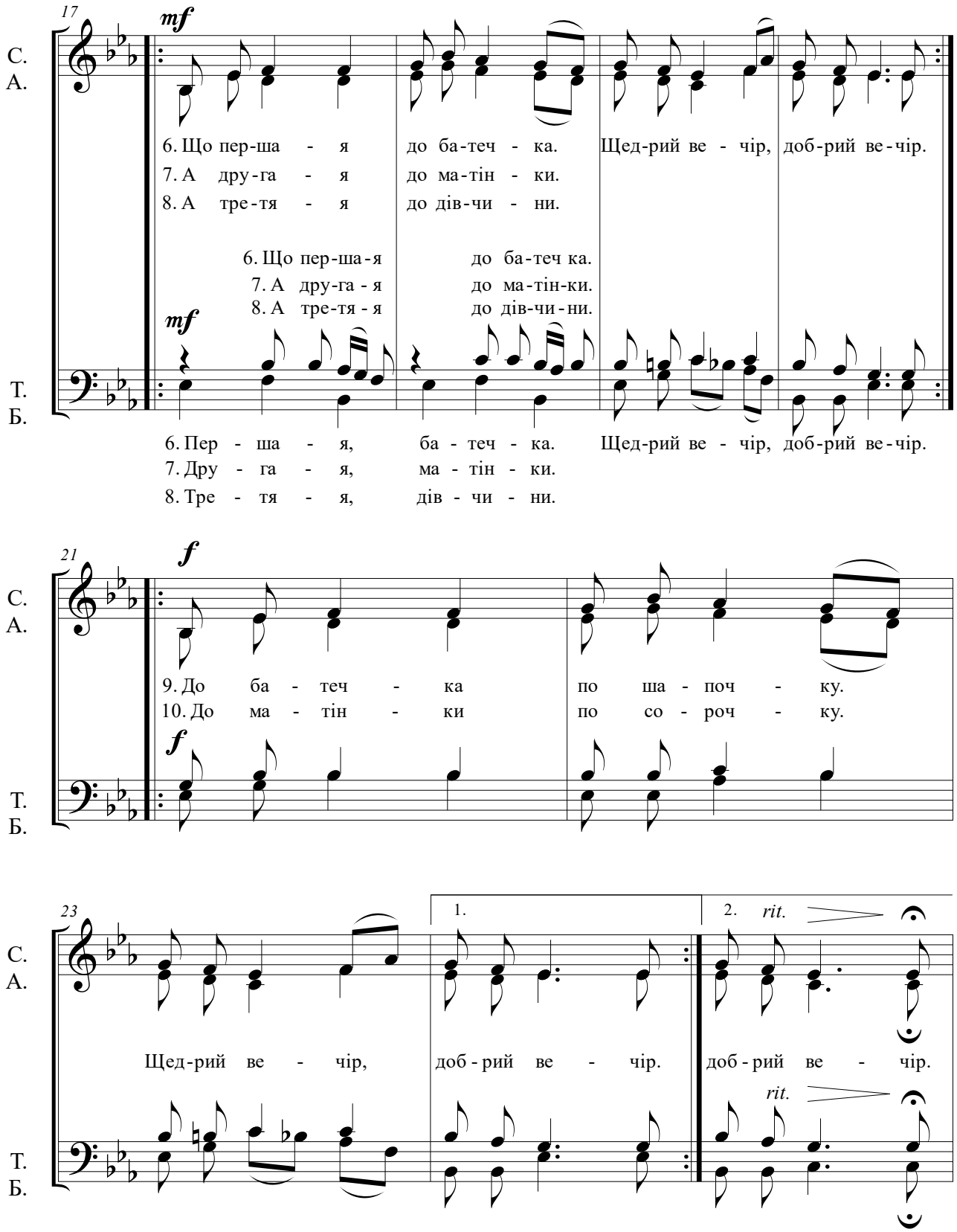
Аранжування української народної щедрівки у хоровому викладі сприяє збереженню та популяризації автентичної пісенної традиції, забезпечує поєднання фольклорної мелодики з академічними принципами хорового мистецтва та формує основу для творчої інтерпретації у сучасному музично-педагогічному процесі.

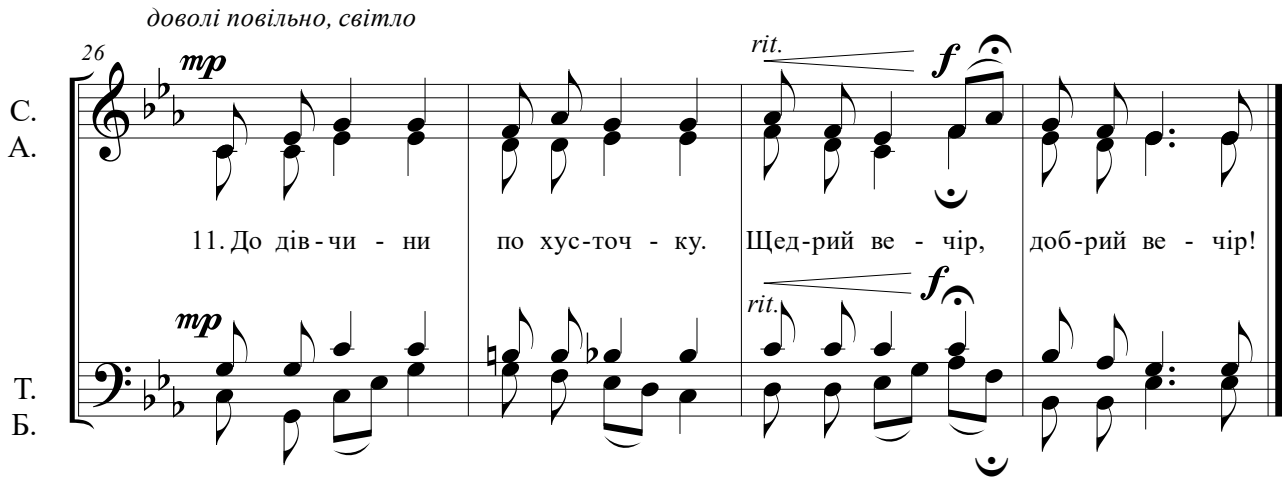
ОЙ У ПОЛІ, ПРИ ДОРОЗІ

Щедрівка

Обр. Василя Семенчука

17
mf
С.
А.
6. Що пер-ша - я до ба-теч - ка. Щед-рий ве - чір, доб-рий ве-чір.
7. А дру-га - я до ма-тін - ки.
8. А тре-тя - я до дів-чи - ни.
6. Що пер-ша-я до ба-теч ка.
7. А дру-га - я до ма-тін-ки.
8. А тре-тя - я до дів-чи-ни.
mf
Т.
Б.
6. Пер - ша - я, ба - теч - ка. Щед-рий ве - чір, доб-рий ве-чір.
7. Дру - га - я, ма - тін - ки.
8. Тре - тя - я, дів - чи - ни.
21
f
С.
А.
9. До ба - теч - ка по ша - поч - ку.
10. До ма - тін - ки по со - роч - ку.
f
Т.
Б.
23
1.
2.
rit.
С.
А.
Щед-рий ве - чір, доб - рий ве - чір. доб - рий ве - чір.
rit.
Т.
Б.

Записано Василем Семенчуком у 05.07.2009 р. в с. Кузьмина Гребля,
Уманського району, Черкаської області
від Бондаренко Надія Петрівна, 1929 року народження.

Мета:

- Дослідити музичні та текстові особливості пісні.
- Визначити специфіку хорового мислення в аранжуванні.
- Порівняти автентичне виконання з академічним.
- Виробити власний підхід до аранжування фольклорного матеріалу.
- Поглибити навички аналітичної та творчої роботи з народною піснею.

Завдання:

I. Аналітичний блок

1. Ознайомитися з партитурою та визначити:

- форму твору;
- діапазон і теситурні особливості кожної партії (С, А, Т, Б);
- гармонічні та фактурні прийоми (унісон, паралельні рухи, акордові виклади, імітації);
- особливості динаміки, агогіки, ритму.

2. Зробити коротку схему драматургічного розвитку твору (де кульмінація, де спокій).

II. Практичний блок (робота з партитурою)

3. Вибрати один куплет і зробити власний міні-варіант аранжування**,** застосувавши:

- зміну фактури (наприклад, початок в унісоні, поступове розгортання в 4-голосся);
- введення імітаційного проведення мелодії (наприклад, почерговий вступ С–А–Т–Б);
- використання динамічних контрастів (p – f – cresc. – dim.);
- можливу ритмічну варіацію чи народну орнаментику.

III. Польова робота

4. Прослухати автентичні записи пісні «Чом ти не прийшов» (з відкритих фольклорних архівів чи відео автентичних колективів).

Звернути увагу на:

- манеру співу (відкритий звук, імпровізаційність),
- ритмічну свободу,
- характер багатоголосся (гетерофонія, бурдонні основи).

5. Провести коротке порівняння:

- що спільного між автентичним і академічним виконанням?
- які елементи трансформовані в хоровому варіанті?
- які риси автентики можна було б зберегти в сучасному хорі?

IV. Творчий блок (експеримент)

6. Розробити концепцію виконання:

- хор у класичній манері;
- хор із включенням елементів автентичного співу (примовки, вигуки, орнаменти);
- експериментальна форма (поєднання з інструментальним супроводом чи сучасною гармонією).
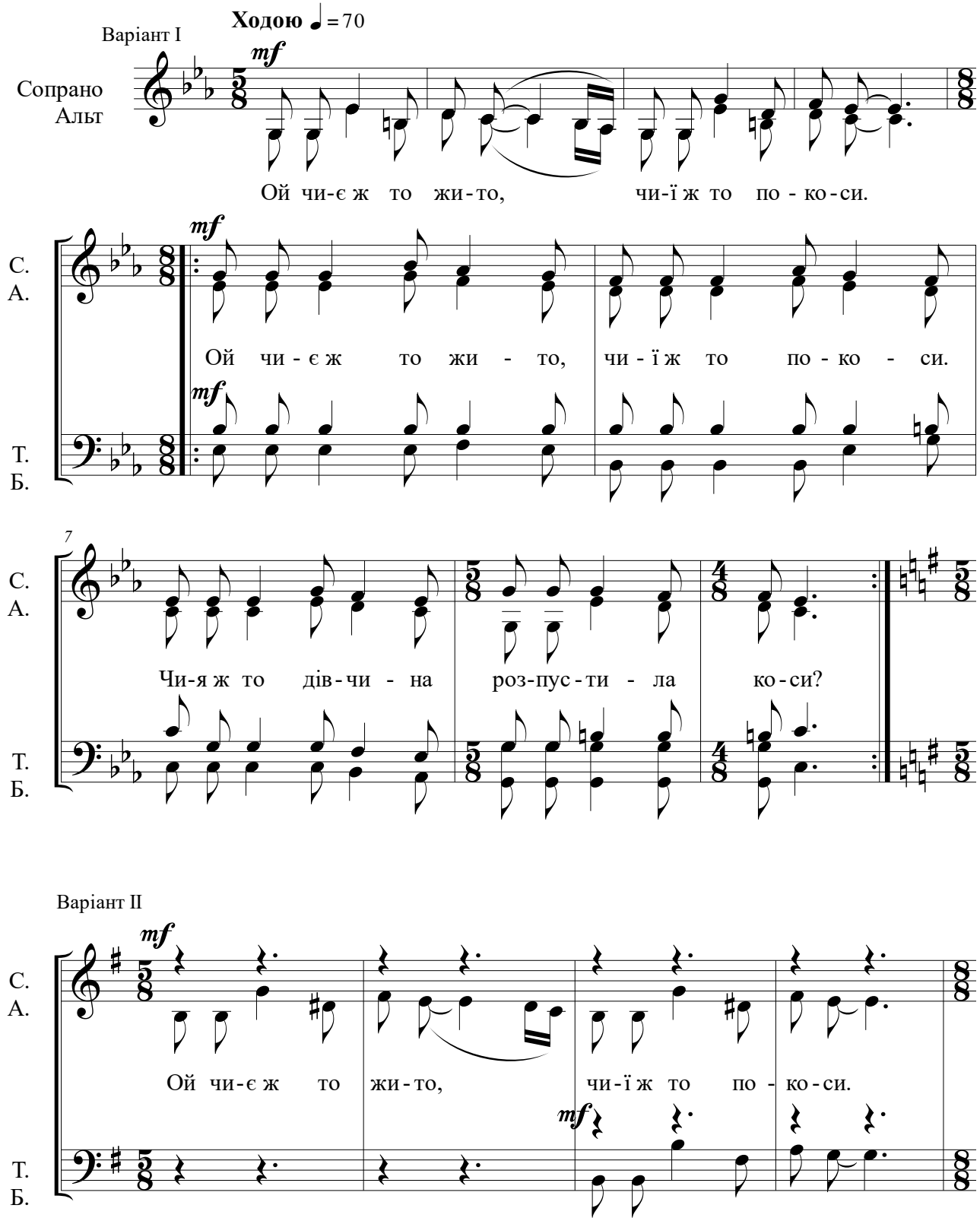
7. Підготувати письмову анотацію (0,5–1 стор.), де пояснити свій вибір аранжувальних засобів.

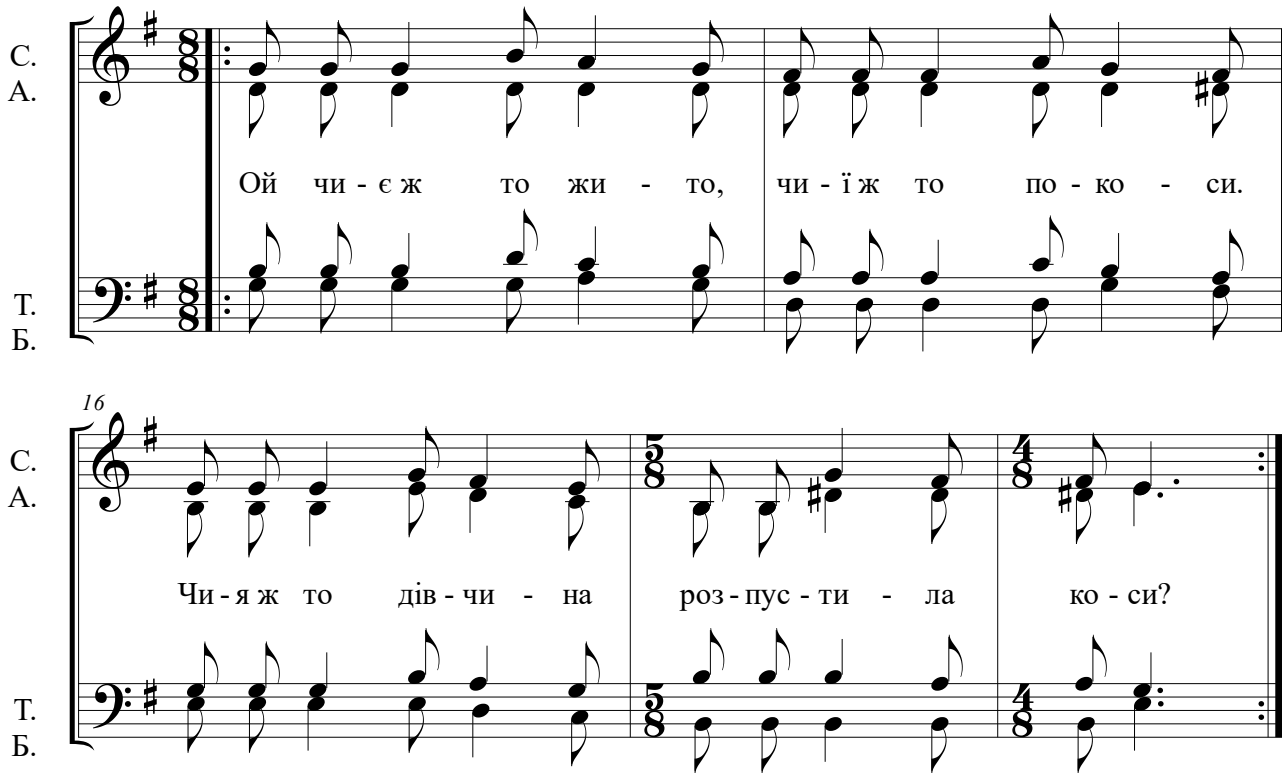
У результаті виконання завдання студент має засвоїти методику хорової адаптації фольклору, розкрити специфіку гармонізації народної мелодії та зрозуміти, як академічне хорове мистецтво перетворює автентичний спів у сценічну форму. Аналіз та польова робота дозволять відчути глибинний зв’язок між живою традицією і професійною хоровою практикою, а творча частина покаже можливості особистої інтерпретації народного матеріалу.

ОЙ ЧИЄ Ж ТО ЖИТО

Українська народна пісня

Аранж.Василя Семенчука

Ой чиє ж то жито, чиї ж то покоси, - двічі
Чия ж то дівчина розпустила коси?
Коси розпустила, гулять не ходила, - двічі
Молодого хлопця навік полюбила.
Проводжала мати сина у солдати, - двічі
Молоду невістку в поле жито жати.
Жала вона, жала, жала — не дожала - двічі
І до сходу сонця тополею стала...
Прийшов син до хати: — Здрастуй, рідна мати! - двічі
Де ж моя дружина, що не йде стрічати? —
Не питайся, сину, про свою дружину, - двічі
Бери топір в руки — рубай тополину.
Як ударив вперше — вона й похилилась, - двічі
Як ударив вдруге — вона й попросилась:
— Не рубай, коханий, бо я — твоя мила, - двічі
На моєму листі спить твоя дитина.
Кинув козак топір, обняв тополину. - двічі
Обняв тополину, цілував дитину.
– Мати ж моя, мати, шо ж ти наробила? - двічі
Ти ж мене з сім’єю навік розлучила.
Ой чиє ж то жито, чиї ж то покоси? - двічі
Не спішіть, дівчата, розпускати коси.

Мета:

Розвинути у студентів уміння поєднувати фольклорний матеріал із засобами академічного хорового письма, формувати навички драматургічного мислення при створенні хорових аранжувань.

Завдання:

1. Аналітична частина

Проаналізуйте мелодико-ритмічні та ладові особливості пісні.

Визначте драматургію тексту (ліричний зачин, кульмінаційні трагічні образи, розв'язка).

Зверніть увагу на поєднання епічного й лірико-драматичного змісту у сюжеті.

2. Гармонічно-фактурне вирішення

Розробіть два варіанти гармонізації:

1. Гомофонно-гармонічний для традиційного хорового виконання;
2. Варіант із підголосковістю чи імітаціями для підсилення драматизму.

Використайте прийоми гармонічного загущення у кульмінаційних моментах («Не рубай, коханий…», «Мати ж моя, мати…»).

3. Аранжування для складів хору

Створіть партитуру для мішаного чотириголосного хору (САТБ).

Передбачте адаптацію для жіночого складу (ССА), особливо у лірико-драматичних епізодах.

Запропонуйте можливість сольних епізодів (сопрано чи тенор) з хоровим відгуком.

4. Художньо-виразове вирішення

Складіть динамічний план (від тихого початку до кульмінаційної напруги у середині твору та світлого завершення).

Запропонуйте темпові зміни: ходовий темп на початку, poco rubato у трагічних епізодах, ritardando у фіналі.

Використайте штрихи (legato, marcato) для відтворення образної палітри (ніжність – трагізм – світле примирення).

5. Творчі завдання

Складіть інструментальний вступ або міжкуплетні інтермедії (на основі теми пісні).

Запропонуйте два варіанти фіналу: урочистий (форте, tutti) та камерний (piano, з поступовим згасанням).

Спробуйте зробити власний авторський варіант приспівного звертання у стилі сучасного академічного або навіть естрадно-хорового звучання.
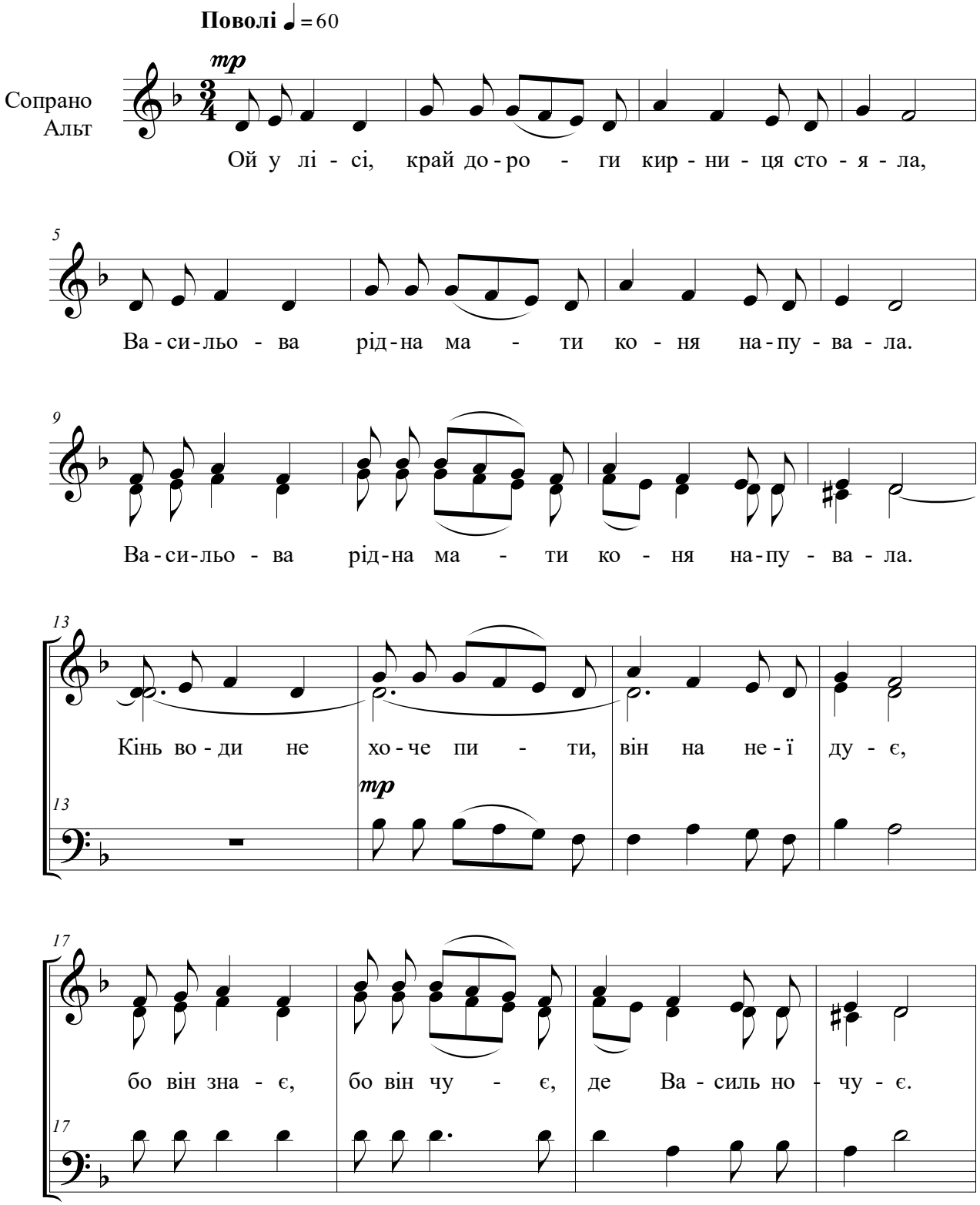
Напишіть короткий творчий коментар: які засоби ви використали для відтворення драматизму сюжету.

Аранжування пісні «Ой чиє ж то жито» може сприяти глибшому осмисленню української народної лірики як джерела художньої драматургії у хоровому мистецтві, дозволяти актуалізувати традицію через багатоголосний виклад і формувати у майбутніх музикантів здатність до творчої інтерпретації фольклору в сучасному культурно-педагогічному просторі.
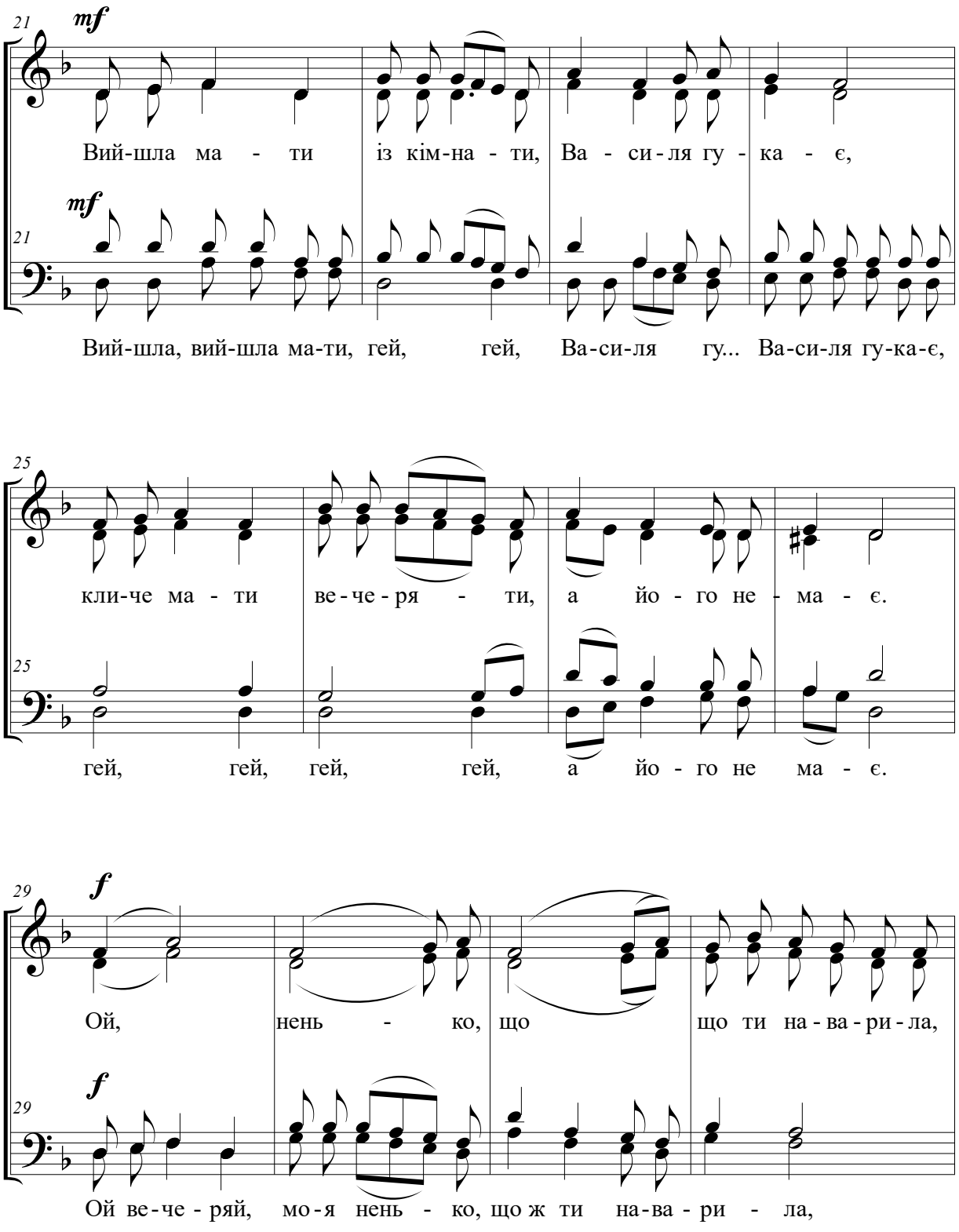
ОЙ У ЛІСІ, КРАЙ ДОРОГИ КИРНИЦЯ СТОЯЛА

Українська народна пісня
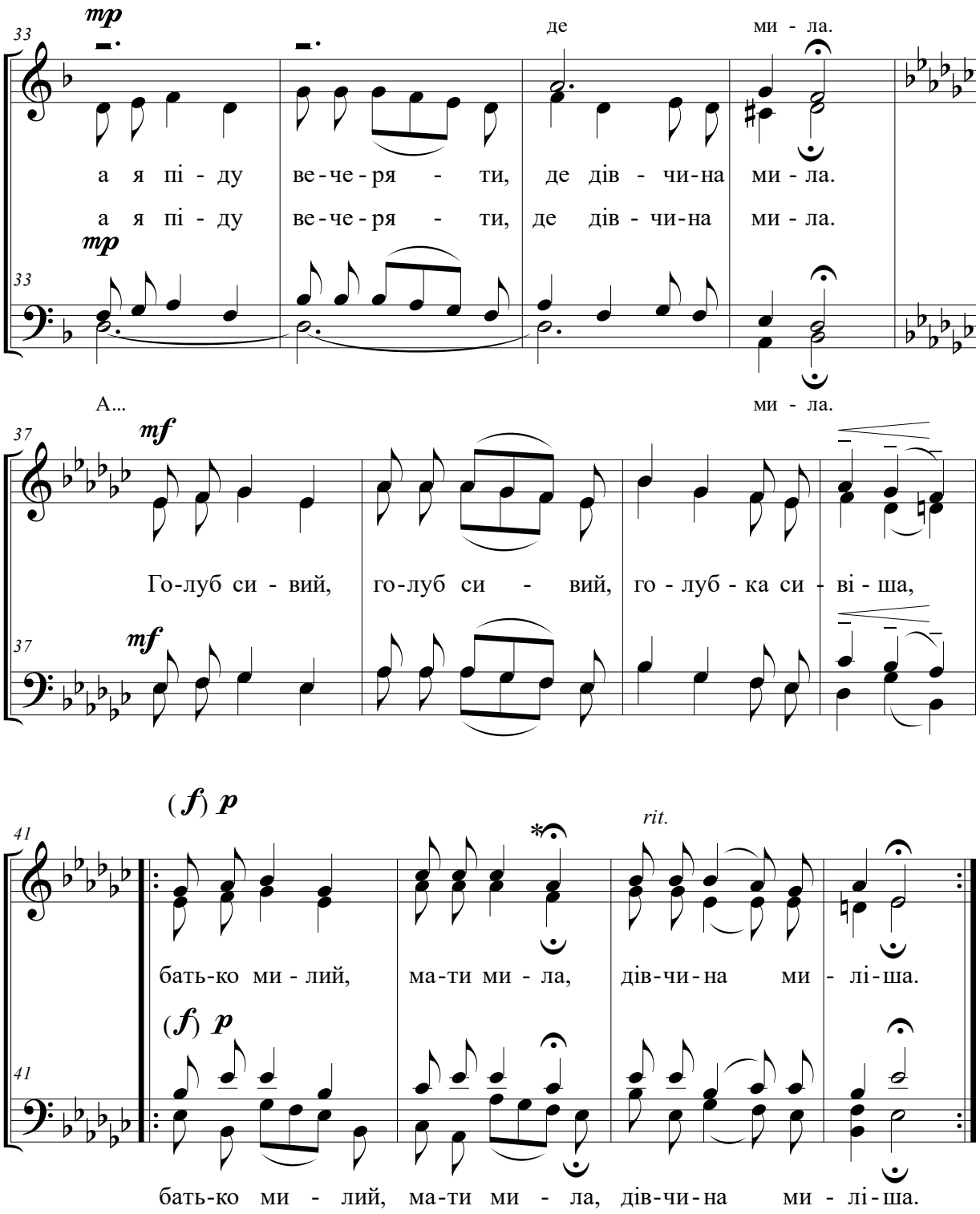
Аранж. Василя Семенчука

ОЙ У ЛІСІ, КРАЙ ДОРОГИ КИРНИЦЯ СТОЯЛА

ОЙ У ЛІСІ, КРАЙ ДОРОГИ КИРНИЦЯ СТОЯЛА

*піано, фермата та заповільнення на закінчення репризи.

Записано Василем Семенчуком 28.06.2014 р. в с. Синьки, Благовіщенського району, Кіровоградської області від Кацан Марії Григорівни 1942 року народження.

Мета:

- Засвоїти методику роботи з народною мелодією в академічному хоровому середовищі.
- Розвинути уміння гармонізувати, інтонувати та драматургічно вибудовувати музичний твір для різних хорових складів.
- Поглибити знання з етномузикології, враховуючи автентичний характер виконання та можливості сучасного хорового звучання.

Завдання:

I. Аналітичний етап

1. Ознайомитися з нотним матеріалом пісні «Ой у лісі, край дороги кирниця стояла».
2. Визначити:

- ладову основу мелодії,
- ритмічні особливості,
- форму твору (куплетна, репризна),
- характер виконання (ліричний, оповідний).

3. Порівняти з іншими зразками українських ліричних пісень, знайти спільні риси.

II. Аранжувальний етап

1. Створити 2 варіанти гармонізації:

- для однорідного хору (жіночого або чоловічого);
- для мішаного САТБ-хору.

2. У фактурі використати:

- гомофонно-гармонічний виклад,
- підголоскову поліфонію,
- імітаційні перегуки голосів,
- елементи гетерофонії (подвійне проведення мелодії з варіаціями).

3. Забезпечити контрастність у різних куплетах (динаміка, фактура, розташування голосів).
4. Передбачити кульмінацію в середині або наприкінці твору.

III. Виконавсько-методичний етап

1. Написати план репетиційної роботи над обробкою:

- розспівування в тональності твору,
- робота над інтонацією у складних гармонічних місцях,
- розподіл ролей між голосами у поліфонічних фрагментах.

2. Розробити динамічний план виконання (crescendo, diminuendo, ritardando, фермати).
3. Прописати варіанти диригентських жестів у кульмінаційних моментах.

IV. Рефлексійний етап

1. Скласти коротку пояснювальну записку (0,5–1 стор.), де обґрунтувати:

- вибір гармоній,
- фактурні рішення,
- драматургію розвитку твору.

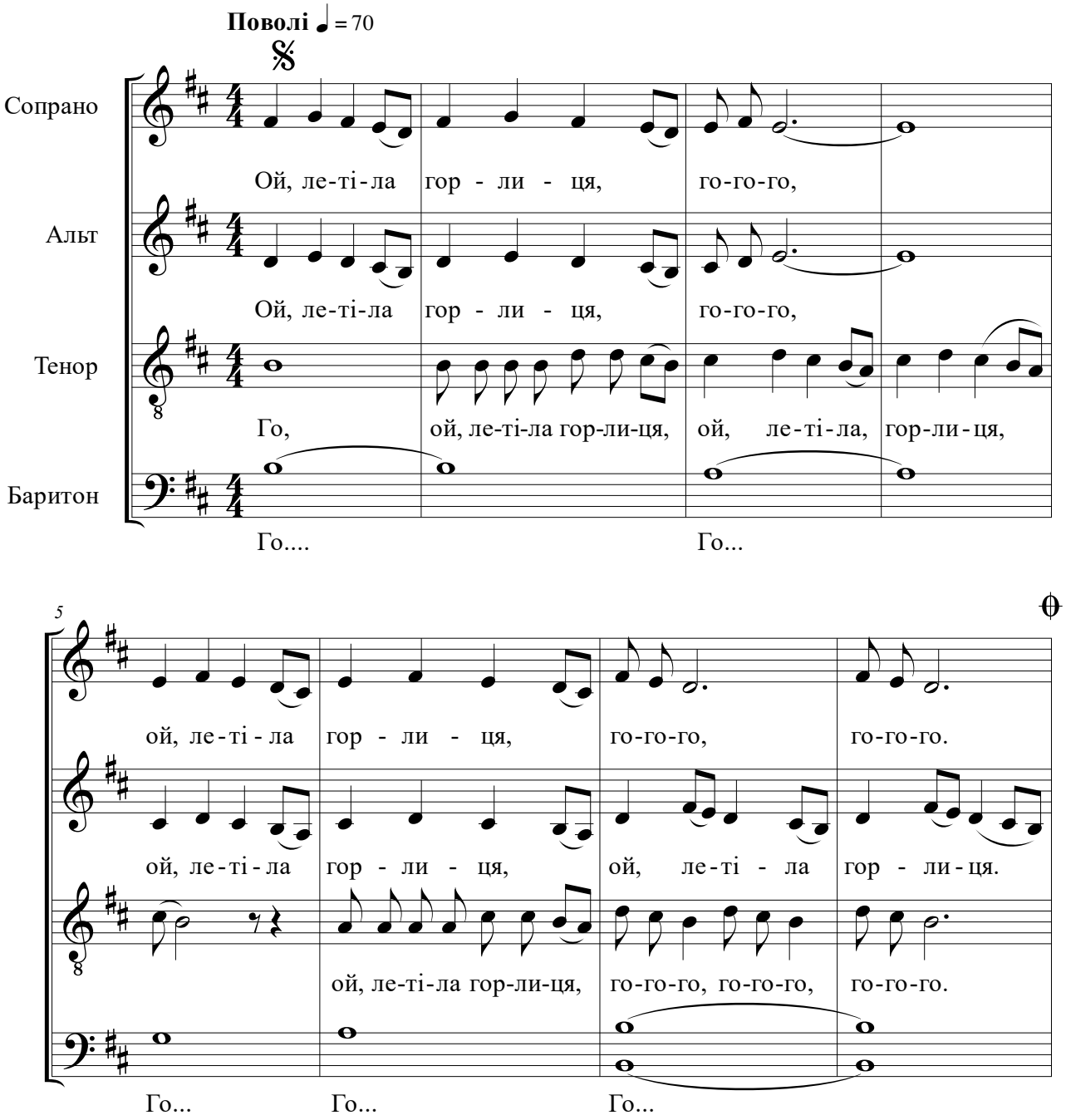
2. Порівняти власну обробку з обробками відомих українських композиторів (М. Леонтовича, К. Стеценка, А. Вахнянина тощо).

Хорове аранжування української народної пісні виступає важливим інструментом культурної трансмісії. Обробка дозволяє інтегрувати традиційні мелодії у професійне музичне середовище, де вони набувають нової художньої цінності. Аранжувальник повинен знайти баланс між збереженням автентичного інтонаційного профілю та творенням гармонічної, фактурної й динамічної драматургії, властивої академічному хоровому мистецтву. Таким чином, аранжування є не лише засобом адаптації, а й способом наукового та творчого осмислення народної музики.
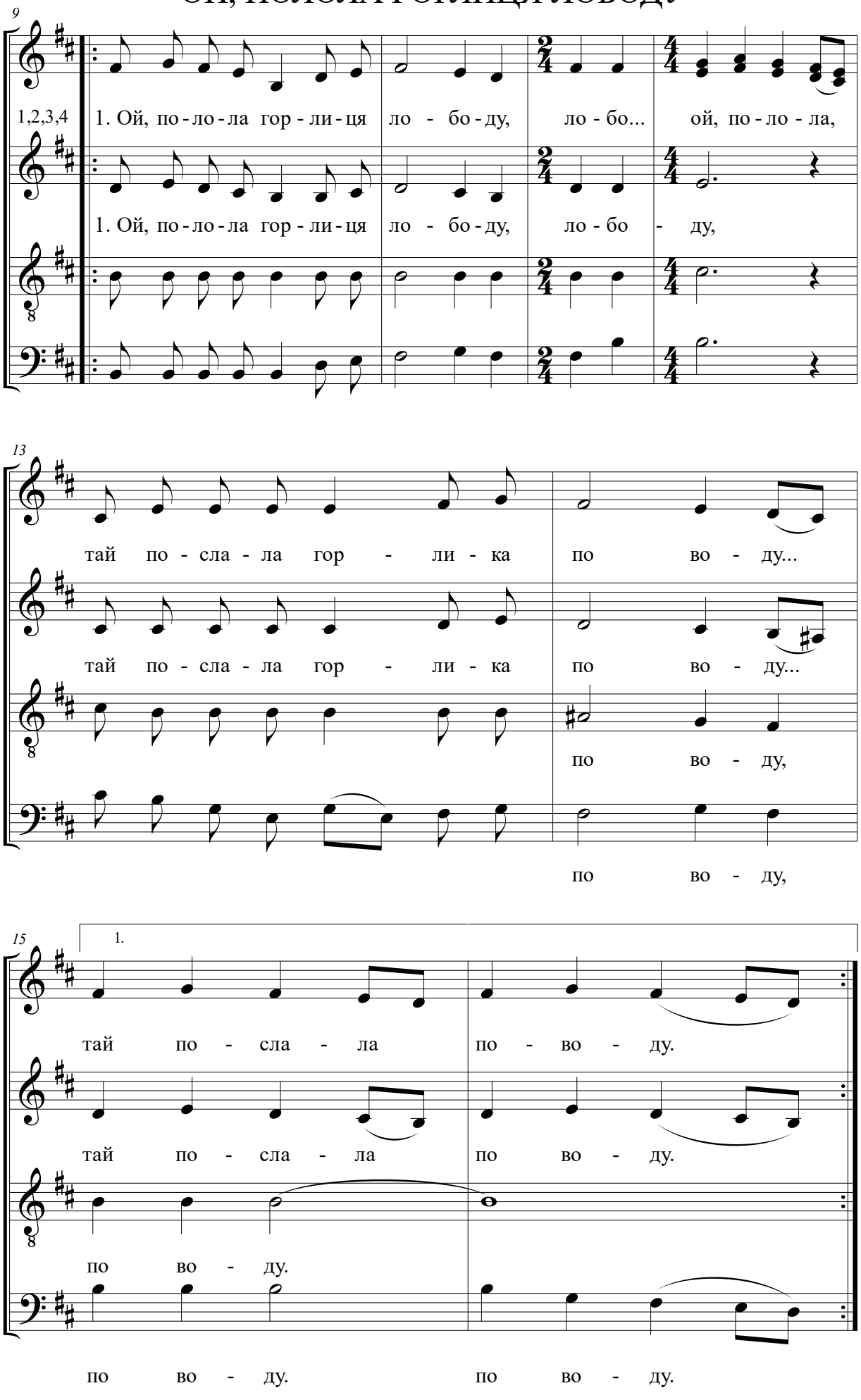
ОЙ, ПОЛОЛА ГОРЛИЦЯ ЛОБОДУ

Українська народна пісня
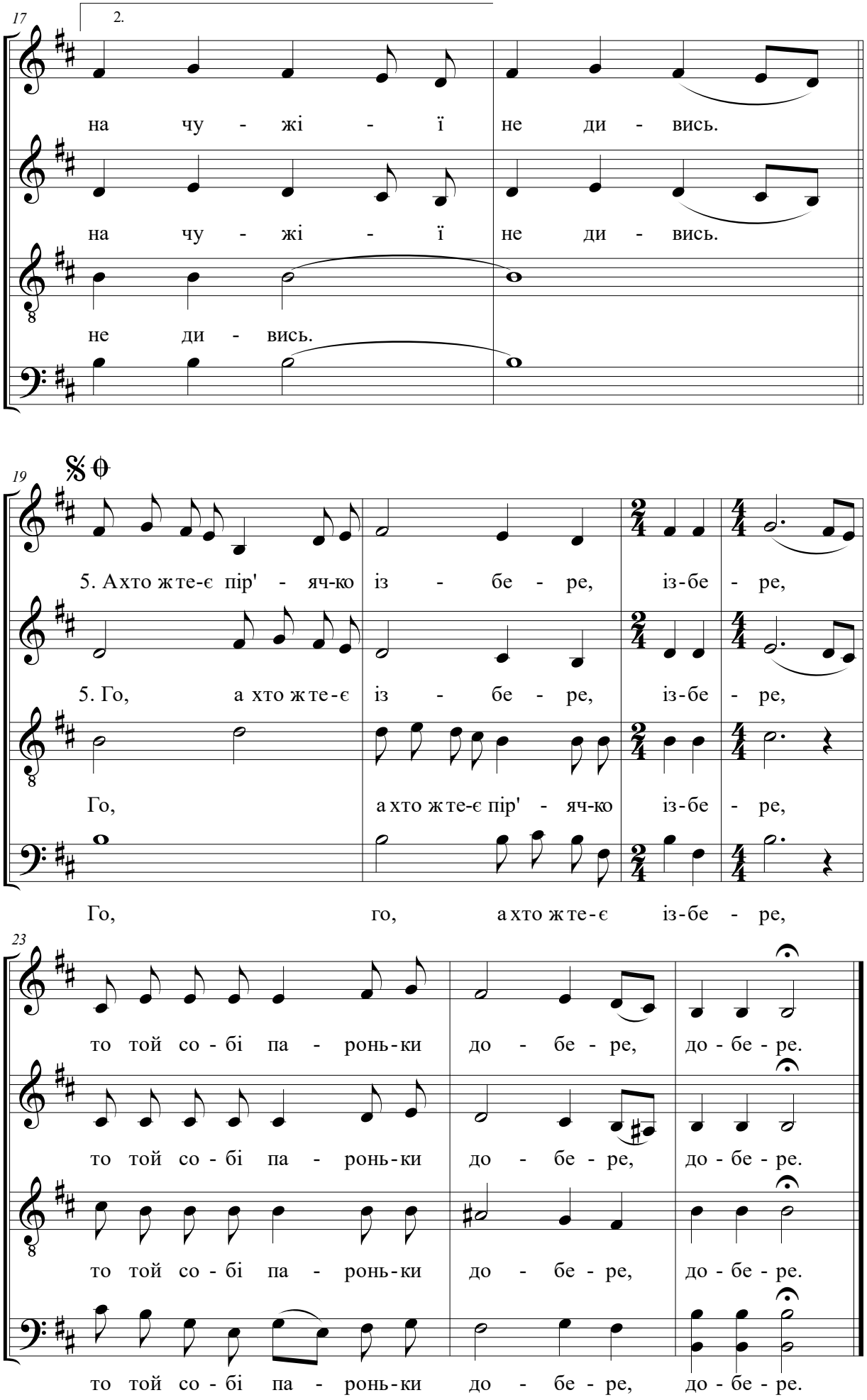
Аранж. Василя Семенчука

ОЙ, ПОЛОЛА ГОРЛИЦЯ ЛОБОДУ

ОЙ, ПОЛОЛА ГОРЛИЦЯ ЛОБОДУ

ОЙ, ПОЛОЛА ГОРЛИЦЯ ЛОБОДУ

Ой, летіла горлиця...

Ой, полола горлиця лободу, лободу,
Тай послала горлика по воду, по воду.

- Лети, лети, горлику, не барись, не барись,
На чужії горлиці не дивись, не дивись.

Полетів же горличок та й нема, та й нема,
Полетіла горилиця вже й сама, вже й сама.

А вдарила горлика по хвосту, по хвосту,
Розсипалось пір'ячко по мосту, по мосту.

Ой, летіла горлиця....

А хто ж теє пір'ячко ізбере, ізбере,
То той собі пароньки добере, добере.

Записано Василем Семенчуком 2003 року у селі Бачкурине,
Монастирищенського району, Черкаської області,
від Марії Федорівни Шандри 1930 року народження.

Мета:

- Опрацювати народну мелодію у контексті сучасної хорової інтерпретації.
- Навчитися використовувати різні прийоми гармонізації та поліфонізації.
- Сформувати індивідуальний творчий підхід до обробки народних мелодій.
- Поглибити розуміння стилістичних особливостей українського мелосу.

Завдання (аналітичні та технічні)

1. Аналіз форми та мелодики:

- Визначити форму твору та закономірності періодизації.
- Проаналізувати ладову основу, характерні інтонаційні звороти.
- Звернути увагу на ритмічні особливості (повтори, синкопи, метричні наголоси).

2. Фактура:

- Створити варіант гармонізації для САТБ складу (мінімум 12 тактів).
- Використати прийоми: акордовий склад, підголосковість, імітаційна техніка.
- Розглянути можливість варіантів – від гомофонно-гармонічного стилю до поліфонічного.

3. Динаміка та драматургія:

- Продумати логіку наростання та спадання динаміки у відповідності до змісту тексту.
- Виділити драматичні кульмінації та зробити план їхнього підкреслення через фактуру й регістр.

Творчі завдання:

1. Альтернативна інтерпретація:

Написати власний короткий варіант обробки (8–16 тактів), використовуючи:

а) лише жіночий склад (ССА або ССАА),

б) лише чоловічий склад (ТТББ).

Порівняти звучання з варіантом САТБ та зробити висновок про відмінності тембрового колориту.

2. Стилізація:

Створити варіант фрагменту у стилі, відмінному від традиційного (наприклад, джазова гармонія, мінімалістичний повтор, духовна хоровість à cappella).

3. Імпровізаційне завдання:

Обрати 2–3 такти мелодії та створити канонічну обробку (із запізненням на 1–2 такти у різних голосах).

4. Драматургічний експеримент:
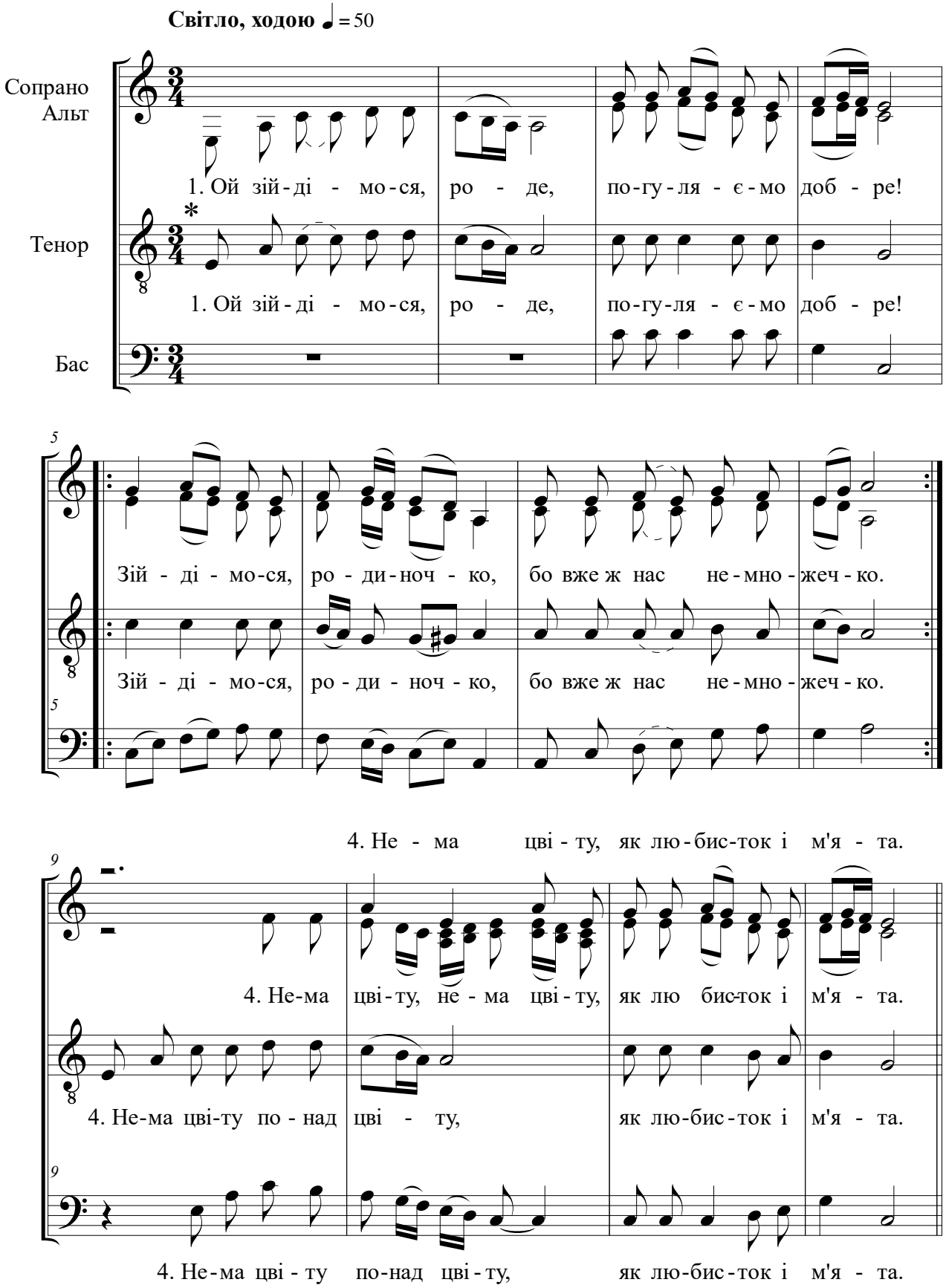
Скласти план виконання, де пісня будується не поступово, а «хвилями» – наприклад, від шепітного піанісимо до потужного тутті, а далі знову до камерного звучання.

Практика хорового аранжування народних пісень розкриває багатоголосні можливості традиційної мелодії та сприяє збереженню культурної спадщини в сучасному виконавському середовищі. Творчі вправи з інтерпретації, стилізації та імпровізації формують не лише технічні вміння, але й креативне мислення майбутнього хормейстера. На прикладі пісні «Ой, полола горлиця лободу» студенти можуть осягнути баланс між автентичним мелосом та сучасними композиторськими техніками, що підтверджує наукову тезу: хорове аранжування є ефективним засобом адаптації фольклору до академічної та сучасної сцени.

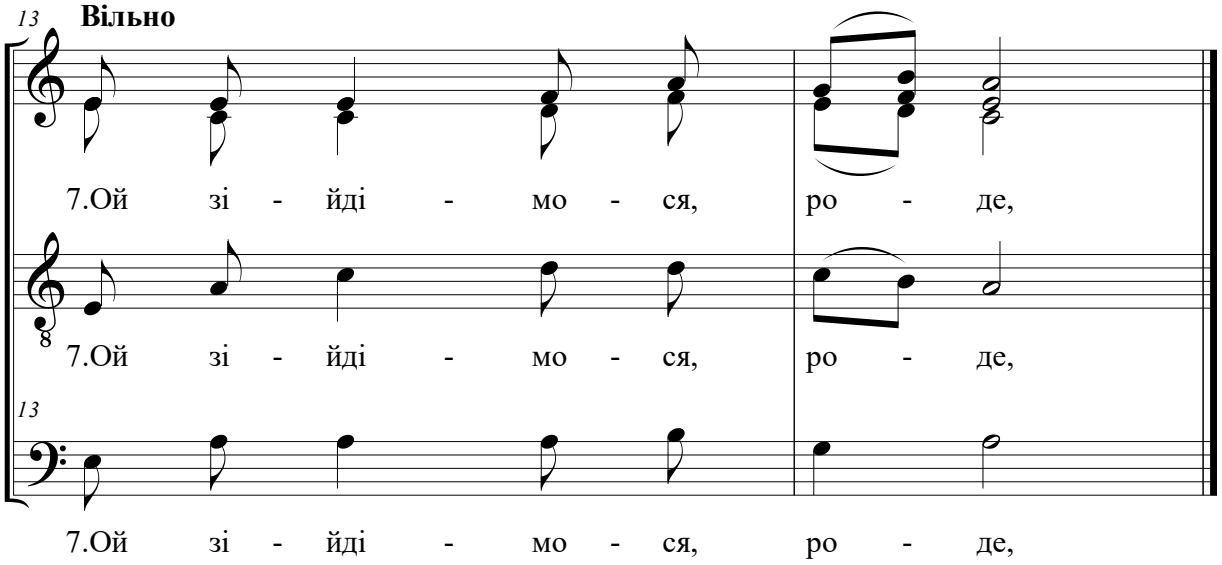
ОЙ ЗІЙДІМОСЯ, РОДЕ

Українська народна пісня

Аранж. Василя Семенчука

ОЙ ЗІЙДІМОСЯ, РОДЕ

1. Ой зійдімося, роде,
Погуляємо добре!
Зійдімося, родиночко,
Бо вже ж нас немножечко.

2. Бо одні повмирали,
Других в військо забрали,
А третії збагатілися,
Та й нас відцуралися .

3. Не цурайся мене, роде!
А я тебе не буду.
Прибудь, прибудь ти до мене,
Я тобою рада буду.

4. Нема цвіту понад цвіту,
Як любисток і м’ята,
Нема родуріднішого,
Як батько і мати.

5. Нема хліба понад хліба,
Як жито й пшениця,
Нема родуріднішого,
Як брат і сестриця.

6. Нема пива понад пива,
Як мед і горілка,
Нема родуріднішого,
Як чоловік та жінка.

7. Ой зійдімося, роде,
Погуляємо добре!
Зійдімося, родиночко,
Бо вже ж нас багатечко!

*1,2,3 куплети співати з 1 до 8 такту
4,5,6 куплети починати з 9 такту та переходити на 5 і співати до 8 такту.
7 куплет співати з 13 та преходити на 3 і співати до 8 такту.

Мета:
Проаналізувати ладо-гармонічну та ритмічну організацію пісні.
Засвоїти прийоми багатоголосого хорового письма.
Розкрити художній образ єдності та неперервності роду засобами музичної драматургії.
Розвинути креативні навички в роботі з народним мелосом.

Аналітичні та технічні завдання
1. Аналіз:
Визначити форму твору та закономірності куплетності.
Проаналізувати ладові особливості (дорійські, міксолідійські чи інші інтонаційні риси).
Встановити особливості текстового змісту (урочистість, родинність, ностальгія).
2. Фактура:
Створити хорове аранжування для САТБ складу (12–16 тактів).
Використати різні типи фактури: акордову (гомофонну), підголоскову, імітаційну.
Запропонувати варіант початку твору у вигляді хорового діалогу (питально-відповідна форма між групами голосів).
3. Динаміка та драматургія:
Розробити динамічний план (від інтимного piano до святкового forte).
Виділити кульмінаційний момент (наприклад, у 4–5 куплеті — «Нема роду ріднішого…»).

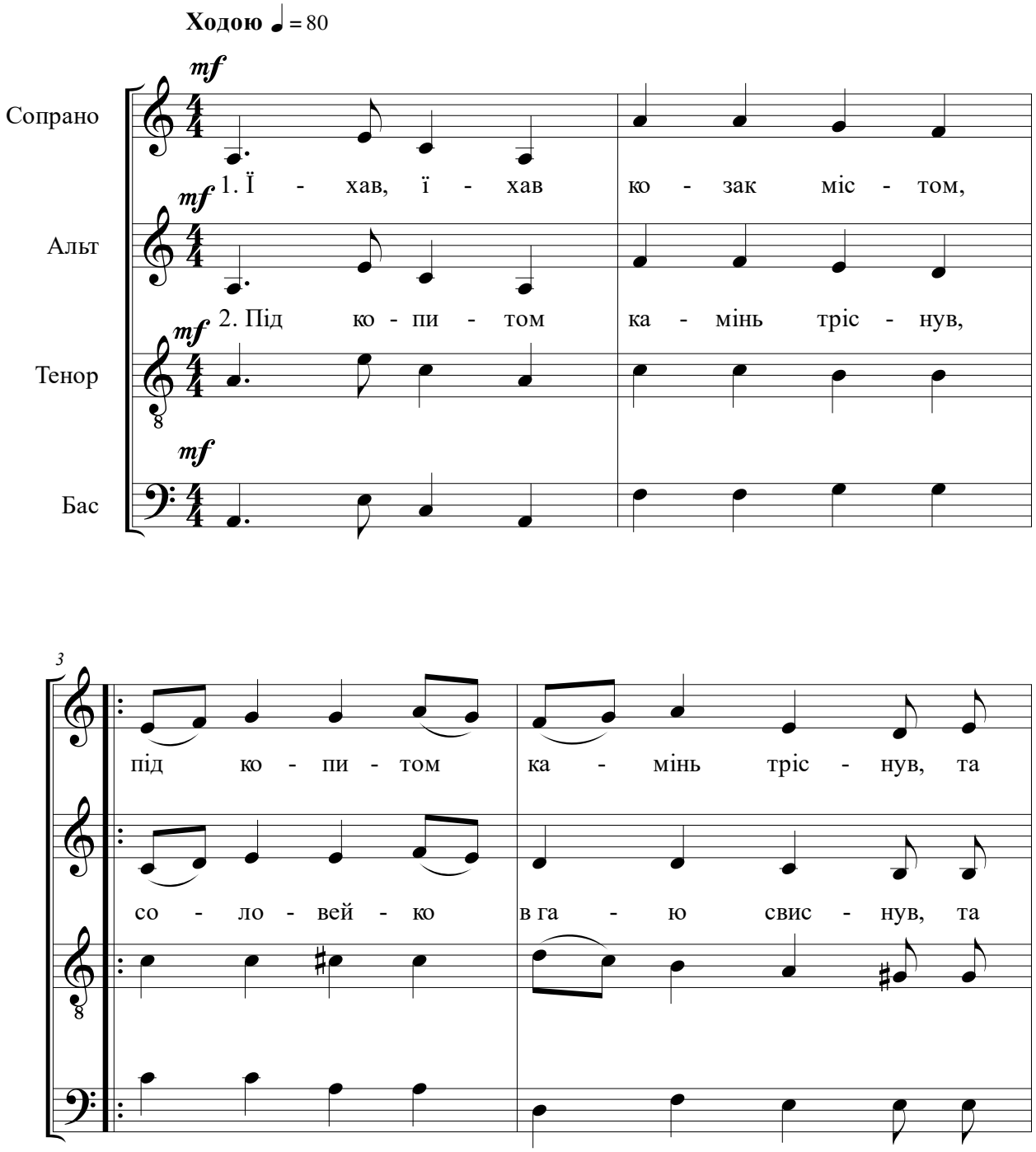
Творчі завдання:
1. Альтернативне аранжування:
Написати варіант обробки для камерного складу:
SSA (жіночий хор) або ТТББ (чоловічий хор).
Порівняти особливості звучання з САТБ.
2. Стилізація:
Обрати один куплет і переробити його у стилі:
джазовому (септакорди, синкопи),
мінімалістичному (остинатні повтори),
духовної музики (паралельні квінти, органний пункт).
3. Імпровізація та поліфонія:
Створити канон (із запізненням на 1–2 такти) на фрагменті мелодії.
Скласти короткий варіант варіаційного розвитку на 4–6 тактів, змінюючи фактуру.
4. Драматургічний експеримент:
Спроєктувати виконання пісні як «сцену зустрічі»: почати з окремих голосів (solo/duet), поступово нарощувати багатоголосся і завершити святковим tutti.
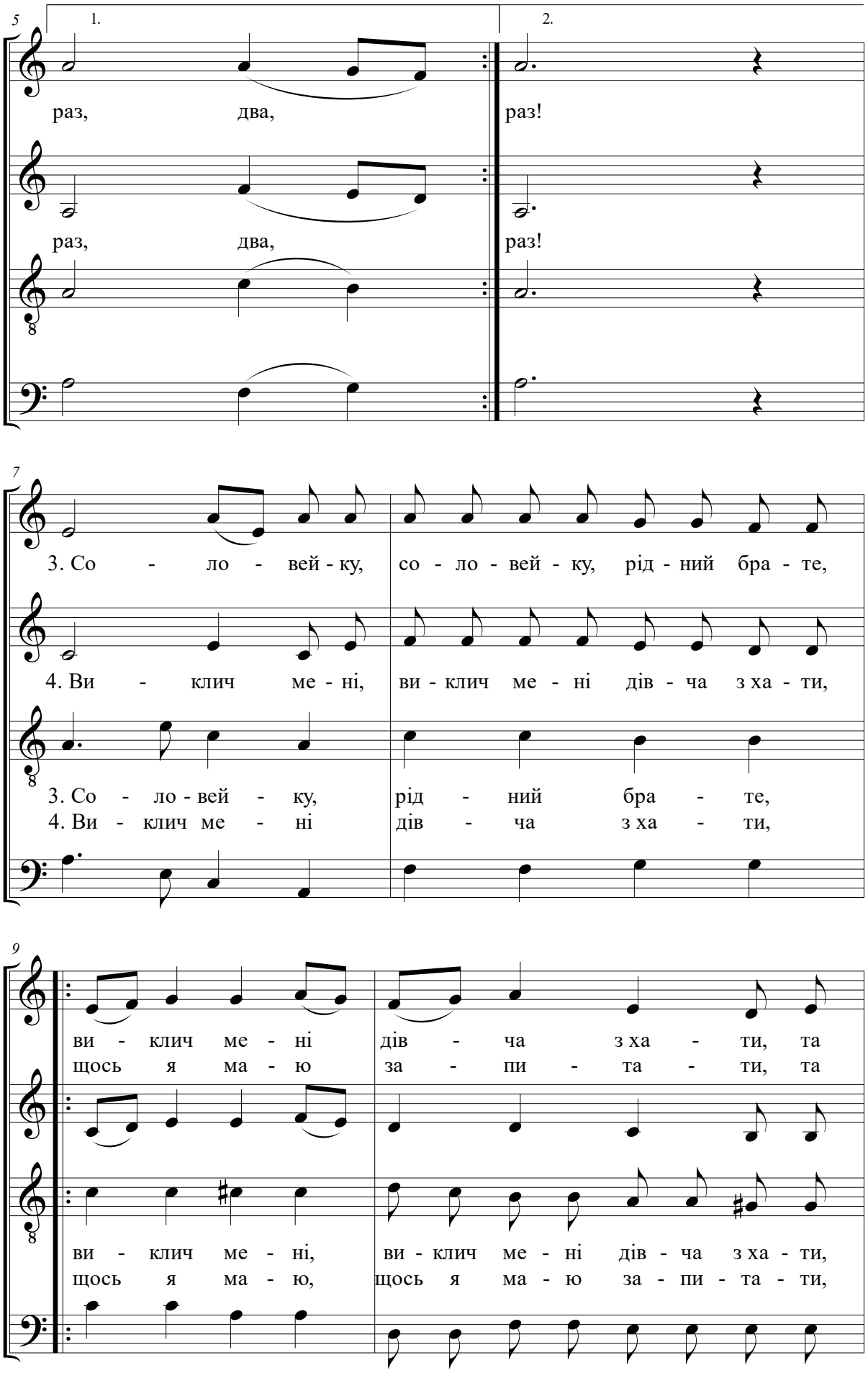
Хорове аранжування українських родинно-обрядових пісень не лише зберігає фольклорні інтонації, а й відкриває нові шляхи їх сучасного осмислення. Твір «Ой зійдімося, роде» може бути прикладом поєднання глибинної етномузичної традиції з потенціалом хорової драматургії. Виконання аналітичних і творчих завдань сприяє розвитку музично-теоретичних знань, композиторських навичок та художнього мислення майбутніх диригентів і аранжувальників, утверджуючи тезу про хорове мистецтво як простір збереження та оновлення культурної спадщини.
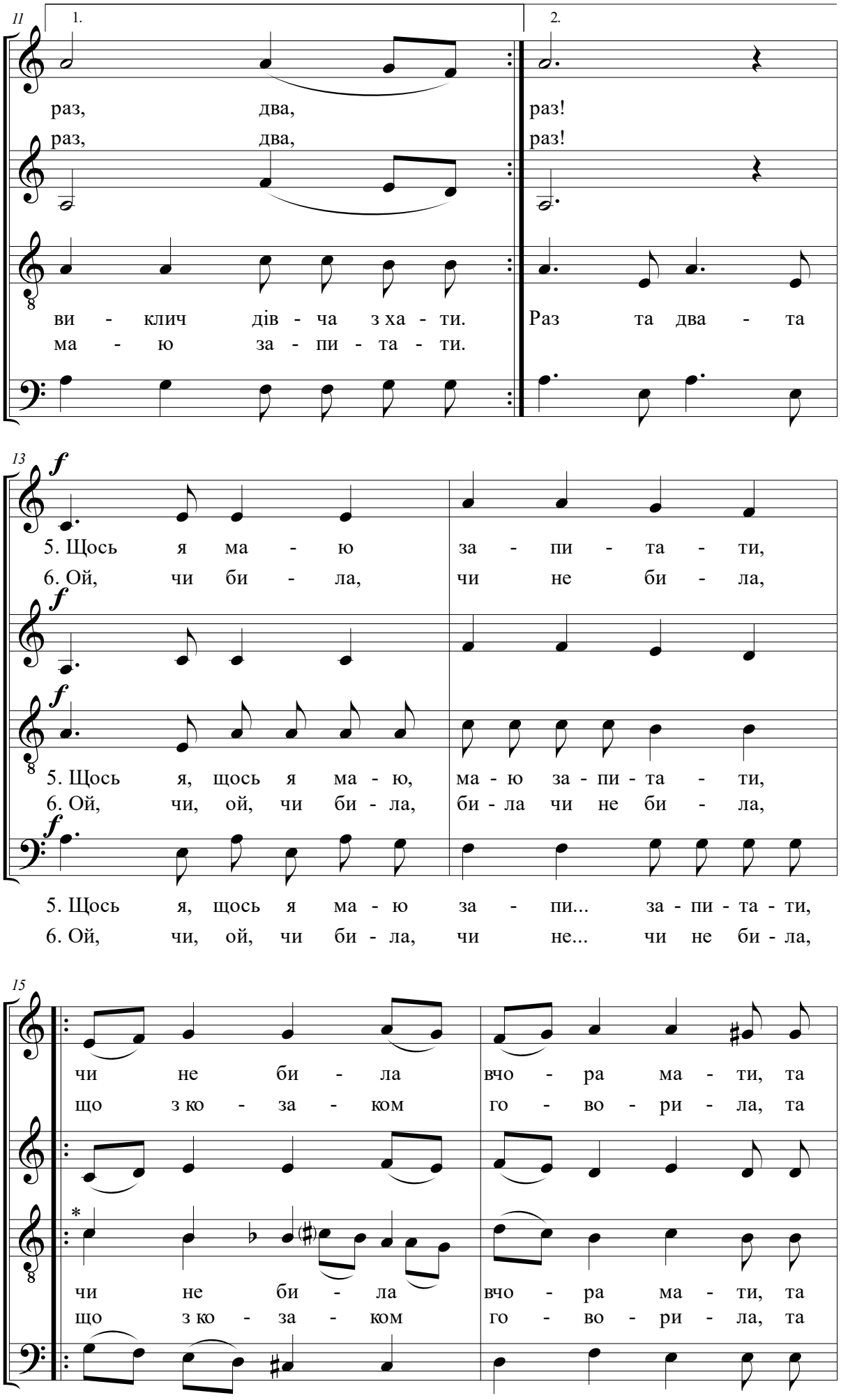
ЇХАВ, ЇХАВ КОЗАК МІСТОМ
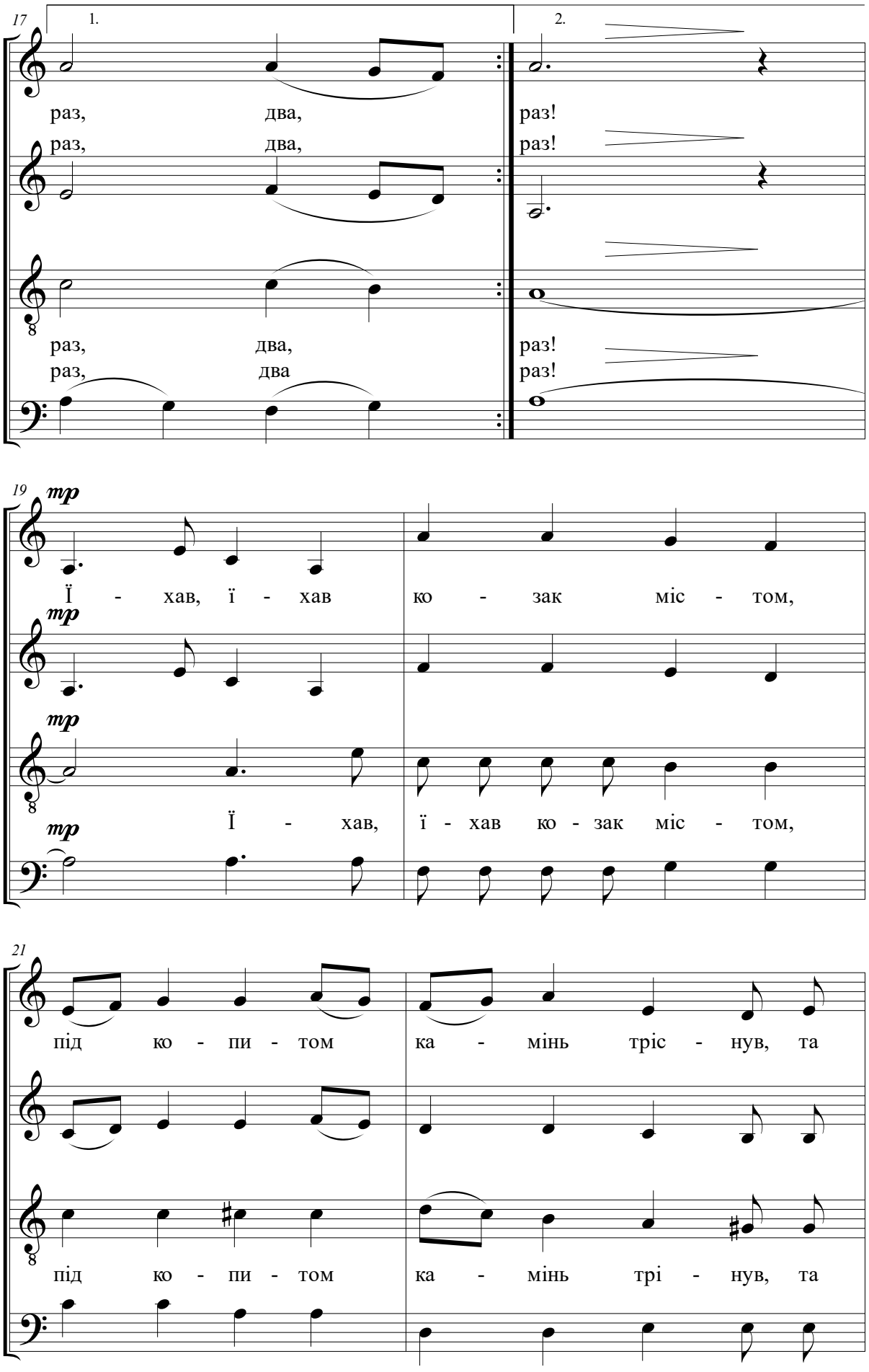
Українська народна пісня
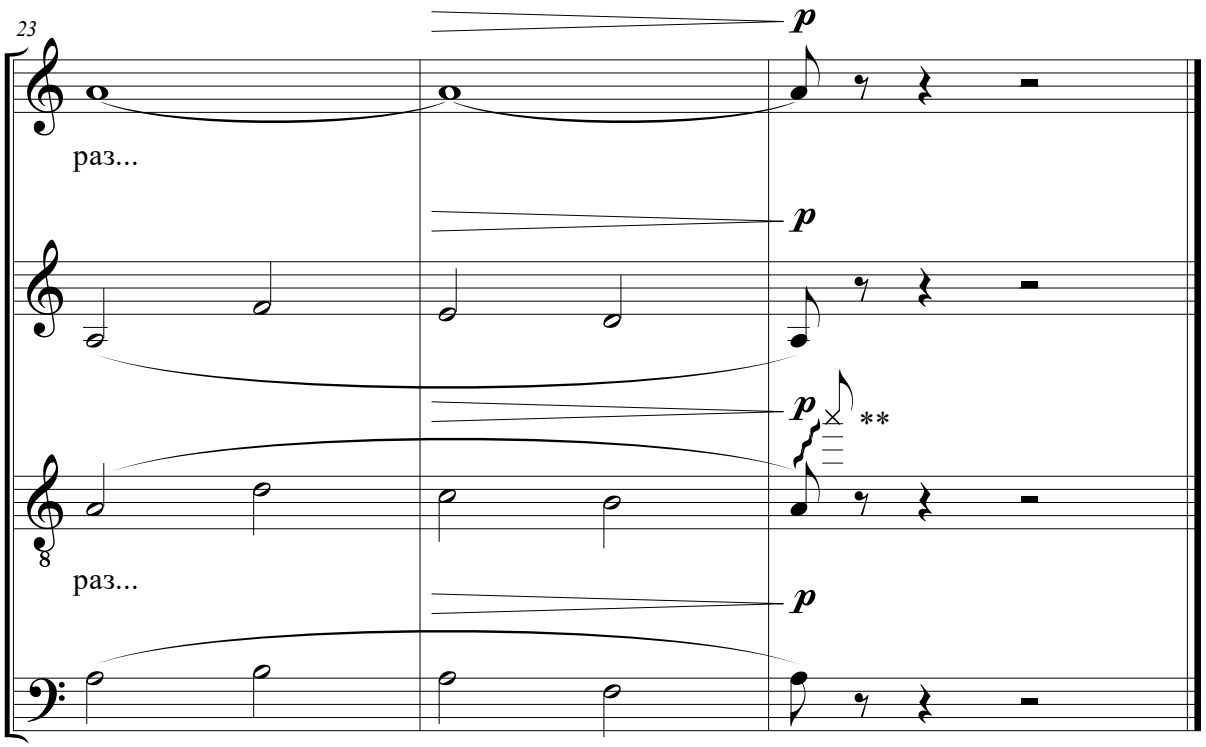
Аранж. Василя Семенчука

5
1.
2.
раз, два, раз!
раз, два, раз!
7
3. Со - ло - вей - ку, со - ло - вей - ку, рід - ний бра - те,
4. Ви - клич ме - ні, ви - клич ме - ні дів - ча з ха - ти,
3. Со - ло - вей - ку, рід - ний бра - те,
4. Ви - клич ме - ні дів - ча з ха - ти,
9
ви - клич ме - ні дів - ча з ха - ти, та
щось я ма - ю за - пи - та - ти, та
ви - клич ме - ні, ви - клич ме - ні дів - ча з ха - ти,
щось я ма - ю, щось я ма - ю за - пи - та - ти,

11
1.
2.
раз, два, раз!
раз, два, раз!
ви - клич дів - ча з ха - ти.
ма - ю за - пи - та - ти.
Раз та два - та
13
f
5. Щось я ма - ю за - пи - та - ти,
6. Ой, чи би - ла, чи не би - ла,
5. Щось я, щось я ма - ю, ма - ю за - пи - та - ти,
6. Ой, чи, ой, чи би - ла, би - ла чи не би - ла,
5. Щось я, щось я ма - ю за - пи... за - пи - та - ти,
6. Ой, чи, ой, чи би - ла, чи не... чи не би - ла,
15
чи не би - ла вчо - ра ма - ти, та
що з ко - за - ком го - во - ри - ла, та
чи не би - ла вчо - ра ма - ти, та
що з ко - за - ком го - во - ри - ла, та

17
1.
2.
раз, два, раз!
раз, два, раз!
раз, два, раз!
раз, два раз!
19
mp
Ї - хав, ї - хав ко - зак міс - том,
Ї - хав, ї - хав ко - зак міс - том,
21
під ко - пи - том ка - мінь тріс - нув, та
під ко - пи - том ка - мінь трі - нув, та

* у 15 такті партії тенора, нижній голос може бути як варіант.

** свист.

Мета:

Розкрити художньо-виражальні можливості української народної пісні шляхом хорового аранжування, спрямованого на збереження автентичних інтонацій та водночас надання твору сучасного звучання для академічного виконання.

Завдання:

1. Проаналізувати ладогармонічні та ритмічні особливості пісні «Їхав, їхав козак містом», виокремивши характерні інтонаційні формули.
2. Розглянути структуру хорового аранжування (розподіл партій, динамічні контрасти, поліфонічні елементи).
3. Визначити засоби художньої виразності, використані для передачі національного колориту (стрибки в мелодії, синкоповані ритми, варіативність повторів).
4. Виконати твір у навчальному хоровому колективі з урахуванням ансамблевої злагодженості, інтонаційної точності та дикційної виразності.
5. Провести порівняння з іншими відомими хоровими обробками українських народних пісень, відзначивши подібності та відмінності у гармонізації та фактурі.

Творчі завдання:
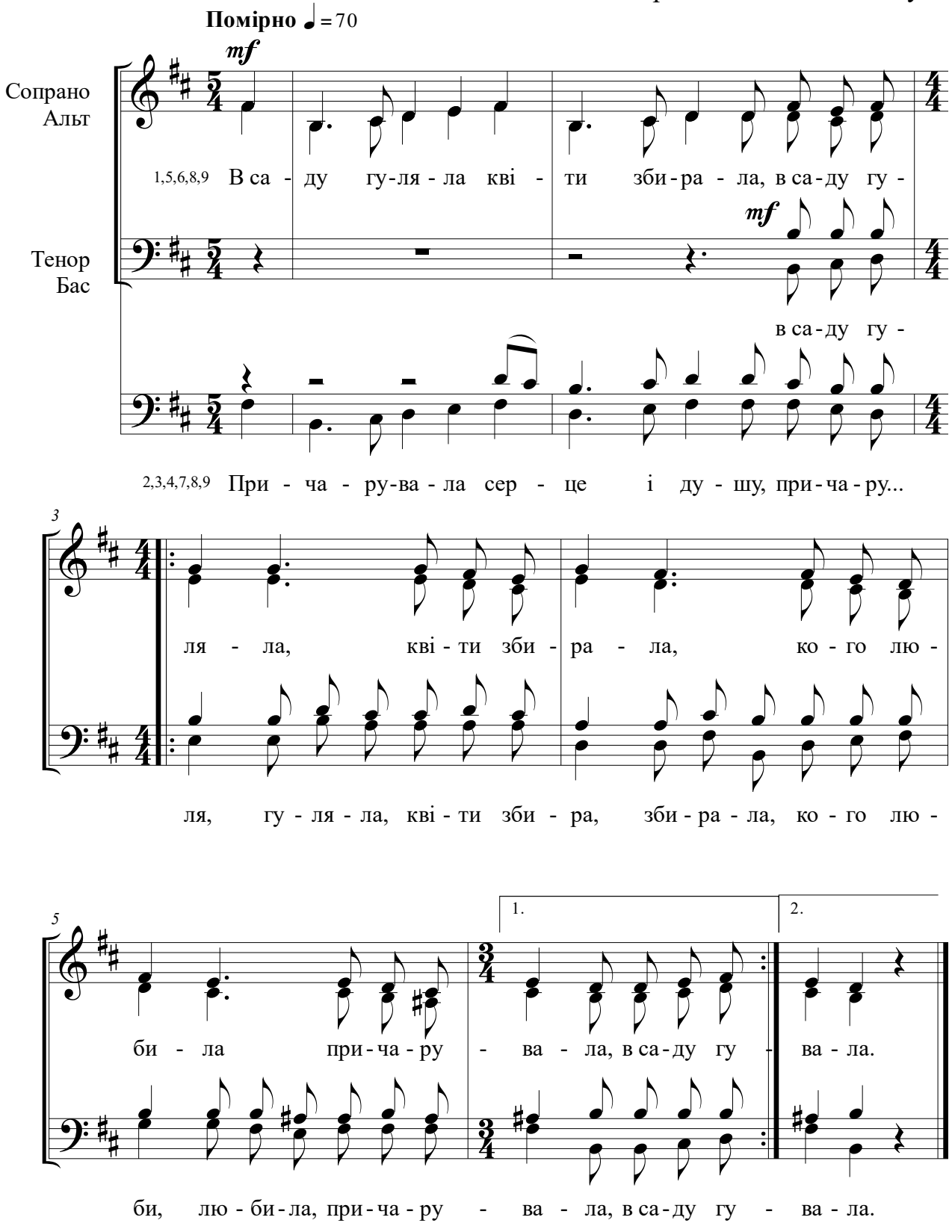
- Варіаційний експеримент: створити власний короткий фрагмент аранжування (4–8 тактів), використовуючи інший стиль — наприклад, джазовий або мінімалістичний підхід.
- Аранжувальна імпровізація: змоделювати альтернативне завершення твору, яке могло б підкреслити драматизм або, навпаки, надати гумористичного відтінку.
- Порівняльна інтерпретація: підготувати два виконавські варіанти (академічний і більш фольклорний), щоб простежити, як змінюється художнє враження від твору.
- Дослідницька творча робота: розробити концепцію концертного виконання, включаючи сценічне розташування хору, можливе використання інструментального супроводу чи елементів театралізації.

Хорове аранжування пісні «Їхав, їхав козак містом» демонструє ефективне поєднання традиційного мелосу та сучасних прийомів гармонізації, що дозволяє відкрити нові інтерпретаційні можливості української народної музики. Таке опрацювання сприяє збереженню та популяризації фольклорної спадщини, розширює педагогічно-виконавський репертуар та підкреслює значення народної пісні як джерела національної ідентичності у хоровій культурі.

В САДУ ГУЛЯЛА, КВІТИ ЗБИРАЛА

Українська народна пісня

Аранж. Василя Семенчука

В САДУ ГУЛЯЛА, КВІТИ ЗБИРАЛА

1. – В саду гуляла, квітки збирала,
В саду гуляла, квітки збирала,
Кого любила – причарувала.*

2. – Причарувала серце і душу,
Причарувала серце і душу,
Тепер з тобою ходити мушу.

3. Ходити буду, любити буду,
Ходити буду, любити буду,
Скажу по правді – сватать не буду.

4. Ой ти, дівчино, гарна та пишна,
Ой ти, дівчино, гарна та пишна,
Чому до мене вчора не вийшла?

5. – Я виходила – тебе не було,
Я виходила – тебе не було,
Я постояла, та повернула.

6. Я більш не вийду, з тобой не стану,
Я більш не вийду, з тобой не стану –
Пришлю я сестру такую саму.

7. – А я з сестрою всю ніч простою,
А я з сестрою всю ніч простою –
Не та розмова, що із тобою.

8. Не та розмова, не тії слова,
Не та розмова, не тії слова,
Не білолиця, не чорноброва.

9. – В саду гуляла, квітки збирала,
В саду гуляла, квітки збирала,
Кого любила – причарувала.

*другий та третій рядок кожного куплету повторюється двічі.

В САДУ ГУЛЯЛА, КВІТИ ЗБИРАЛА

Українська народна пісня

"Сонце низенько, вечір близенько"

співається на мелодію української народнї пісні
"В саду гуляла"

– Сонце низенько, вечір близенько.
Сонце низенько, вечір близенько,
Спішу до тебе, моє серденько!

Спішу до тебе, та й не застану.
Спішу до тебе, та й не застану,
Вийду на гору, та й плакать стану.

Голуб, голубчик, голуб сизенький...
Голуб, голубчик, голуб сизенький,
Скажи, голубчик, де мій миленький.

– А твій миленький там за рікою.
А твій миленький там за рікою,
Склонив головку, стоїть з другою.

А як дівчина про це почула.
А як дівчина про це почула,
Лягла на землю, на вік заснула.

Ой, біжить милий мостом дліненьким.
Ой, біжить милий мостом дліненьким,
Накрив милую платком біленьким.

– Вставай, милая, довольно спати.
Вставай, милая, довольно спати,
Як ми гуляли, будем гуляти.

– Не встану, милий, гуляй з другою.
Не встану, милий, гуляй з другою,
Бо моє серце вже під землью.

*другий та третій рядок кожного куплету повторюється двічі.

Мета:

Формування у здобувачів умінь і навичок хорового аранжування на основі української народної пісенності; розвиток творчого мислення, художнього смаку та здатності інтегрувати традиційні й сучасні засоби хорової виразності.

Завдання:

Аранжувати українську народну пісню «В саду гуляла, квіти збирала» для змішаного хору (САТБ), дотримуючись таких етапів і вимог:

1. Аналіз першоджерела:
- провести інтонаційно-мелодичний розбір народної мелодії;
- визначити ладо-гармонічні особливості та типові інтонаційні формули;
- встановити драматургічні вузли тексту та їхнє музичне втілення.

2. Гармонічне опрацювання:
- підібрати гармонічні обороти, що найточніше відображають народну інтонаційність;
- застосувати функціонально-тональну драматургію (модуляційні переходи, альтераційні звучання, паралельні тональності);
- передбачити кульмінацію з виразним динамічним і гармонічним наповненням.

3. Фактурні рішення:
- чергувати гомофонно-гармонічний виклад із поліфонічними елементами (імітації, підголоски, канонічні проведення);
- варіювати фактуру в кожному куплеті, створюючи розвиток і драматургічну перспективу;
- передбачити різні варіанти фактури для сольних фрагментів та повного складу хору.

4. Вокально-технічні вимоги:
- забезпечити співзручність кожної партії, враховуючи теситурні можливості голосів;
- уникати перехрещення партій без художньої необхідності;
- збалансувати вертикальне звучання, щоб уникнути перевантаження басів або верхніх голосів.

5. Динаміка та артикуляція:
- передбачити динамічні контрасти відповідно до змісту тексту (ліричні, драматичні, іронічні відтінки);
- використати засоби нюансування (staccato, legato, sfz) для виразнішої інтерпретації;
- застосувати агогіку (ритардандо, акселерандо) в ключових місцях для створення художнього ефекту.

6. Творчий компонент:
- створити фінальну коду з елементами імпровізаційності (канонічні входи, аріантність мелодії в сопрано чи тенорі, динамічне наростання до tutti);
- розробити альтернативний варіант (наприклад, для жіночого або чоловічого хору), щоб показати гнучкість аранжувальних рішень;
- додати можливість сольного викладу з хоровим підголоском.

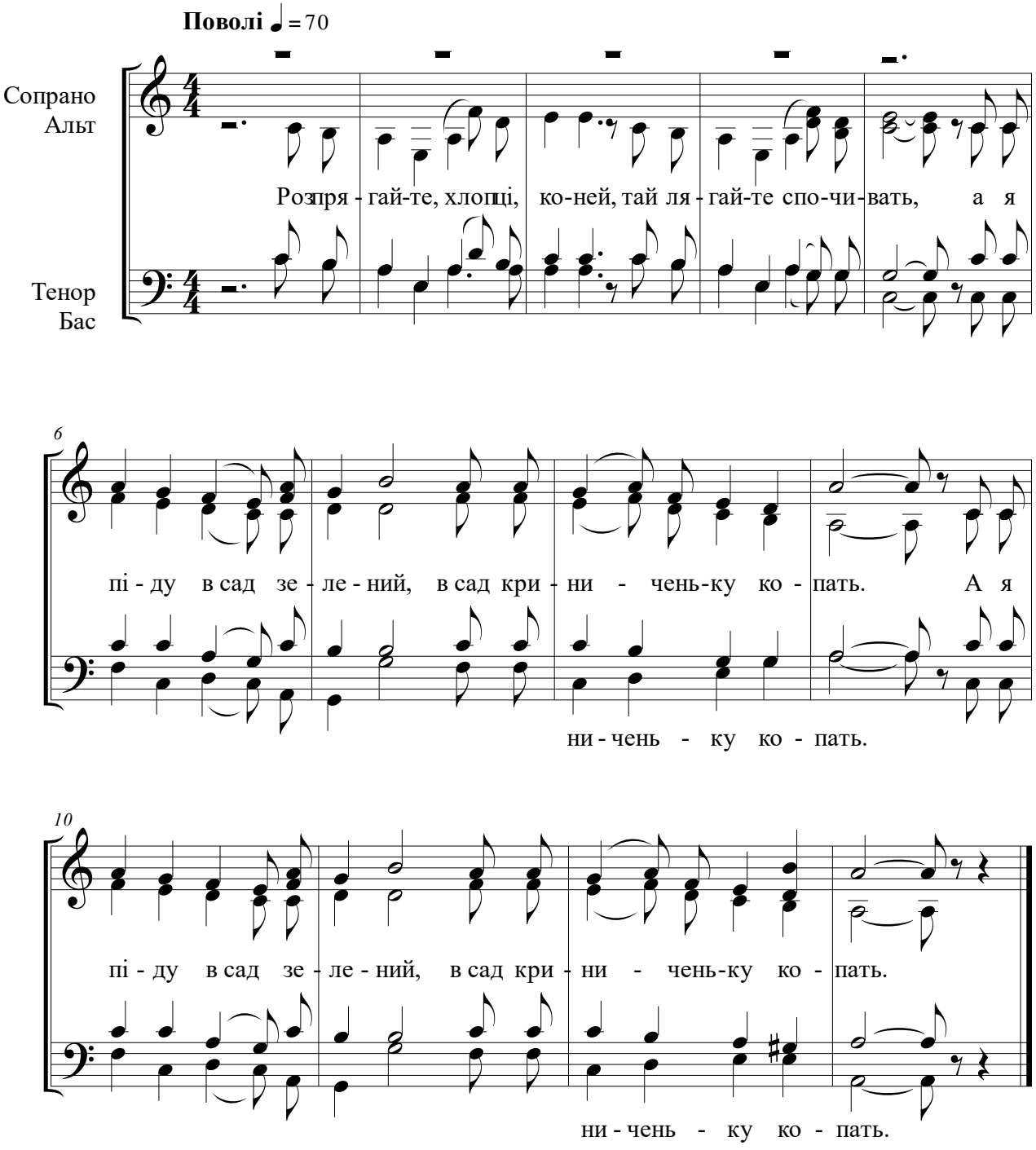
7. Практичне виконання:
- підготувати пробне хорове виконання (на репетиції або у класі);
- провести самоаналіз: визначити сильні та слабкі сторони аранжування;
- внести корективи відповідно до результатів виконання.

Аранжування української народної пісні «В саду гуляла, квіти збирала» розкриває закономірності поєднання традиційної мелодики з академічною хоровою фактурою. У процесі опрацювання матеріалу простежується діалектична єдність фольклорної інтонаційності та професійних композиторських прийомів, що сприяє збагаченню національного музичного мистецтва й водночас формуванню виконавсько-аранжувальних компетентностей майбутніх музикантів.

РОЗПРЯГАЙТЕ, ХЛОПЦІ, КОНЕЙ

Українська народна пісня

Аранж. Василя Семенчука

РОЗПРЯГАЙТЕ, ХЛОПЦІ, КОНЕЙ

Розпрягайте, хлопці, коней,
Тай лягайте спочивать,
А я піду в сад зелений,
В сад криниченьку копать.
А я піду в сад зелений,
В сад криниченьку копать.

Копав, копав криниченьку
У вишневому саду.
Чи не прийде дівчинонька
Рано-вранці по воду.
Чи не прийде дівчинонька
Рано-вранці по воду.

Вона ростом невеличка,
Ще й літами молода,
Руса-коса до пояса,
В косах стрічка голуба.
Руса-коса до пояса,
В косах стрічка голуба.

Прийшла, прийшла дівчинонька
Рано-вранці воду брать,
А за нею козаченько –
Веде коня напувать.
А за нею козаченько –
Веде коня напувать.

Просив, просив відеречка,
Вона ж йому не дала.
Дарив, дарив з рук кілечко,
Вона ж його не взяла.
Дарив, дарив з рук кілечко,
Вона ж його не взяла.

Знаю, знаю, дівчинонько,
Чим я тебе розразив,
Що я вчора ізвечора,
Йти до Січі зголосивсь.
Що я вчора ізвечора,
Йти до Січі зголосивсь.

Такі уроки української пісні мають бути у школах.
URL: https://www.facebook.com/watch/?v=2528656423932010

Історії світових пісень та українських хітів.
URL: https://songs.in.ua/rozpryahayte-khloptsi-koni/

Мета:

Сформувати в студентів уміння опрацьовувати українську народну пісню у жанрі хорового аранжування, поєднуючи збереження фольклорної автентики з академічними принципами гармонізації та фактурного розвитку; розвинути навички художньої інтерпретації через динаміку, темброву палітру та драматургію хорового твору.

Завдання:

Аранжувати українську народну пісню «Розпрягайте, хлопці, коней» для змішаного хору (САТБ), врахувавши такі вимоги:
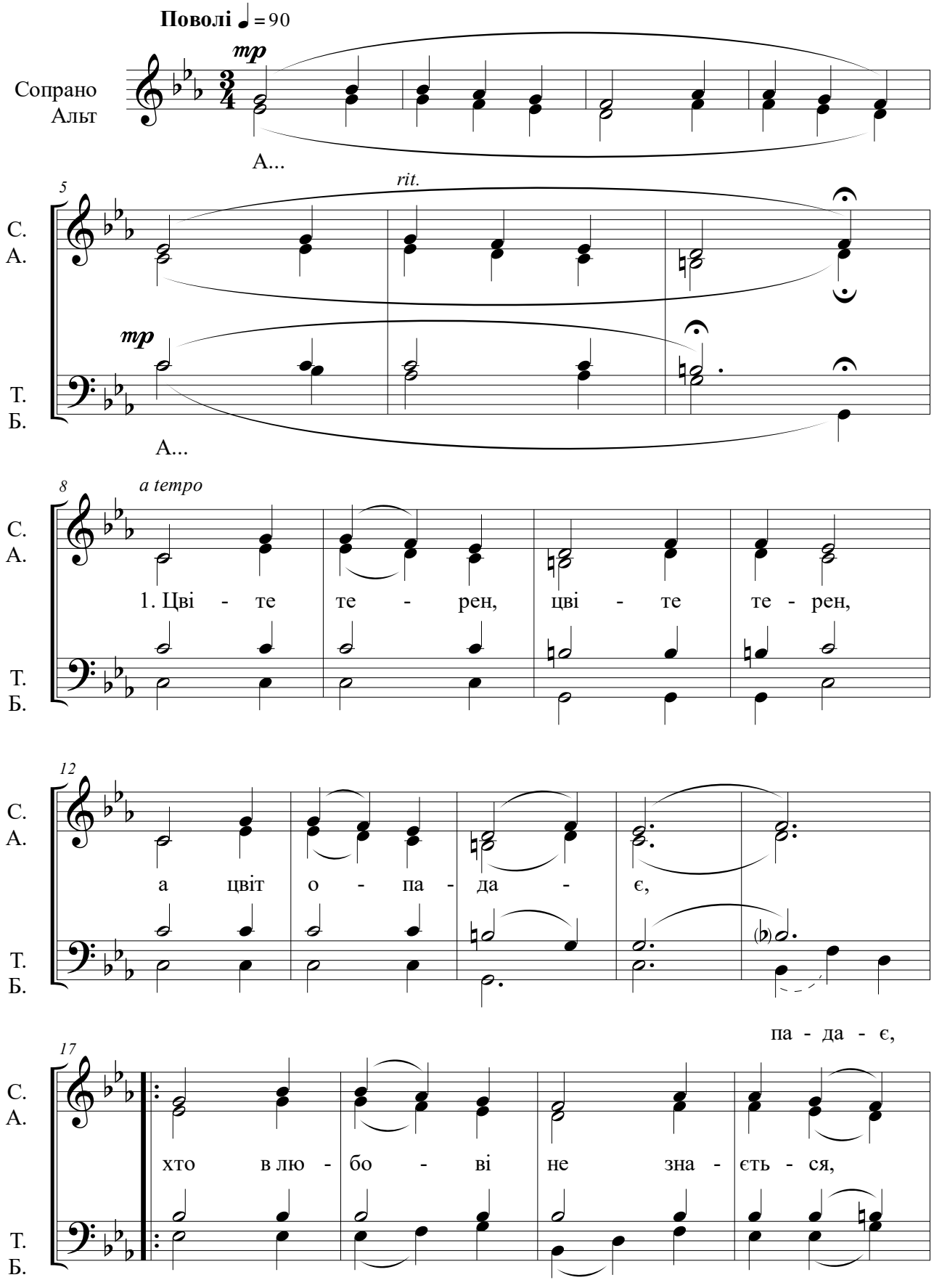
1. Мелодико-інтонаційна основа: зберегти автентичність народної мелодії, забезпечивши їй виразну кантиленність у провідному голосі.
2. Гармонізація: використати функціонально обґрунтовані гармонічні звороти з можливими елементами народної ладовості (дорійський та міксолідійський відтінки).
3. Фактура: застосувати різні типи фактурного викладу (гомофонно-гармонічний, підголосково-поліфонічний, імітаційний), створюючи драматургічну динаміку між куплетами.
4. Динаміка і нюансування: передбачити контрасти (ліричні епізоди — стримані й прозорі; кульмінаційні моменти — насичені tutti).
5. Творче завдання: у фінальній частині розробити варіант із елементами імпровізаційності — канонічні входи партій, наростання динаміки до повного звучання.
6. Вокально-технічні аспекти: зберегти теситурну зручність усіх партій, уникати перевантаження хорової вертикалі, надати можливість сольного викладу (тенор або сопрано) з хоровим супроводом.
7. Польовий етап: здійснити запис виконання пісні у своєму регіоні (сільський або міський осередок, фольклорний колектив чи носії традиції) з метою порівняння локальних варіантів мелодії та тексту з академічним хоровим аранжуванням.

Аранжування пісні «Розпрягайте, хлопці, коней» може бути прикладом поєднання історично сформованих фольклорних інтонацій з сучасними принципами хорової обробки. Аналіз та практичне втілення твору демонструють можливість органічної взаємодії народної модальної основи з академічними гармонічними засобами, що сприяє розкриттю жанрово-стильової природи козацької пісенності. У навчальному процесі таке завдання формує у здобувачів не лише технічні аранжувальні навички, але й науково-осмислений підхід до роботи з українським музичним фольклором.
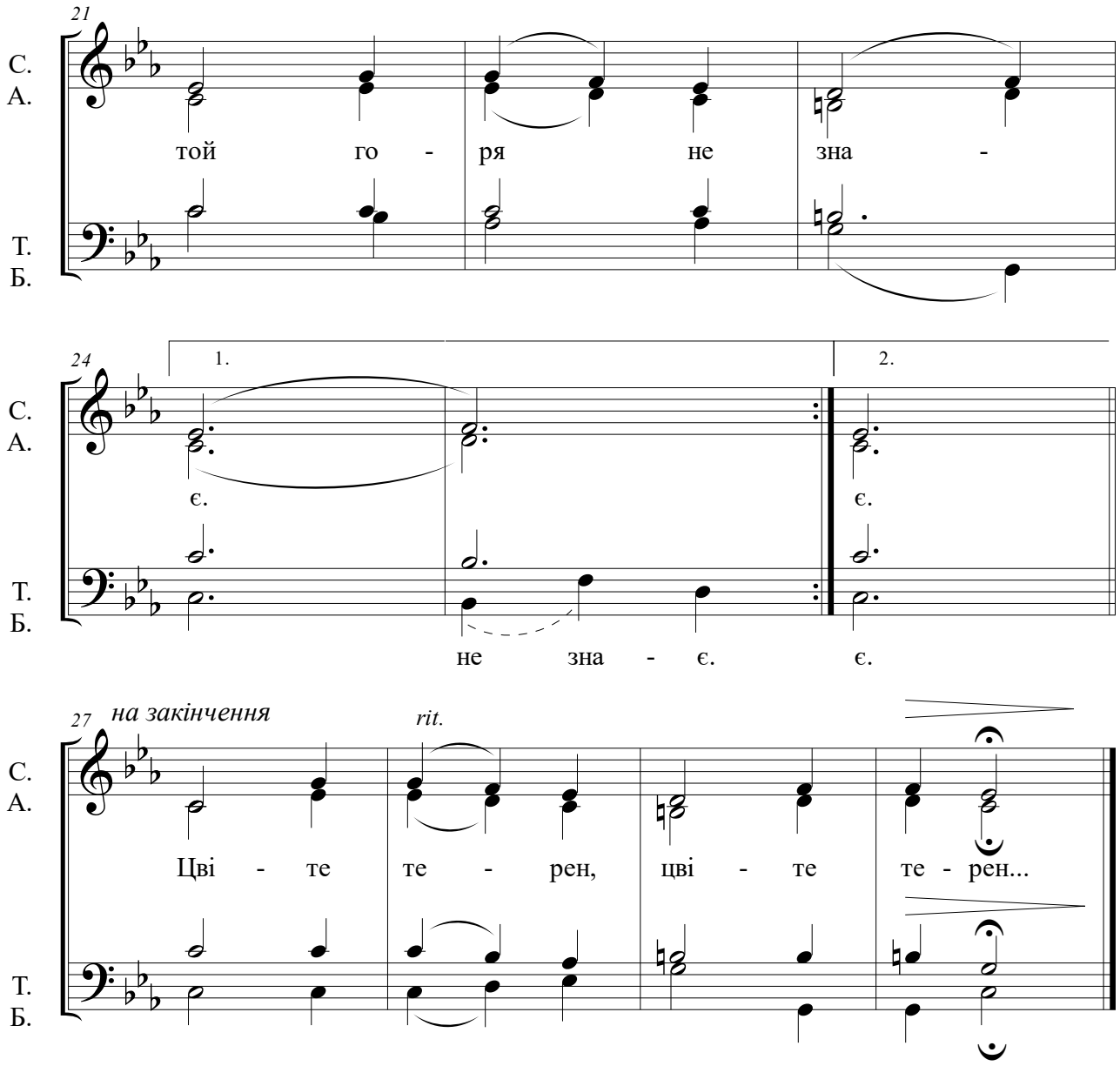
ЦВІТЕ ТЕРЕН, ЦВІТЕ ТЕРЕН

Українська народна пісня

Аранж. Василя Семенчука

ЦВІТЕ ТЕРЕН, ЦВІТЕ ТЕРЕН

1.Цвіте терен, цвіте терен, а цвіт опадає,
Хто в любові не знається, той горя не знає.

2.А я молода дівчина та й горя зазнала –
Вечероньки не доїла, нічки не доспала.

3.Ой візьму я кріселечко, сяду край віконця –
Іще очі й не дрімали, а вже сходить сонце.

4.Ой дрімайте, не дрімайте – не будете спати:
Десь поїхав мій миленький іншої шукати.

Цвіте терен, цвіте терен...

Мета:

Сформувати у здобувачів здатність до аранжування українських народних пісень у жанрі хорової обробки з урахуванням особливостей національної мелодики та регіональних виконавських традицій; розвинути навички польової роботи, етномузикологічного спостереження та поєднання автентики з академічними засобами виразності.

Завдання:

Аранжувати українську народну пісню «Цвіте терен» для змішаного хору (САТБ), дотримуючись таких вимог:
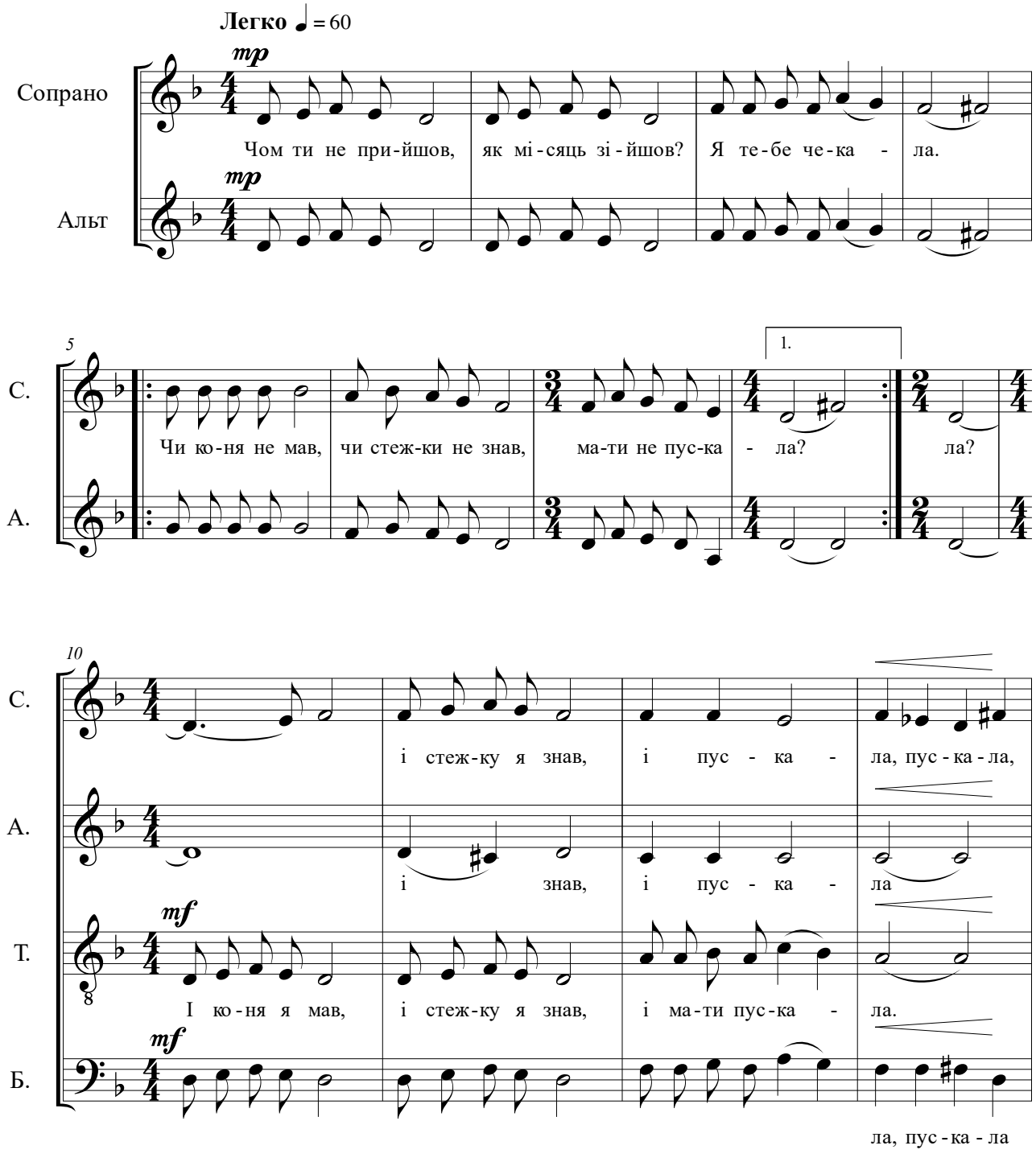
1. Мелодико-інтонаційна основа: зберегти кантиленність народної мелодії, надати їй виразної лірики через розподіл основної теми між голосами.
2. Гармонічне опрацювання: використати традиційну тональну основу з окремими ладовими відхиленнями (дорійський, еолійський колорит), що підсилюють драматичність тексту.
3. Фактурні прийоми: поєднувати гомофонно-гармонічний виклад із поліфонічними елементами (підголоски, імітації), урізноманітнюючи куплети.
4. Драматургічний розвиток: передбачити поступове наростання динаміки від першого куплету до кульмінації, а завершення зробити стриманим, наближеним до народної традиції «затихання».
5. Творчий компонент: розробити коду із варіаційним розвитком мелодії у верхніх голосах (сопрано або тенор) на фоні протяжного хорового звучання; можливий сольний епізод з хоровим підголоском.
6. Виконавський аспект: забезпечити теситурну зручність усіх партій, зберегти баланс між голосами, уникати надмірної насиченості вертикалі.
7. Польовий етап: здійснити запис виконання пісні у своєму регіоні (сільський або міський осередок, фольклорний колектив чи носії традиції) з метою порівняння локальних варіантів мелодії та тексту з академічним хоровим аранжуванням.

Аранжування української народної пісні «Цвіте терен» у поєднанні з польовим записом її регіонального варіанта дозволяє осмислити різноманітність фольклорної традиції та шляхи її художнього осучаснення. Співставлення автентичного звучання з академічною хоровою обробкою виявляє діалектичний зв’язок між народною стихією та професійною музичною культурою. Такий підхід сприяє не лише глибшому розумінню інтонаційно-стильової природи пісні, але й формуванню у студентів науково-практичної компетентності у сфері хорового мистецтва та етномузикології.
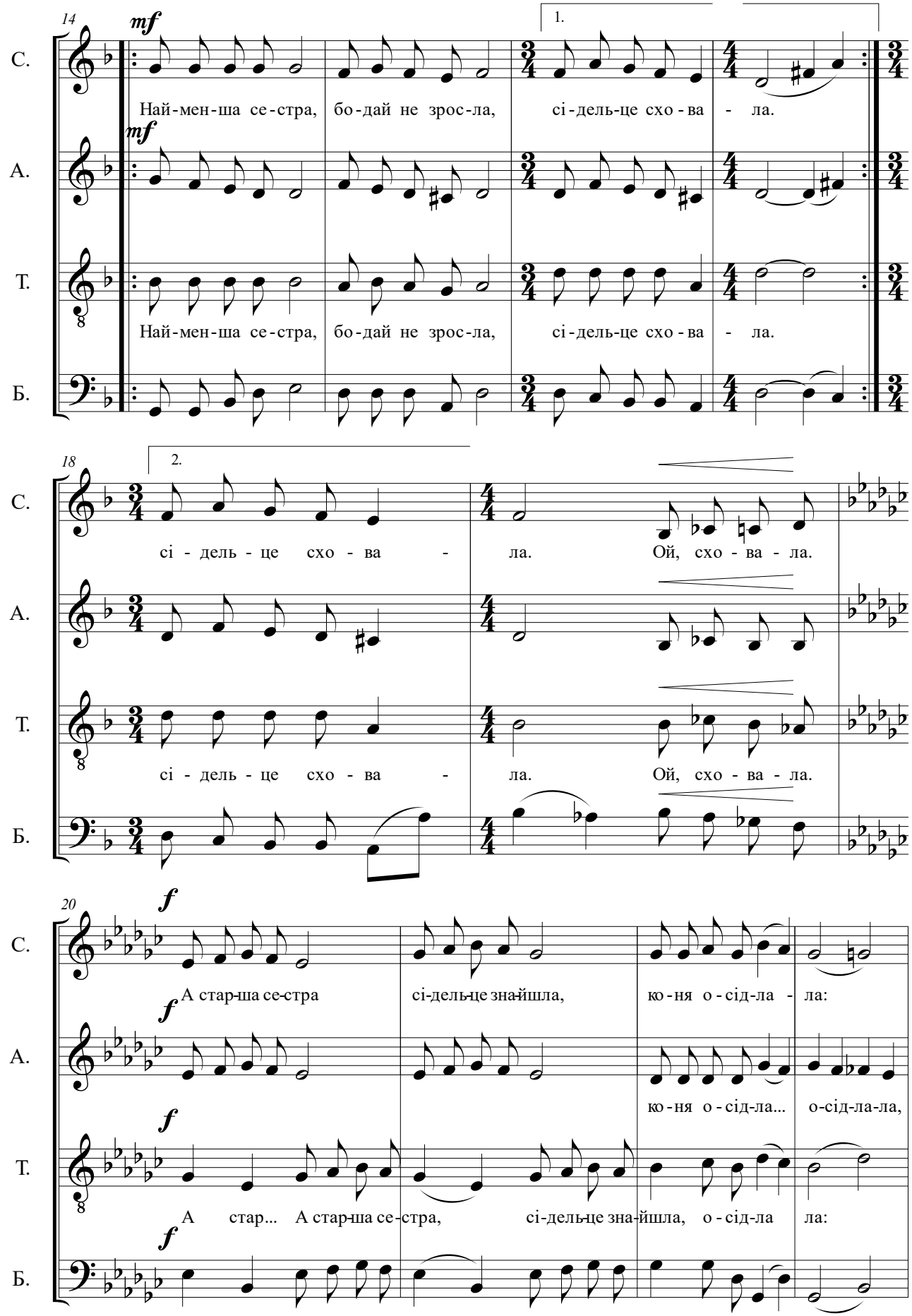
ЧОМ ТИ НЕ ПРИЙШОВ
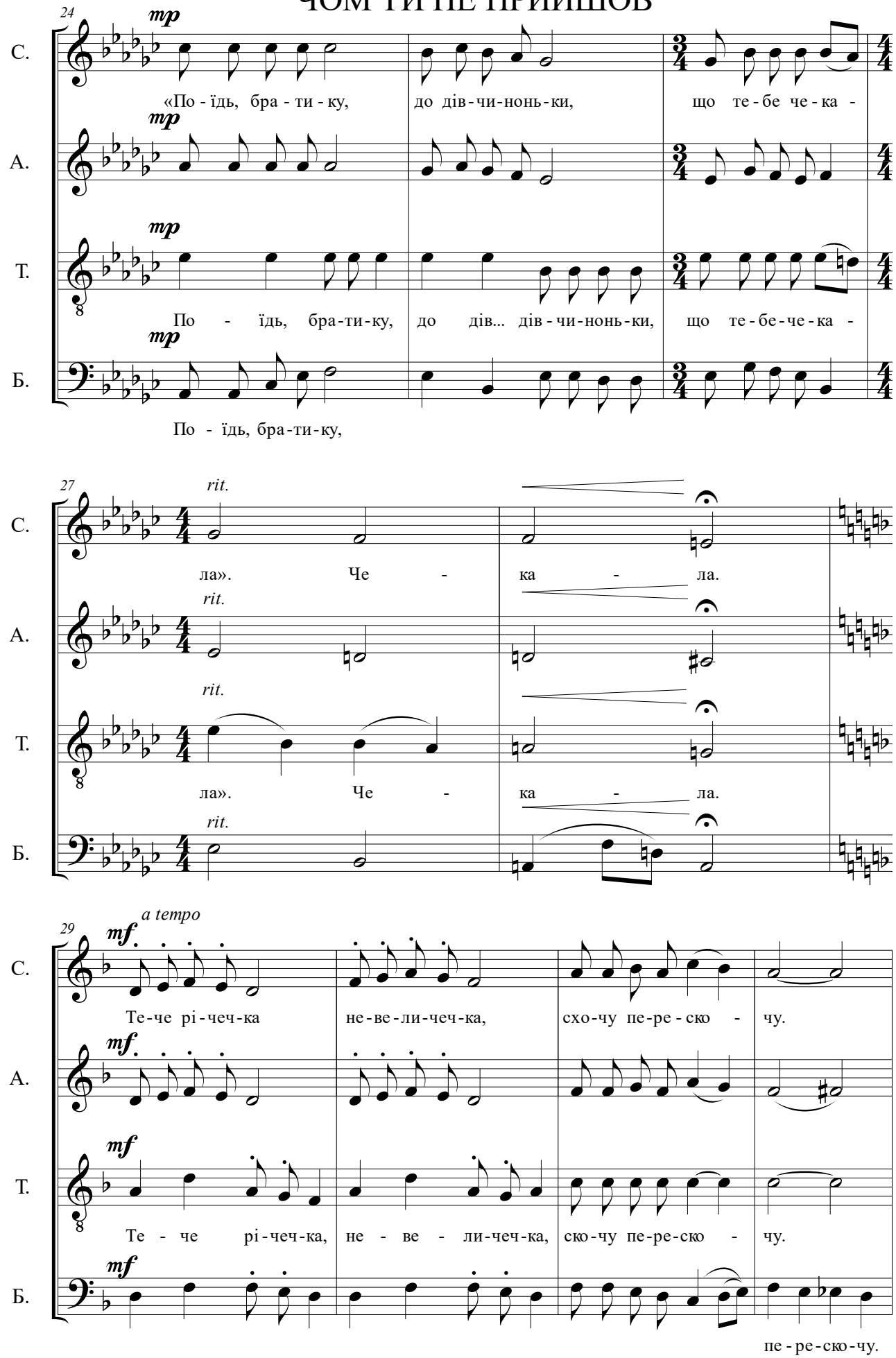
Українська народна пісня

Аранж. Василя Семенчука
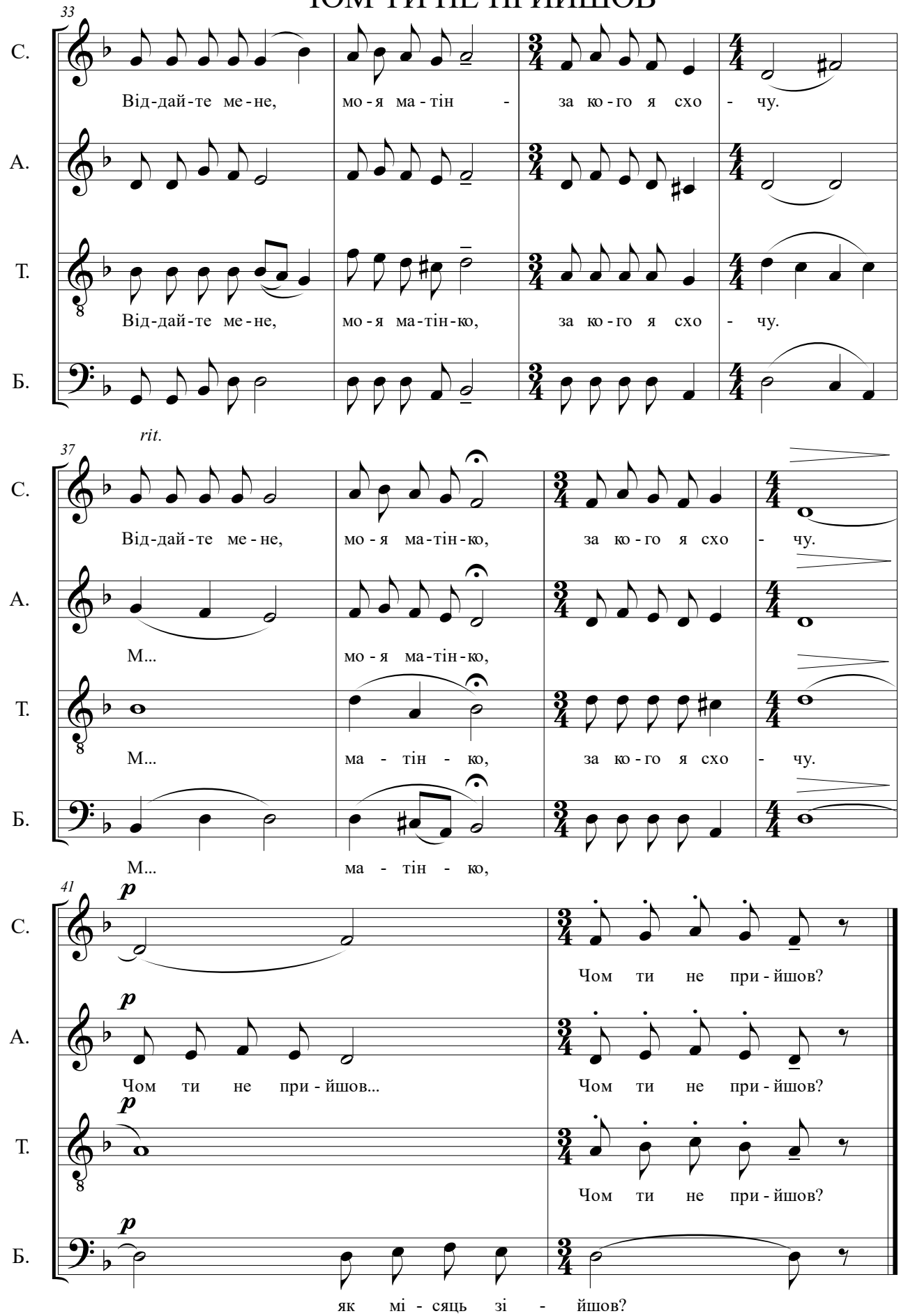

ЧОМ ТИ НЕ ПРИЙШОВ

24
mp
С.
«По - їдь, бра - ти - ку, до дів - чи - нонь - ки, що те - бе че - ка -
А.
Т.
По - їдь, бра - ти - ку, до дів... дів - чи - нонь - ки, що те - бе - че - ка -
Б.
По - їдь, бра - ти - ку,
27
rit.
С.
ла». Че - ка - ла.
А.
Т.
ла». Че - ка - ла.
Б.
29
a tempo
mf
С.
Те - че рі - чеч - ка не - ве - ли - чеч - ка, схо - чу пе - ре - ско - чу.
А.
Т.
Те - че рі - чеч - ка, не - ве - ли - чеч - ка, ско - чу пе - ре - ско - чу.
Б.
пе - ре - ско - чу.

ЧОМ ТИ НЕ ПРИЙШОВ

Мета:

- Дослідити музичні та текстові особливості пісні.
- Визначити специфіку хорового мислення в аранжуванні.
- Порівняти автентичне виконання з академічним.
- Виробити власний підхід до аранжування фольклорного матеріалу.
- Поглибити навички аналітичної та творчої роботи з народною піснею.

Завдання:

I. Аналітичний блок

1. Ознайомитися з партитурою та визначити:

- форму твору;
- діапазон і теситурні особливості кожної партії (С, А, Т, Б);
- гармонічні та фактурні прийоми (унісон, паралельні рухи, акордові виклади, імітації);
- особливості динаміки, агогіки, ритму.

2. Зробити коротку схему драматургічного розвитку твору (де кульмінація, де спокій).

II. Практичний блок (робота з партитурою)

3. Вибрати один куплет і зробити власний міні-варіант аранжування**,** застосувавши:

- зміну фактури (наприклад, початок в унісоні, поступове розгортання в 4-голосся);
- введення імітаційного проведення мелодії (наприклад, почерговий вступ С–А–Т–Б);
- використання динамічних контрастів (p – f – cresc. – dim.);
- можливу ритмічну варіацію чи народну орнаментику.

III. Польова робота

4. Прослухати автентичні записи пісні «Чом ти не прийшов» (з відкритих фольклорних архівів чи відео автентичних колективів).

Звернути увагу на:

- манеру співу (відкритий звук, імпровізаційність),
- ритмічну свободу,
- характер багатоголосся (гетерофонія, бурдонні основи).

5. Провести коротке порівняння:

- що спільного між автентичним і академічним виконанням?
- які елементи трансформовані в хоровому варіанті?
- які риси автентики можна було б зберегти в сучасному хорі?

IV. Творчий блок (експеримент)

6. Розробити концепцію виконання:

- хор у класичній манері;
- хор із включенням елементів автентичного співу (примовки, вигуки, орнаменти);
- експериментальна форма (поєднання з інструментальним супроводом чи сучасною гармонією).
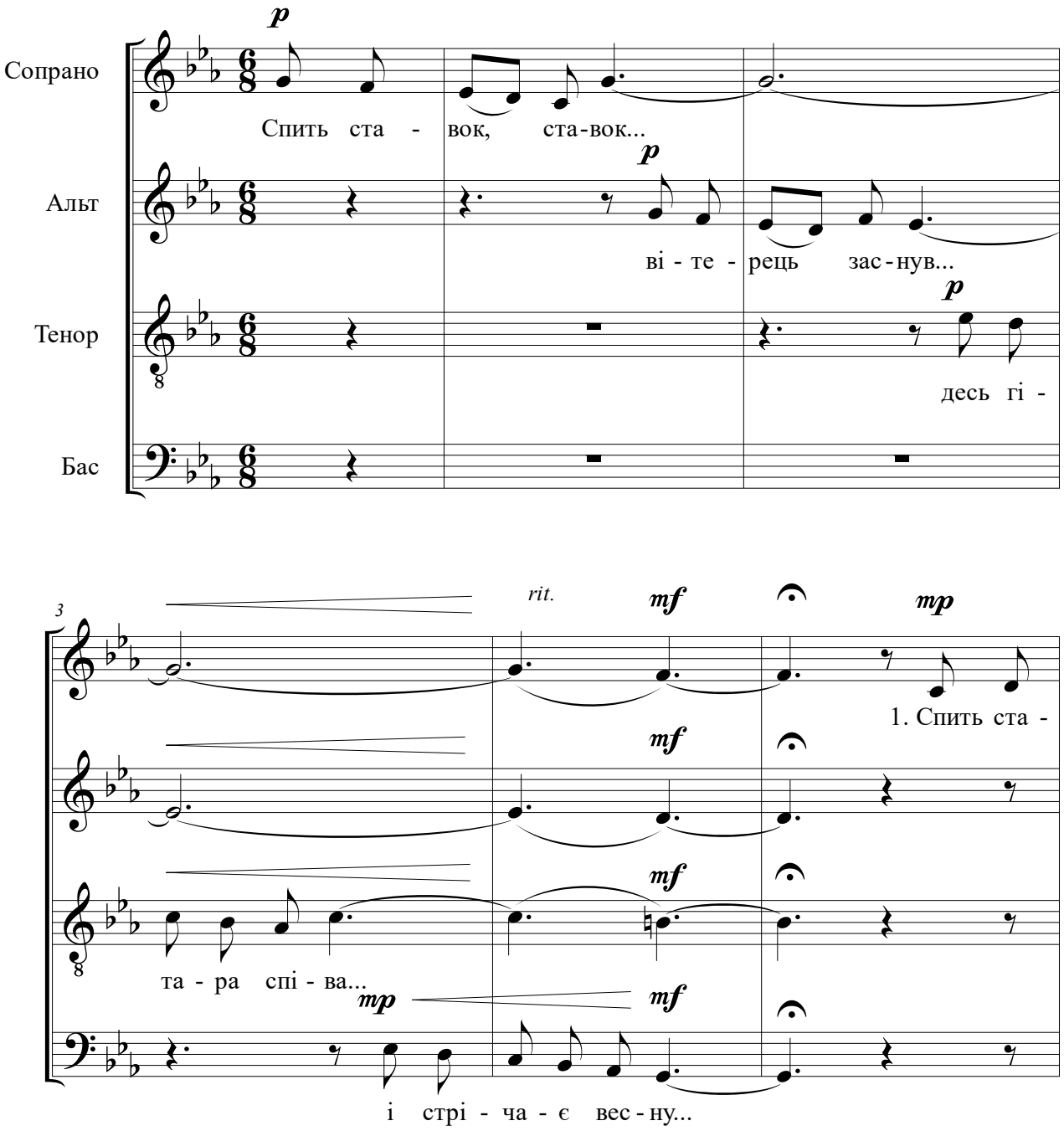
7. Підготувати письмову анотацію (0,5–1 стор.), де пояснити свій вибір аранжувальних засобів.
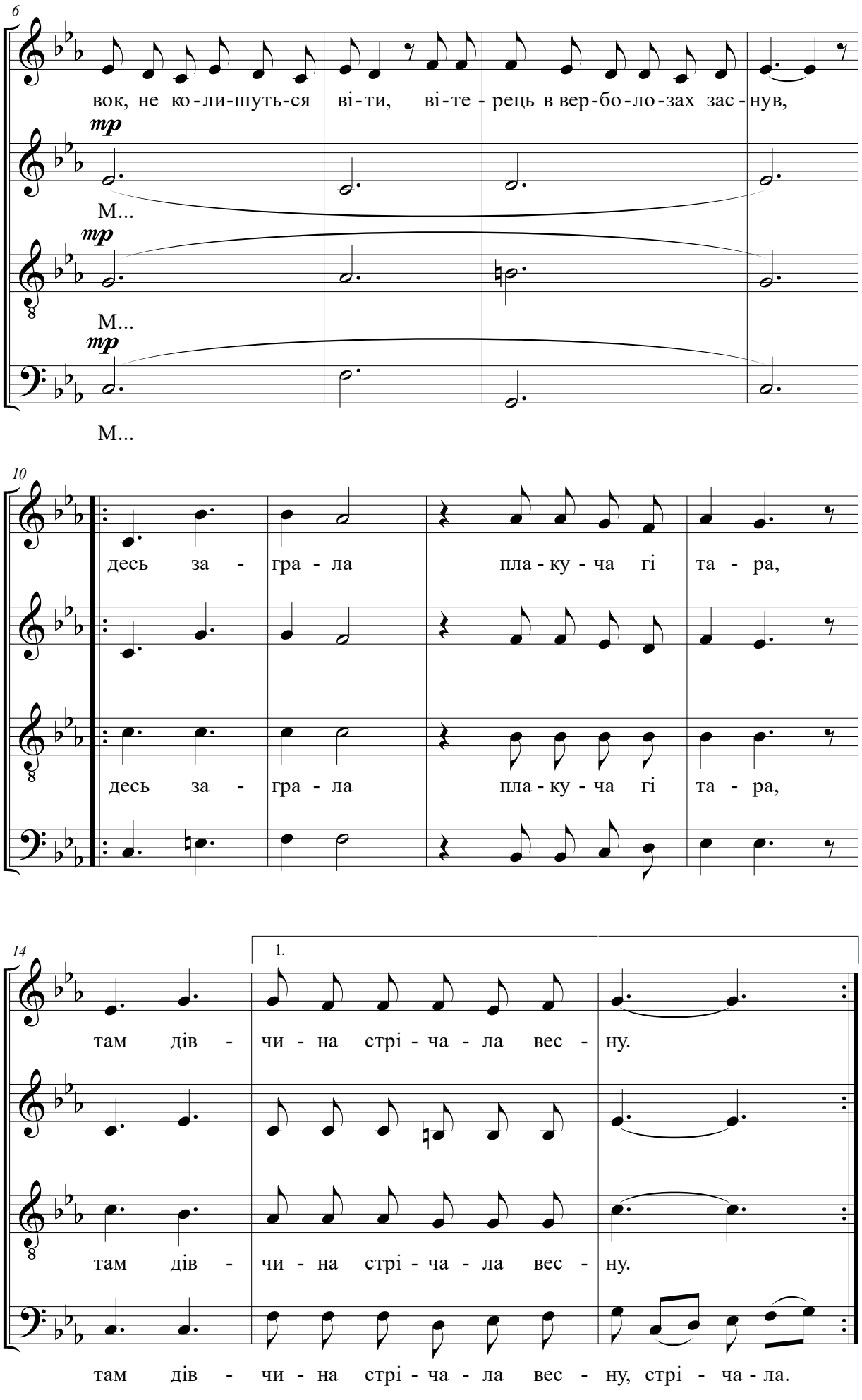
У результаті виконання завдання студент має засвоїти методику хорової адаптації фольклору, розкрити специфіку гармонізації народної мелодії та зрозуміти, як академічне хорове мистецтво перетворює автентичний спів у сценічну форму. Аналіз та польова робота дозволять відчути глибинний зв’язок між живою традицією і професійною хоровою практикою, а творча частина покаже можливості особистої інтерпретації народного матеріалу.
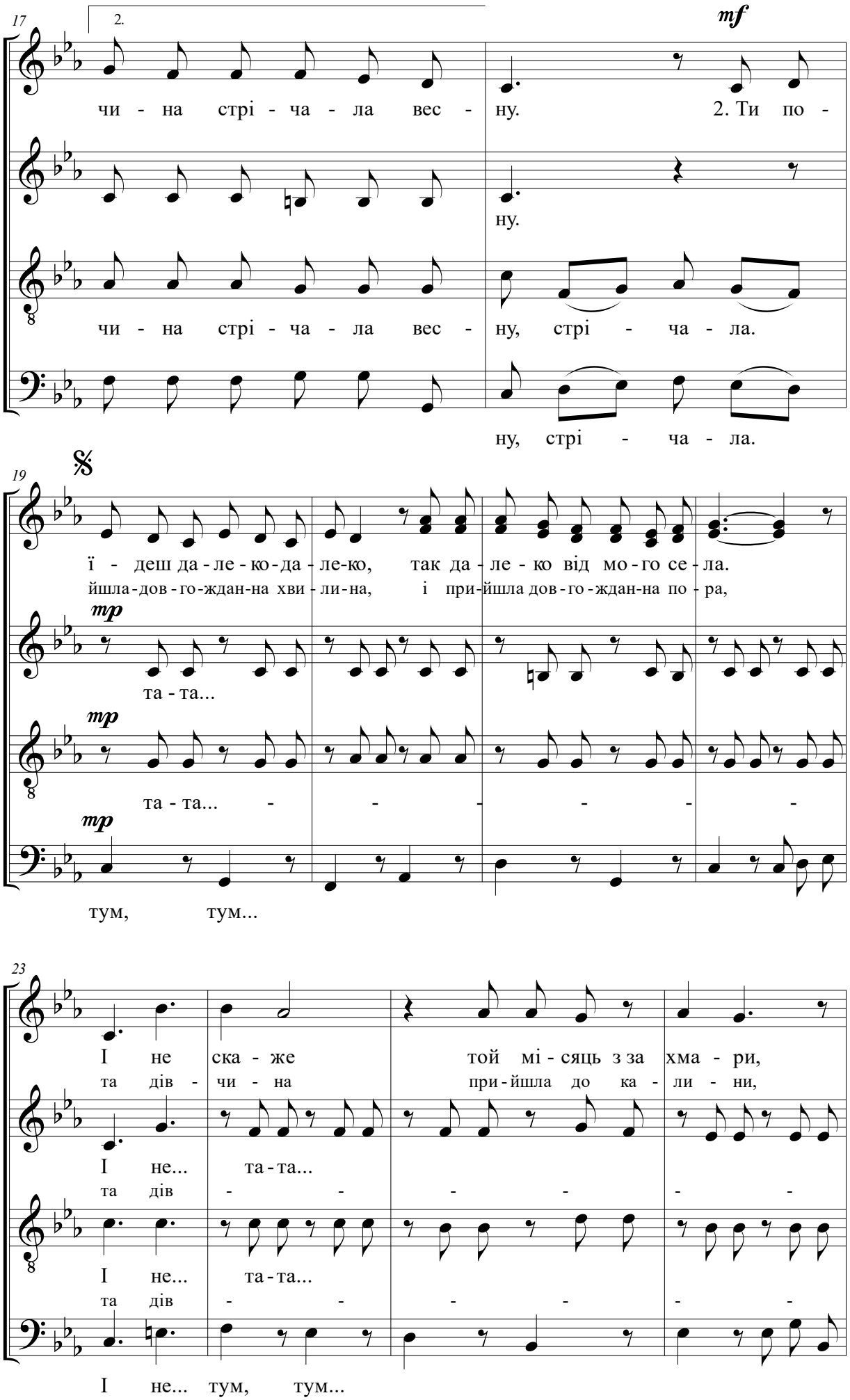
СПИТЬ СТАВОК, НЕ КОЛИШУТЬСЯ ВІТИ
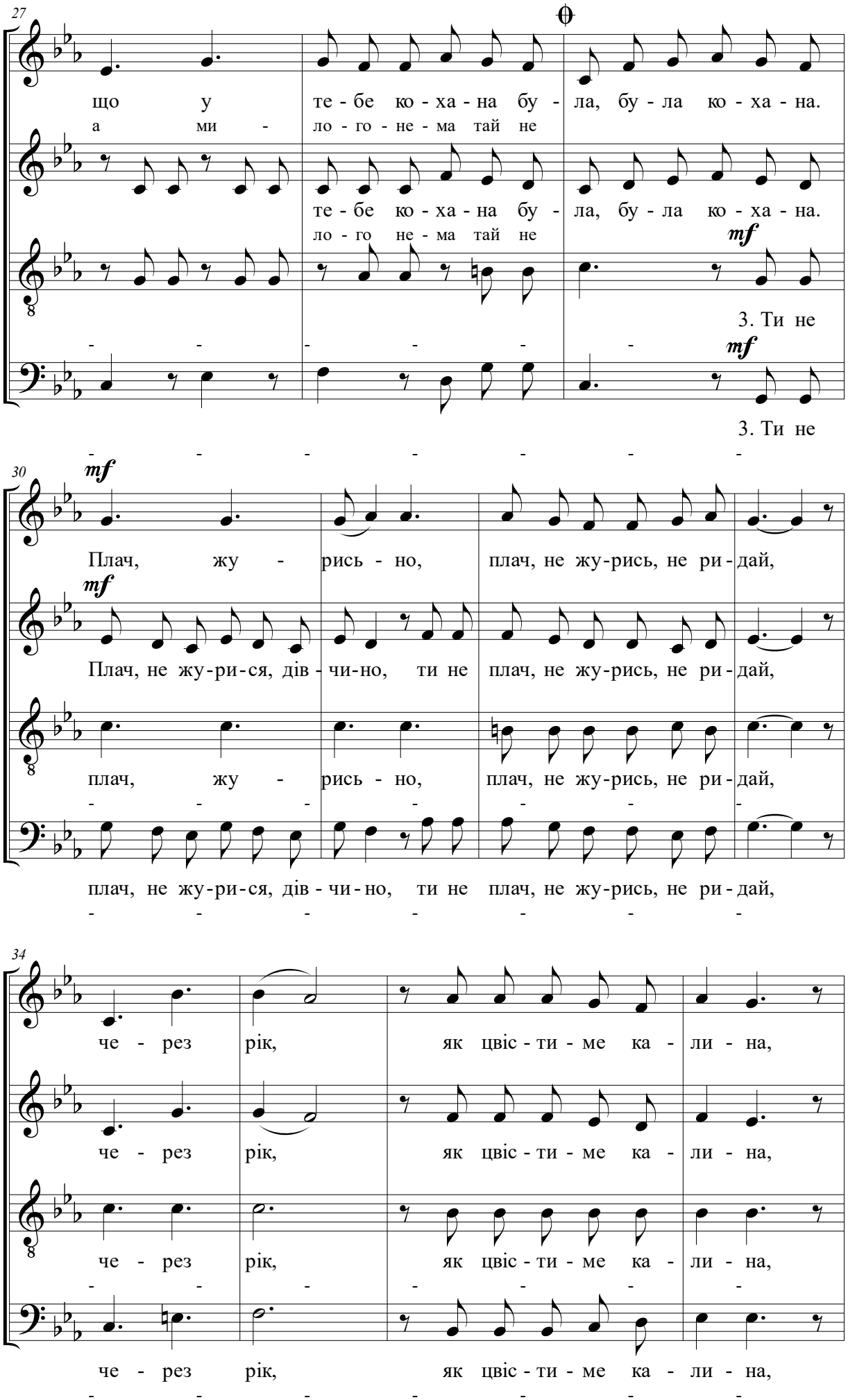
Українська народна пісня
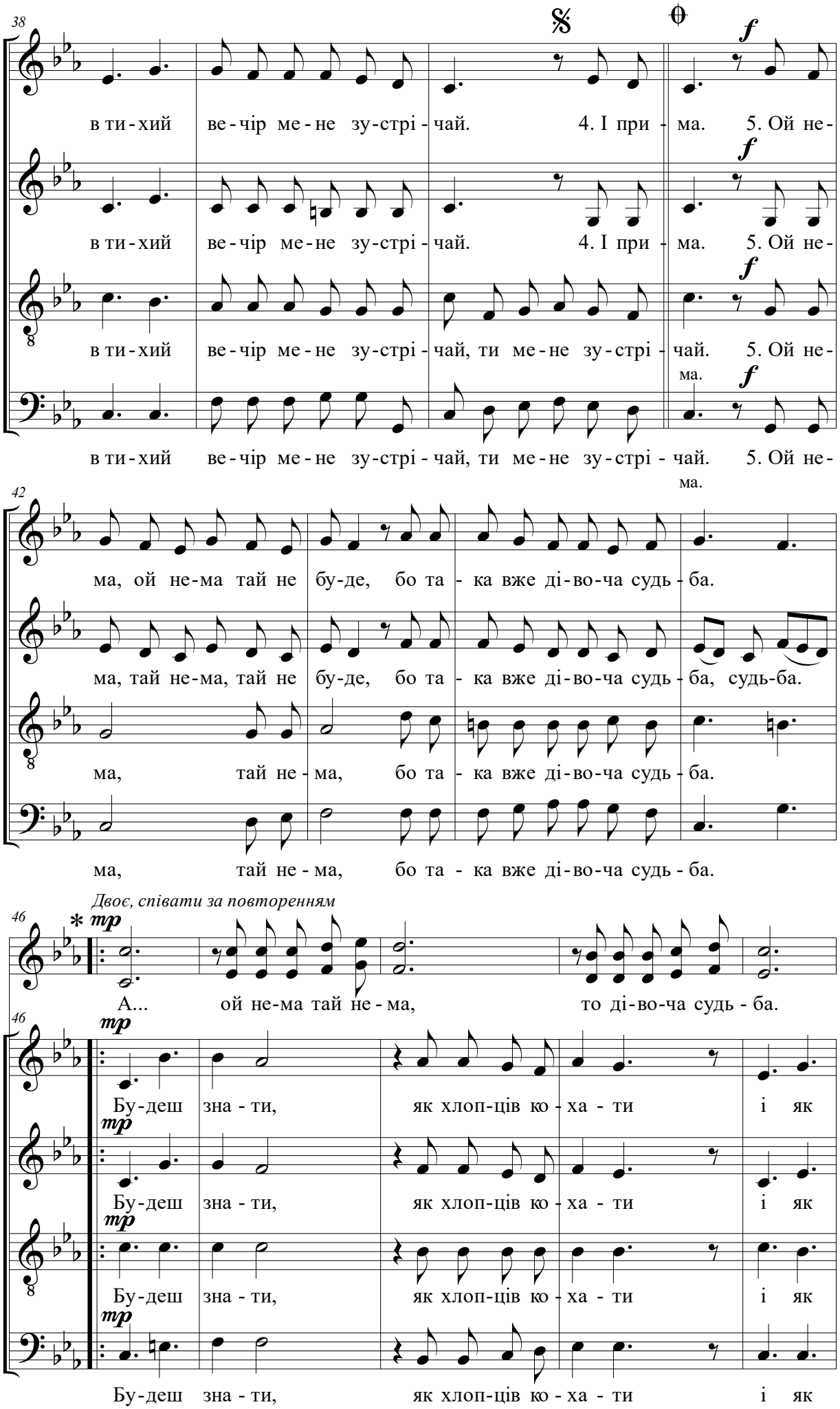
Аранж. Василя Семенчука

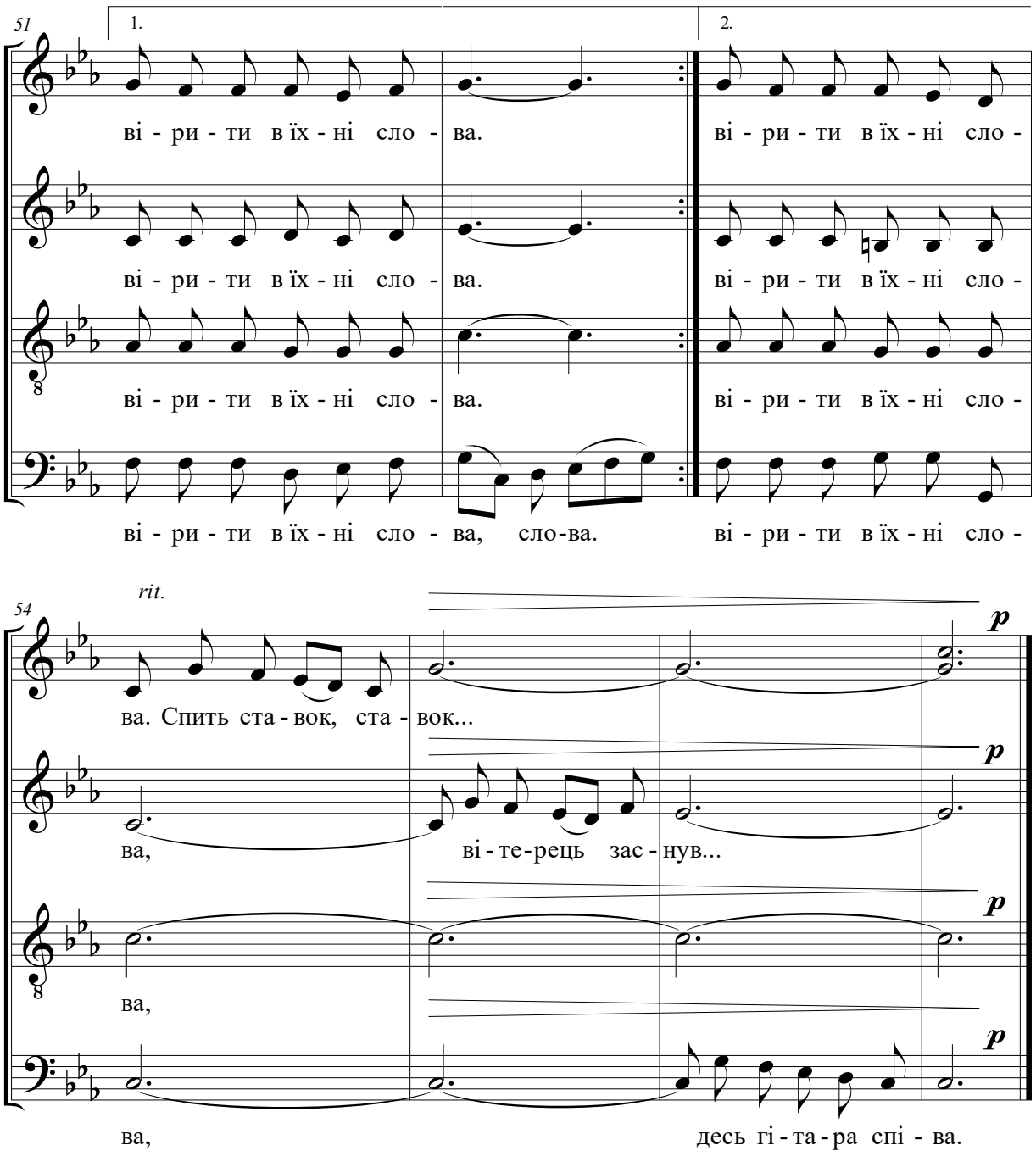

6
вок, не ко-ли-шуть-ся ві-ти, ві-те-рець в вер-бо-ло-зах зас-нув,
mp
M...
mp
M...
mp
M...
10
десь за-гра-ла пла-ку-ча гі та-ра,
десь за-гра-ла пла-ку-ча гі та-ра,
14
1.
там дів-чи-на стрі-ча-ла вес-ну.
там дів-чи-на стрі-ча-ла вес-ну.
там дів-чи-на стрі-ча-ла вес-ну, стрі-ча-ла.

17
2.
mf
чи - на стрі - ча - ла вес - ну. 2. Ти по -
ну.
чи - на стрі - ча - ла вес - ну, стрі - ча - ла.
ну, стрі - ча - ла.
19
𝄋
ї - деш да - ле - ко - да - ле-ко, так да - ле - ко від мо - го се - ла.
йшла - дов - го - ждан - на хви - ли - на, і при - йшла дов - го - ждан - на по - ра,
mp
та - та...
mp
та - та... - - - - - -
mp
тум, тум...
23
І не ска - же той мі - сяць з за хма - ри,
та дів - чи - на при - йшла до ка - ли - ни,
І не... та - та...
та дів - - - - - -
І не... та - та...
та дів - - - - - -
І не... тум, тум...
та дів - - - - - -

27
що у те - бе ко - ха - на бу - ла, бу - ла ко - ха - на.
а ми - ло - го - не - ма тай не
те - бе ко - ха - на бу - ла, бу - ла ко - ха - на.
ло - го не - ма тай не
mf
3. Ти не
mf
3. Ти не
30
mf
Плач, жу - рись - но, плач, не жу-рись, не ри - дай,
mf
Плач, не жу-ри-ся, дів - чи-но, ти не плач, не жу-рись, не ри - дай,
плач, жу - рись - но, плач, не жу-рись, не ри - дай,
плач, не жу-ри-ся, дів - чи - но, ти не плач, не жу-рись, не ри - дай,
34
че - рез рік, як цвіс - ти - ме ка - ли - на,
че - рез рік, як цвіс - ти - ме ка - ли - на,
че - рез рік, як цвіс - ти - ме ка - ли - на,
че - рез рік, як цвіс - ти - ме ка - ли - на,

38
в ти - хий ве - чір ме - не зу - стрі - чай. 4. І при - ма. 5. Ой не -
в ти - хий ве - чір ме - не зу - стрі - чай. 4. І при - ма. 5. Ой не -
в ти - хий ве - чір ме - не зу - стрі - чай, ти ме - не зу - стрі - чай. 5. Ой не -
ма.
в ти - хий ве - чір ме - не зу - стрі - чай, ти ме - не зу - стрі - чай. 5. Ой не -
ма.
42
ма, ой не-ма тай не бу-де, бо та - ка вже ді-во-ча судь - ба.
ма, тай не-ма, тай не бу-де, бо та - ка вже ді-во-ча судь - ба, судь-ба.
ма, тай не - ма, бо та - ка вже ді-во-ча судь - ба.
ма, тай не - ма, бо та - ка вже ді-во-ча судь - ба.
Двоє, співати за повторенням
46
А... ой не-ма тай не - ма, то ді-во-ча судь - ба.
46
Бу - деш зна - ти, як хлоп-ців ко - ха - ти і як
Бу - деш зна - ти, як хлоп-ців ко - ха - ти і як
Бу - деш зна - ти, як хлоп-ців ко - ха - ти і як
Бу - деш зна - ти, як хлоп-ців ко - ха - ти і як

***mp** співати за повторенням.

Мета:

1. Ознайомитися з особливостями аранжування народної пісні для чотириголосного хору (С, А, Т, Б).
2. Дослідити зв’язок мелодичної лінії та тексту з гармонією й фактурою.
3. Навчитися порівнювати автентичний і академічний варіанти виконання.
4. Виробити навички створення власних варіацій на основі традиційного мелосу.

Завдання:

I. Аналітична частина

1. Проаналізуйте форму пісні (куплетно-варіаційна).
2. Визначте теситурні особливості кожної партії, знайдіть кульмінаційні моменти.
3. Опишіть використані гармонічні та фактурні засоби (паралельні рухи, акордові виклади, імітації, бурдонні звучання).
4. Відзначте динамічні й темпові вказівки (наприклад, rit., a tempo) та їх драматургічну роль.

II. Практична частина

5. Виберіть один куплет і зробіть власний міні-аранжувальний варіант, застосувавши:

- зміну фактури (від унісону до багатоголосся),
- контраст у динаміці,
- імітаційне проведення мелодії,
- народні орнаментальні прикраси.

III. Польова робота

6. Прослухайте автентичні виконання подібних колискових/лірико-драматичних пісень у польових архівах чи в інтернеті (записи фольклорних гуртів).
7. Зверніть увагу на:

- манеру співу (відкритий звук, природна інтонація),
- ритмічну свободу,
- варіантність мелодії,
- роль соліста та підголосків.

8. Порівняйте ці риси з академічним хоровим аранжуванням, знайдіть спільне й відмінне.

IV. Творча частина

9. Розробіть концепцію виконання пісні:

- у класичній хоровій манері,
- з включенням елементів автентичного співу,
- або у сучасному експериментальному ключі (наприклад, з інструментальним супроводом).

10. Напишіть коротку анотацію (0,5–1 стор.), пояснивши свій вибір.
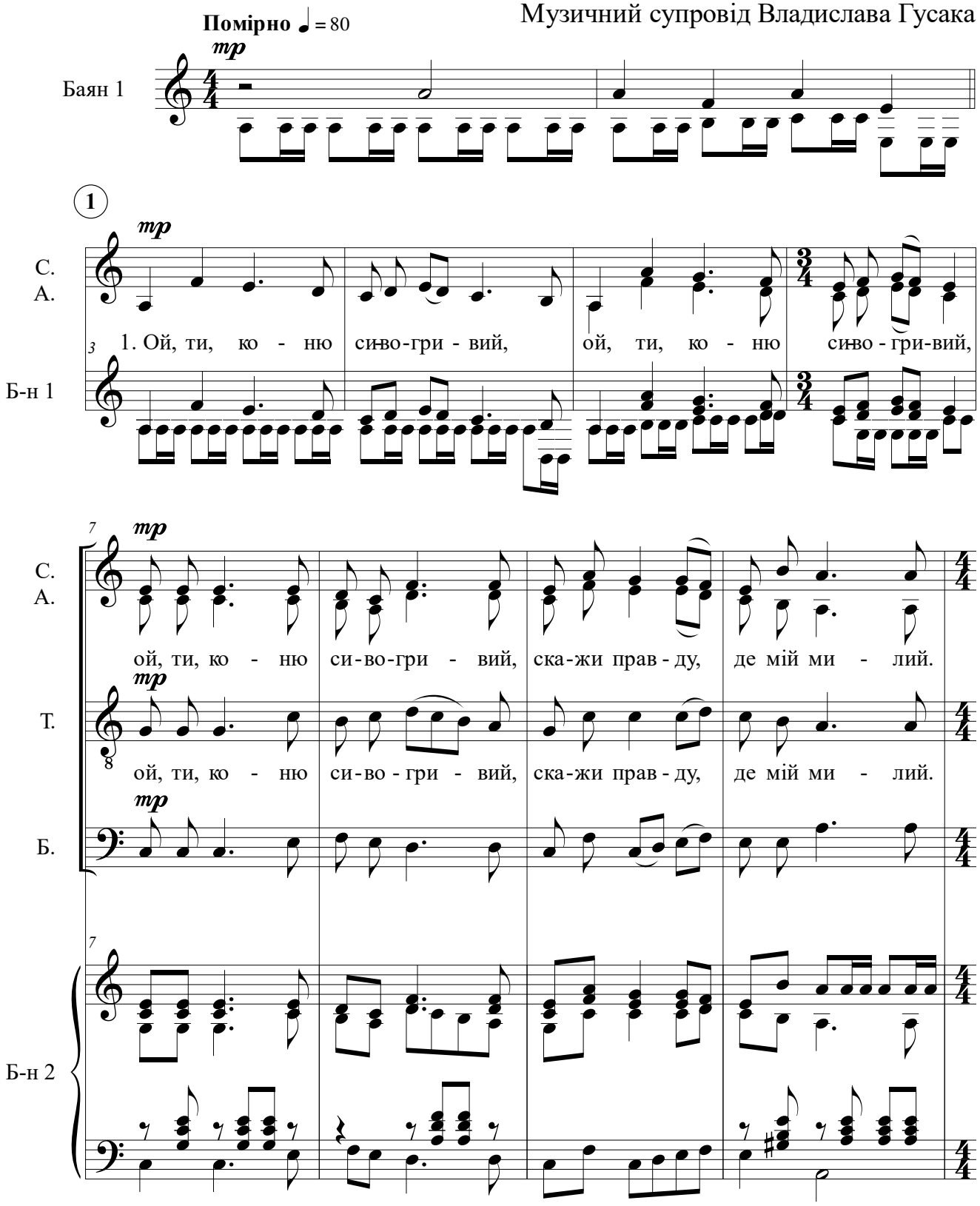
У процесі роботи з партитурою пісні «Спить ставок, не колишуться віти» з’ясовано, що аранжування для змішаного хору не лише зберігає основну мелодію, але й художньо розширює її за рахунок гармонізації, фактурних варіацій та динамічних контрастів. Польові матеріали демонструють, що в автентичному середовищі пісня існує у вільному ритмічному диханні, з імпровізаційними прикрасами та гнучким тембровим колоритом, тоді як хоровий варіант надає їй сценічної впорядкованості та симфонізму. Це підтверджує закономірність трансформації народної пісні в академічному хоровому мистецтві: від спонтанної імпровізаційності — до професійної інтерпретації, що поєднує традицію та сучасну художню культуру.

ОЙ, ТИ, КОНЮ СИВОГРИВИЙ
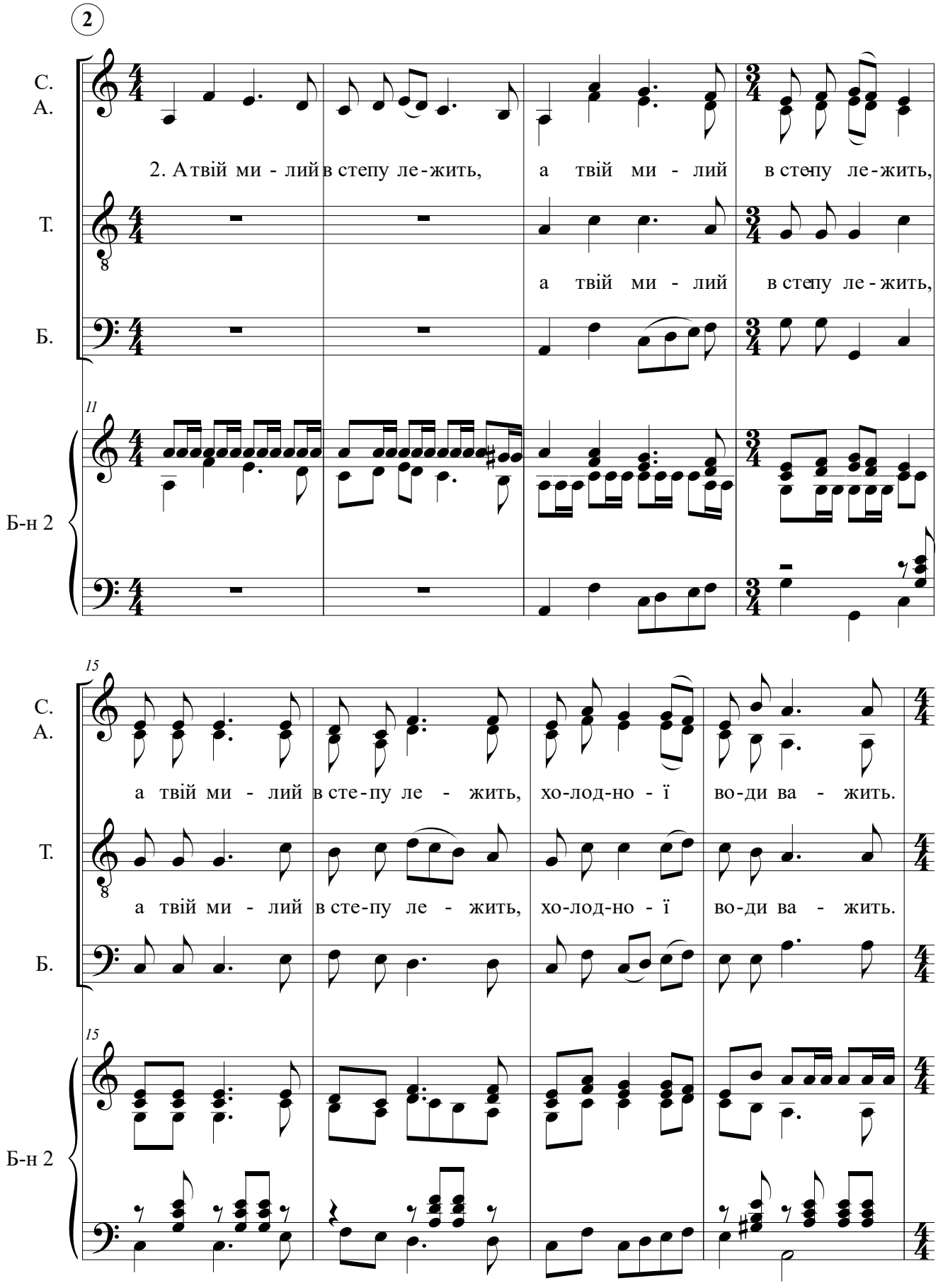
Українська народна пісня

Обр. Василя Семенчука
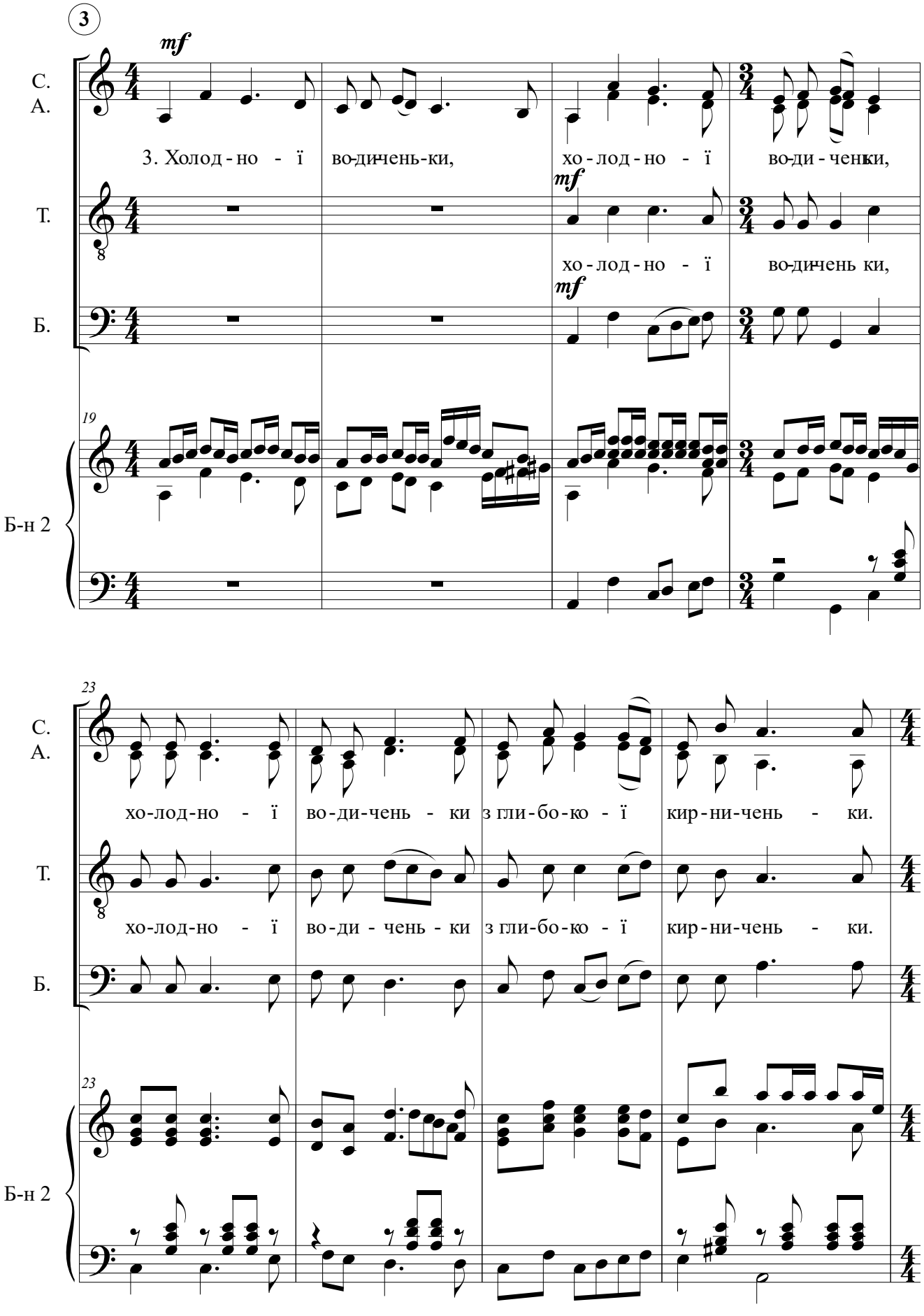
Музичний супровід Владислава Гусака
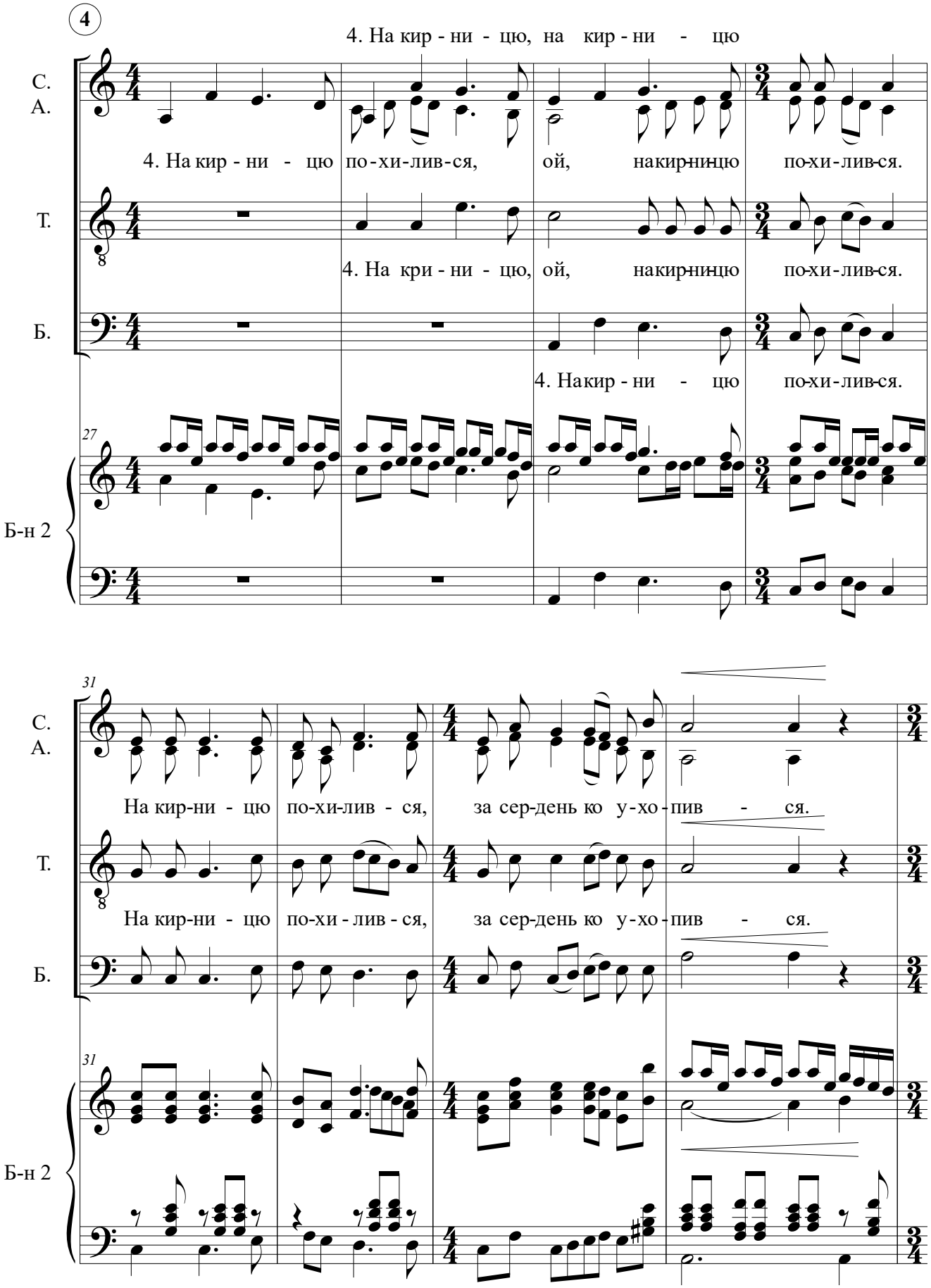

ОЙ, ТИ, КОНЮ СИВОГРИВИЙ
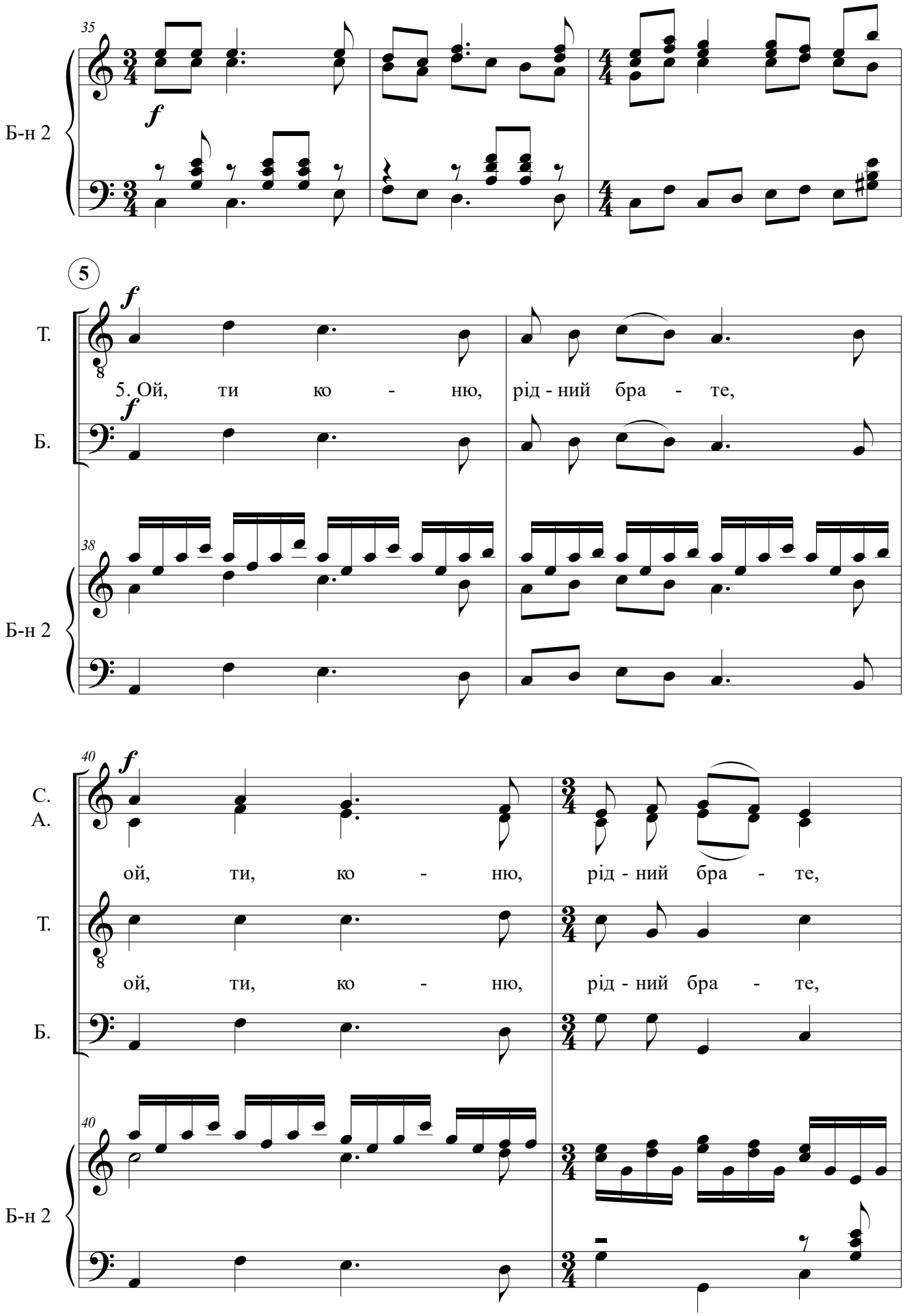

ОЙ, ТИ, КОНЮ СИВОГРИВИЙ
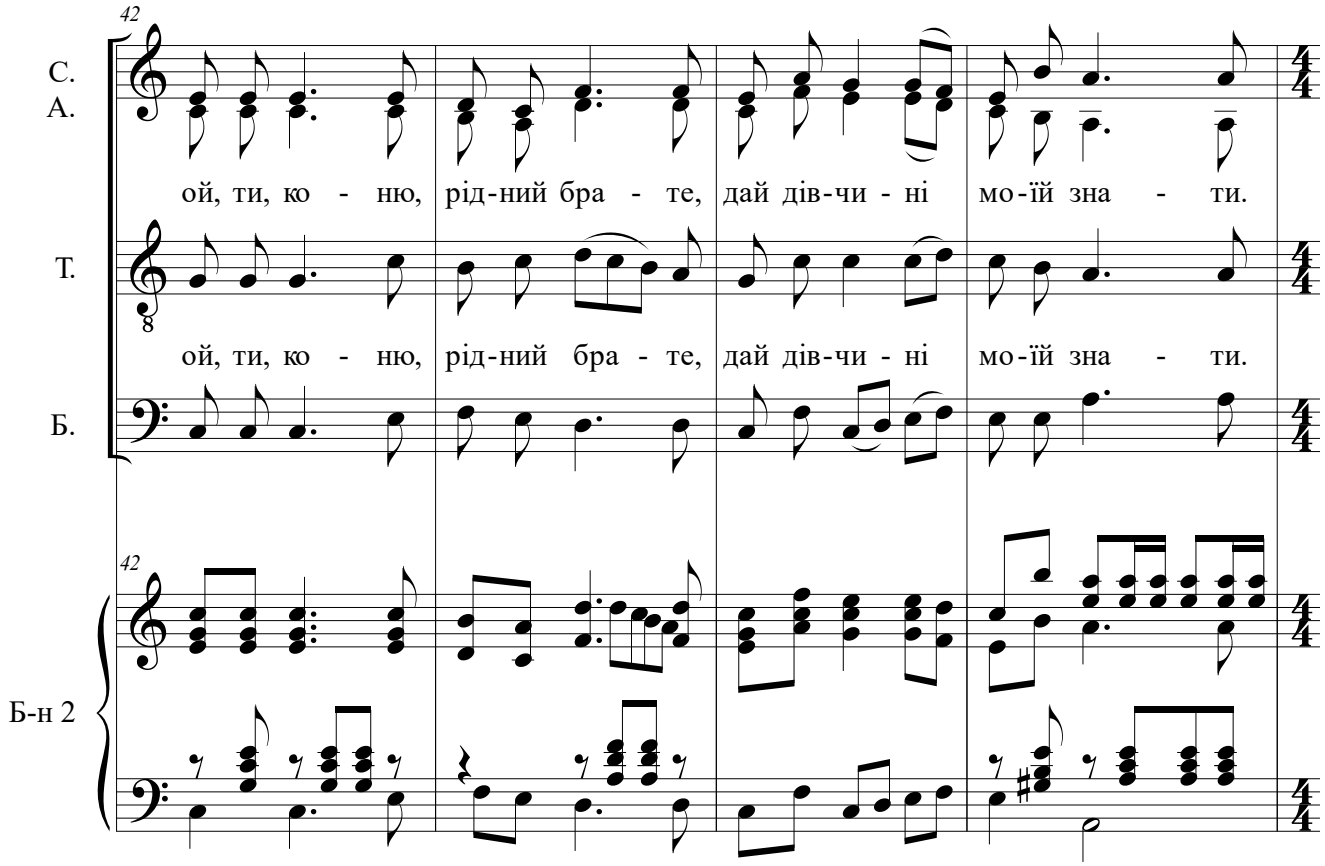

ОЙ, ТИ, КОНЮ СИВОГРИВИЙ
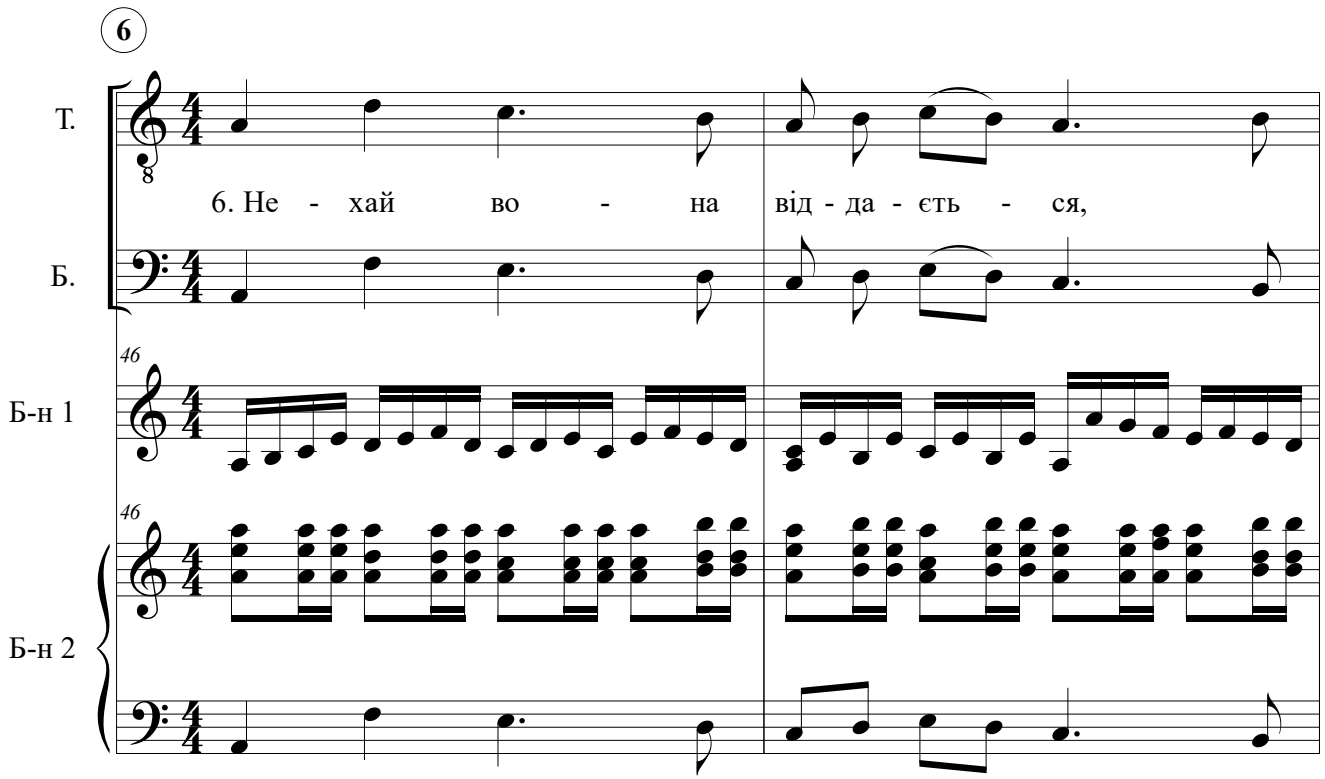

ОЙ, ТИ, КОНЮ СИВОГРИВИЙ
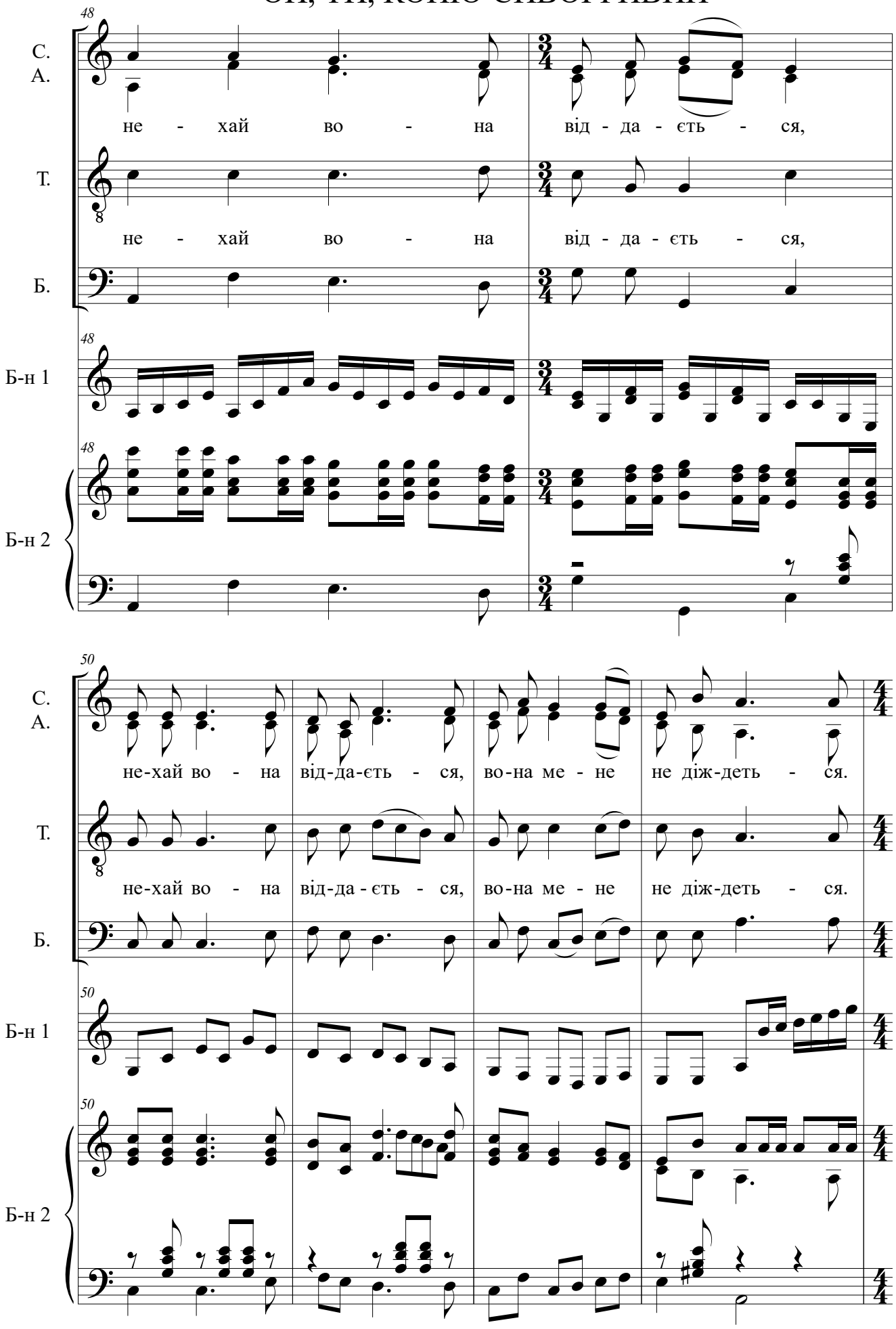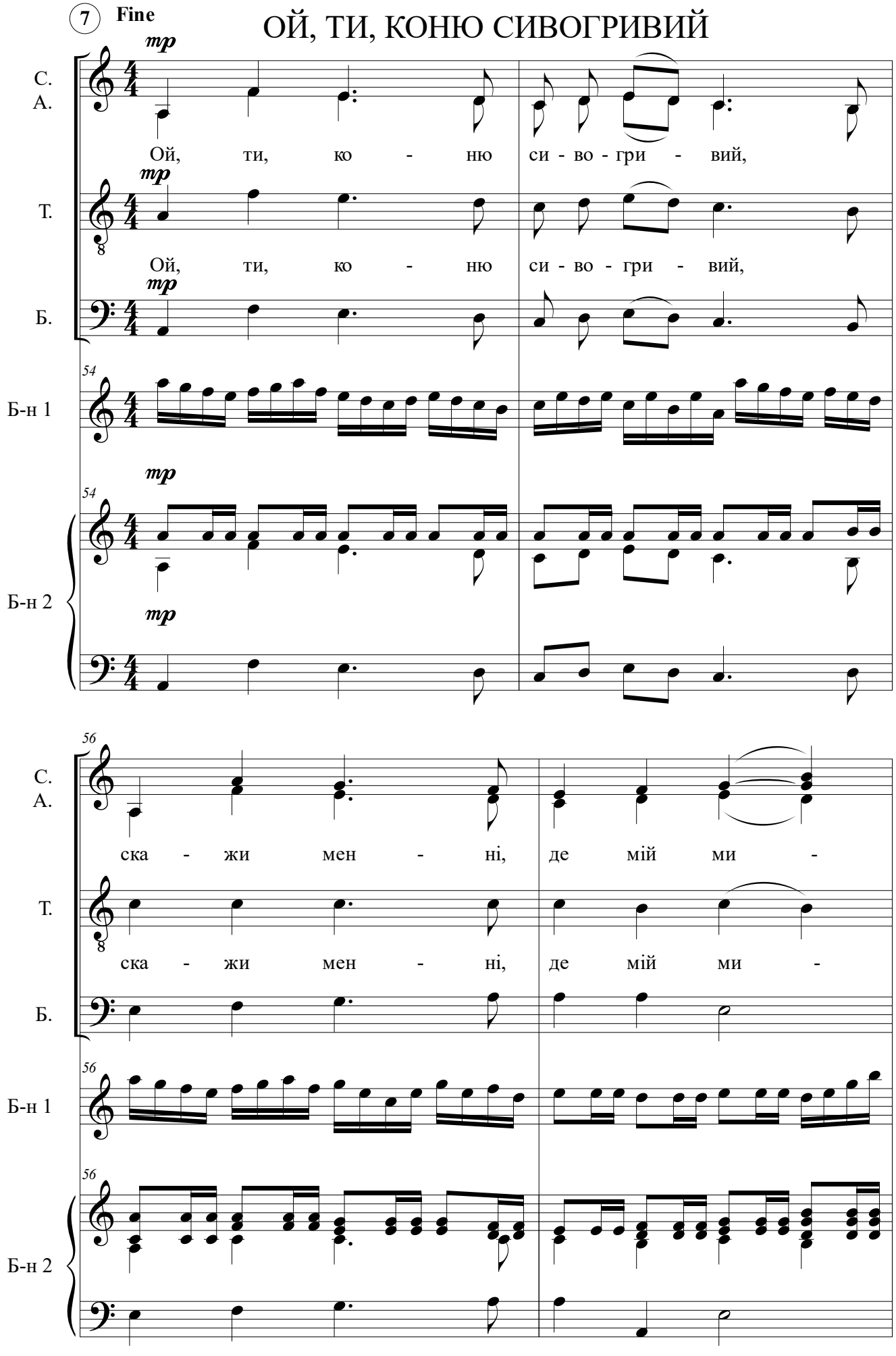

ОЙ, ТИ, КОНЮ СИВОГРИВИЙ
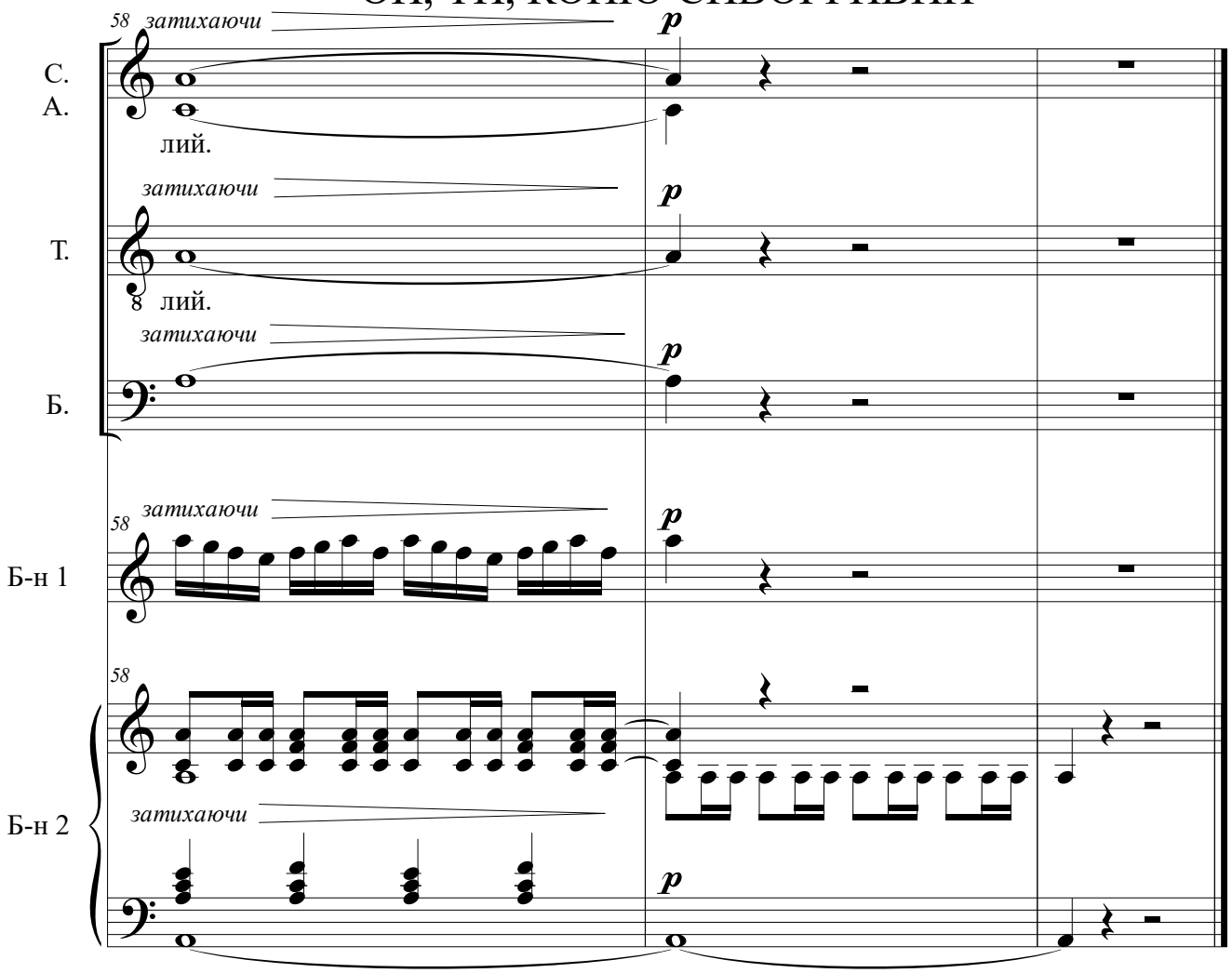

ОЙ, ТИ, КОНЮ СИВОГРИВИЙ

7 Fine
ОЙ, ТИ, КОНЮ СИВОГРИВИЙ
С.
А.
mp
Ой, ти, ко - ню си - во - гри - вий,
Т.
mp
Ой, ти, ко - ню си - во - гри - вий,
Б.
mp
54
Б-н 1
54
mp
Б-н 2
mp
56
С.
А.
ска - жи мен - ні, де мій ми -
Т.
ска - жи мен - ні, де мій ми -
Б.
56
Б-н 1
56
Б-н 2

ОЙ, ТИ, КОНЮ СИВОГРИВИЙ

Записано Василем Семенчкуом 10.10.2018 року в селі Каташин,
Чечельницької територіальної громади, Гайсинського району,
Вінницької області від Бойко Наталії Харитонівни, 1943 року народження.

Мета:

Сформувати у студентів навички хорового мислення, стилізації та адаптації фольклорного матеріалу до академічного виконавського простору, водночас зберігаючи автентичну основу та регіональну специфіку пісні.

Завдання:

На основі української народної пісні «Ой, ти, коню сивогривий» (обробка Василя Семенчука, музичний супровід Владислава Гусака) створіть авторське хорове аранжування для обраного складу (змішаного, жіночого, чоловічого або дитячого хору).
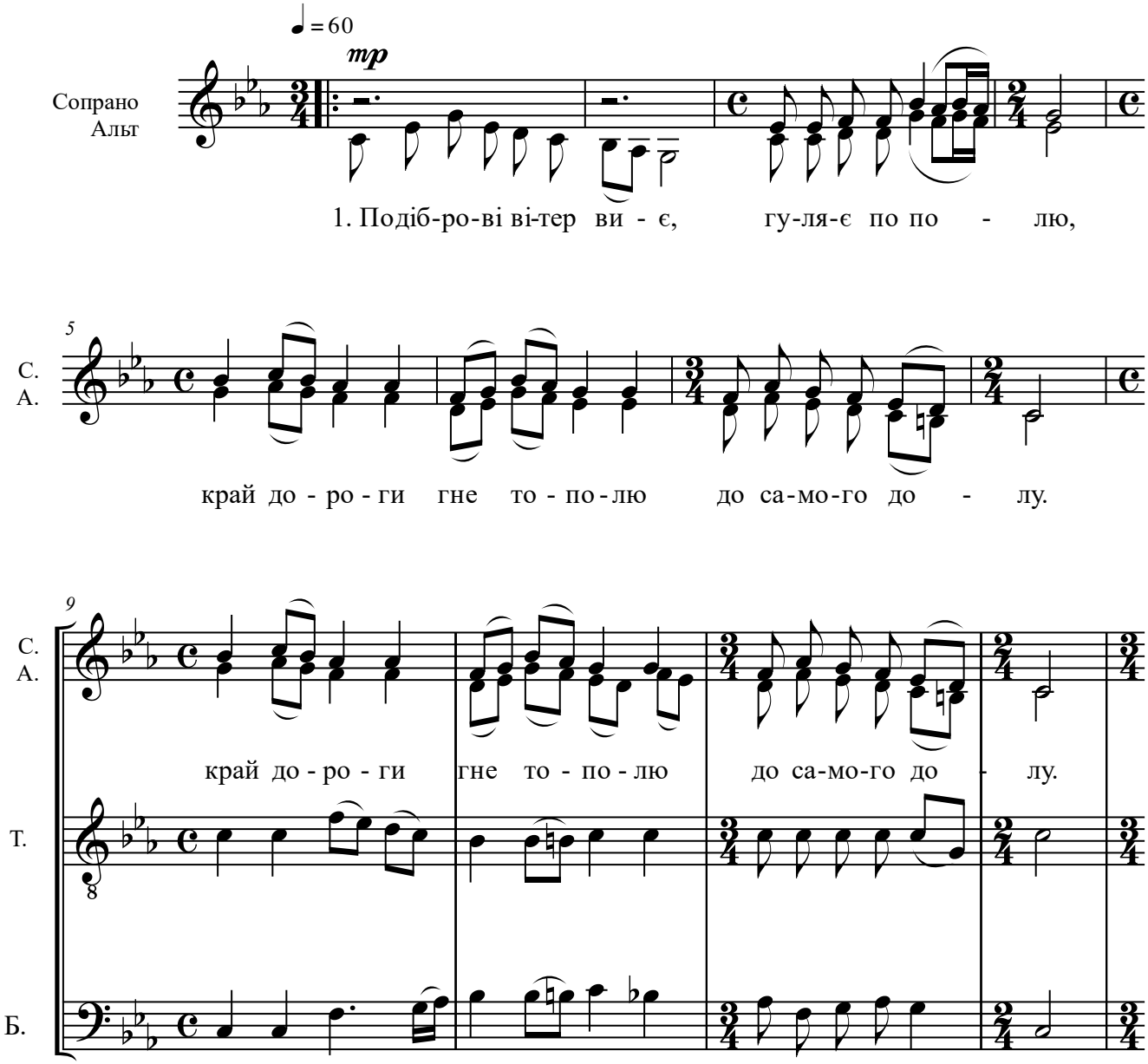
У процесі роботи передбачити такі етапи:

1. Аналітичний етап
    - дослідити походження та жанрову специфіку пісні;
    - визначити ладо-гармонічні та ритмічні особливості мелодії;
    - виявити інтонаційні формули, притаманні фольклорному середовищу регіону.
2. Композиторсько-аранжувальний етап
    - створити кілька варіантів гармонізації (мінімум два);
    - розробити варіанти фактури: гомофонна, підголоскова, поліфонічна (імітації, переклички партій);
    - передбачити можливість використання інструментального супроводу (бандура, баян, ударні чи інший автентичний інструмент);
    - розробити драматургію твору: кульмінаційний розвиток, варіанти закінчення (затихання, акордовий фінал, сольна кода).
3. Творчо-виконавський етап
    - включити у партитуру сольні епізоди або вокальні діалоги (сопрано–тенор, альт–бас тощо);
    - запропонувати варіанти темпових та динамічних змін для підсилення образності;
    - адаптувати складність партитури до конкретного виконавського колективу (професійного чи аматорського).
4. Польова робота
    - здійснити збір автентичних варіантів виконання цієї пісні у вашому регіоні (запис із носіями традиції, місцевим фольклорним ансамблем чи старожилами);
    - порівняти автентичний запис із власним аранжуванням;
    - підготувати короткий опис відмінностей (інтонаційні, ладові, ритмічні та виконавські).
5. Рефлексійно-науковий етап
    - написати творче пояснення до власного аранжування (чому обрані саме такі засоби);
    - обґрунтувати, як ваше аранжування поєднує академічні та фольклорні традиції;
    - зробити висновки про роль таких аранжувань у збереженні й актуалізації української пісенної спадщини.
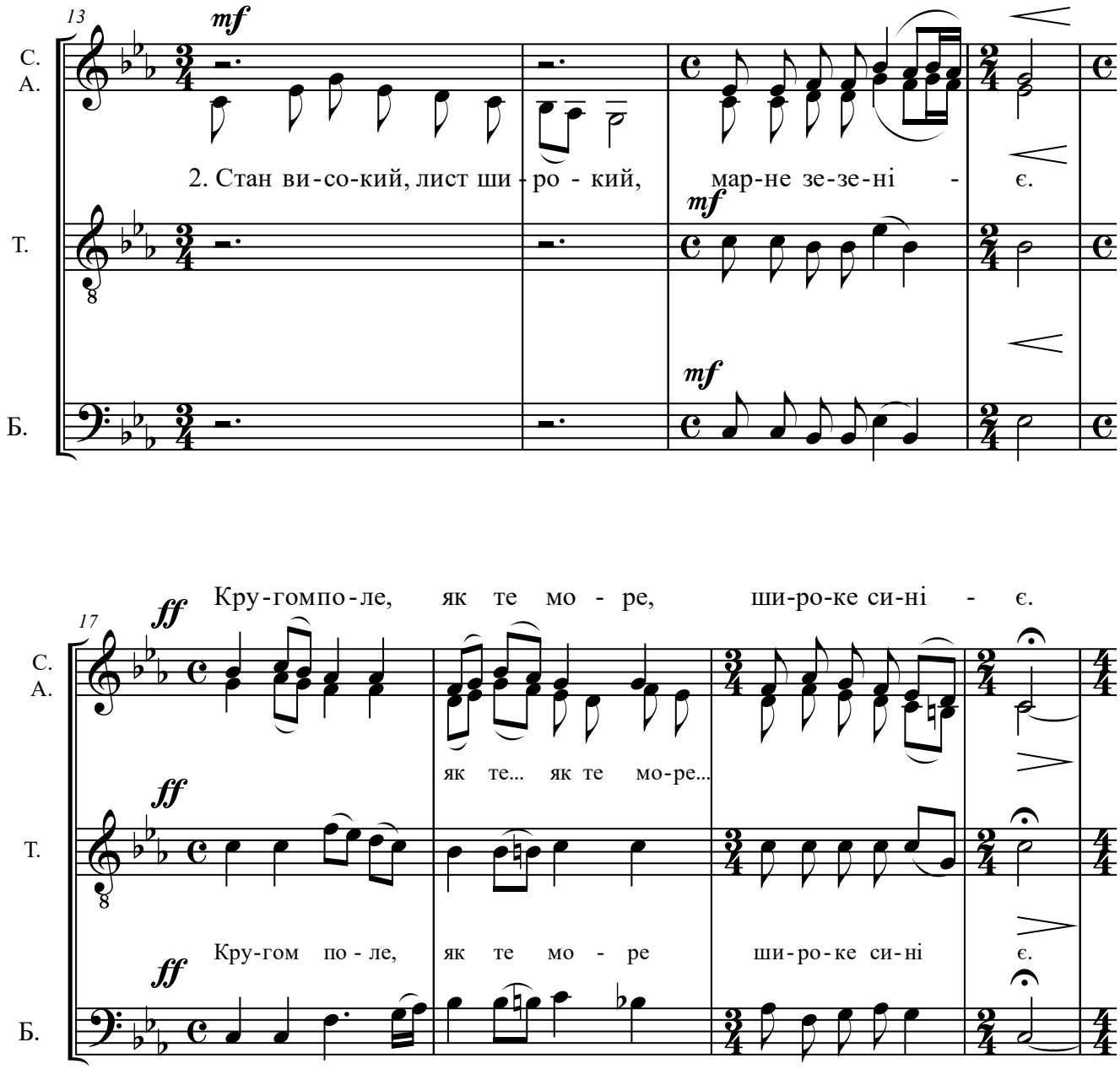
Хорове аранжування народної пісні є не лише творчим, а й дослідницьким процесом, що інтегрує аналітику, композиторське мислення й етномузикологію. Польова робота дозволяє розкрити локальні інтонаційні та виконавські особливості, забезпечуючи автентичність і глибше розуміння першоджерела. У поєднанні з академічними засобами гармонізації та фактурного розвитку це створює синтез традиції й сучасної інтерпретації, формуючи цілісний музично-художній продукт.

ПО ДІБРОВІ ВІТЕР ВИЄ
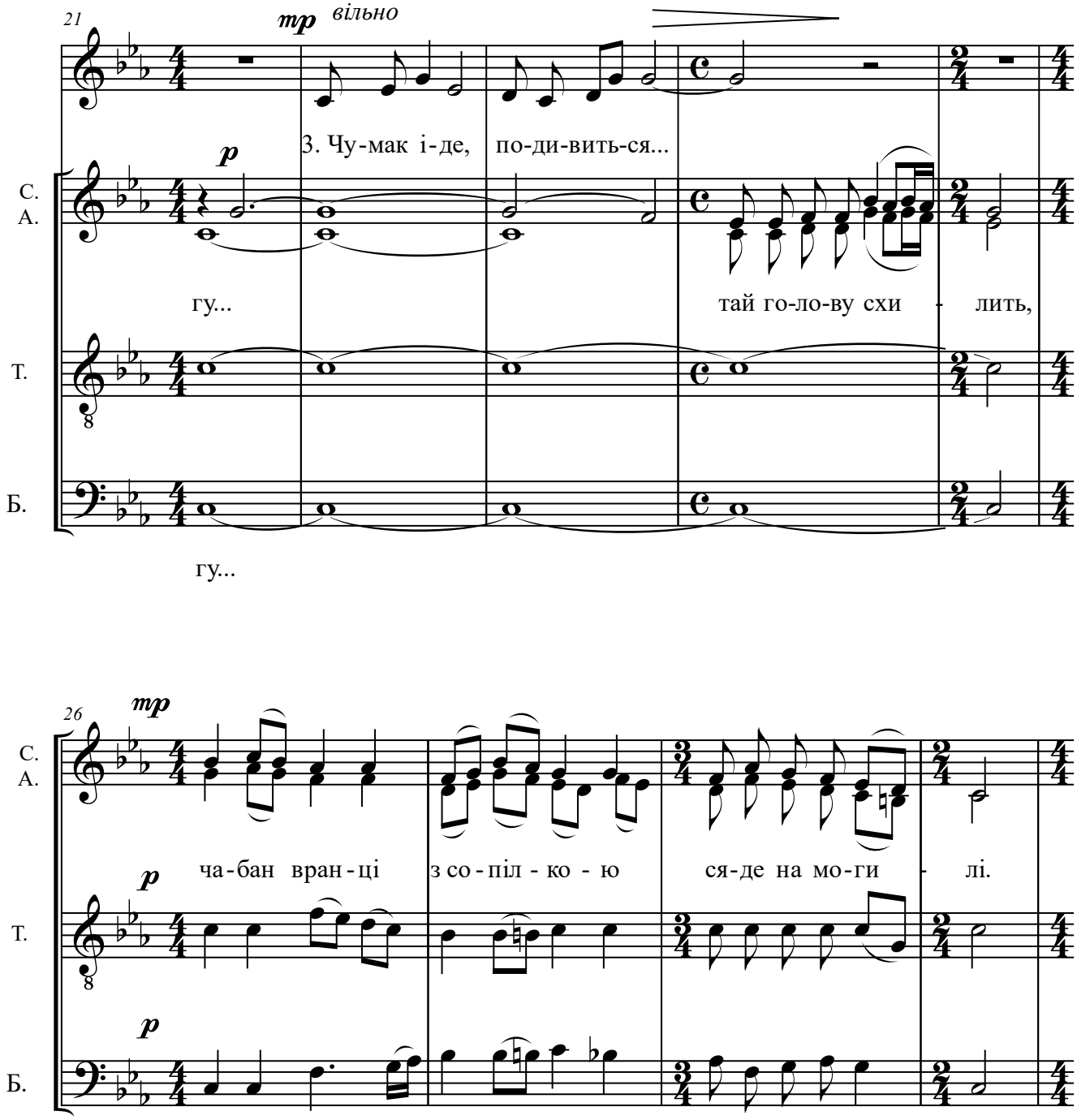
Муз. Народна
Сл. Тараса Шевченка
Обр. Василя Семенчука
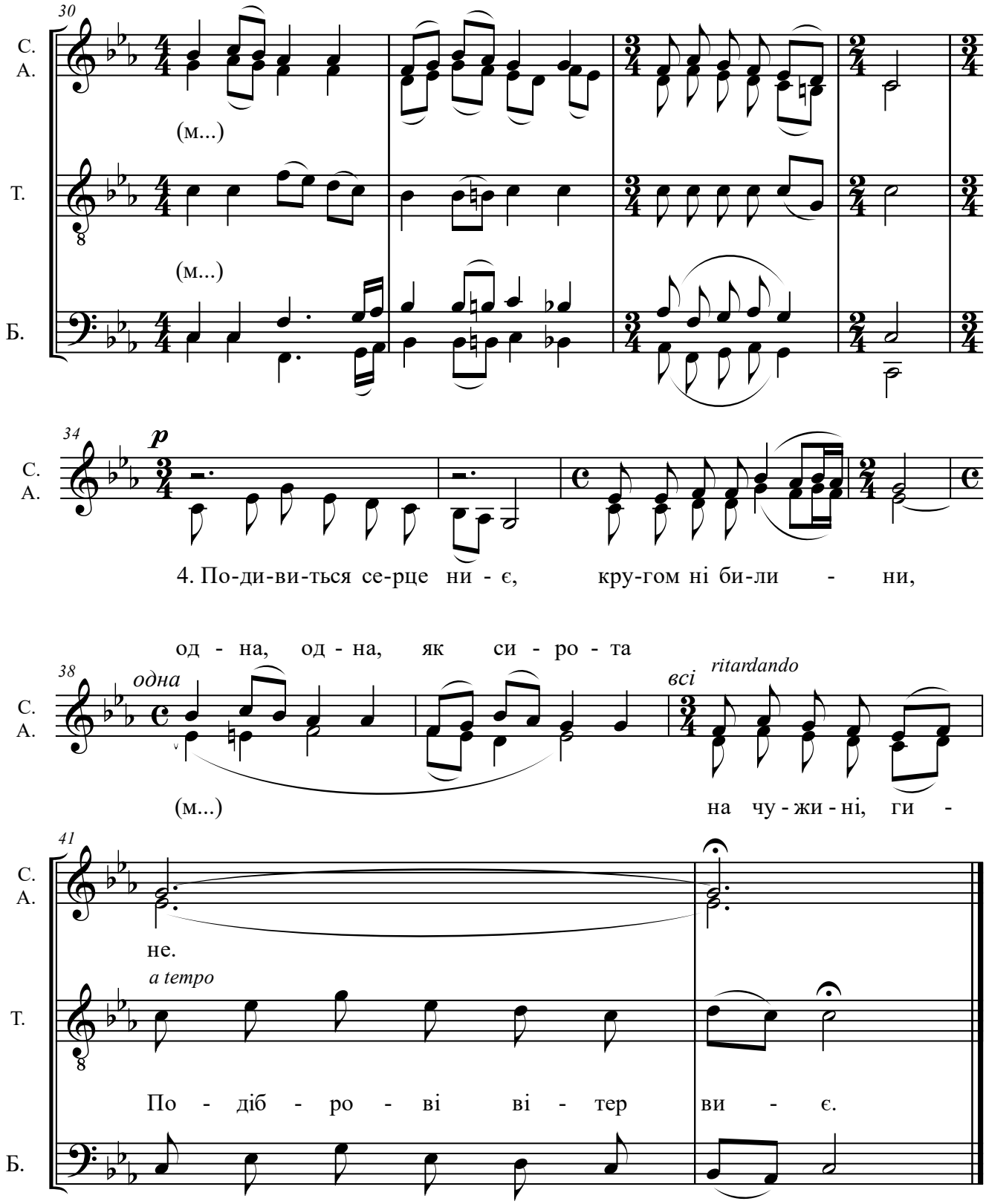

ПО ДІБРОВІ ВІТЕР ВИЄ

ПО ДІБРОВІ ВІТЕР ВИЄ

ПО ДІБРОВІ ВІТЕР ВИЄ

Мета:

Сформувати у студентів уміння поєднувати автентичні джерела та академічні методи аранжування, розвивати навички художньої інтерпретації й креативного переосмислення української пісенної спадщини.

Завдання:

Створіть авторське хорове аранжування пісні «По діброві вітер віє» для змішаного або однорідного складу (на вибір).

У процесі роботи передбачте:

1. Аналіз вихідного матеріалу
- ладо-гармонічні та ритмічні особливості;
- інтонаційні та образні мотиви, закладені у тексті Шевченка.

2. Аранжувальний етап
- створіть мінімум два варіанти гармонізації (гомофонний і з елементами поліфонії);
- розробіть фактурні варіанти: підголоскова, акордовий виклад, імітаційні переклички;
- застосуйте темпові та динамічні контрасти (ritardando, cresc./diminuendo) для підкреслення драматургії.

3. Виконавський етап
- включіть сольні партії (тенор чи сопрано) як драматичний акцент;
- передбачте варіанти коди: затихаючий фінал або акордове завершення.

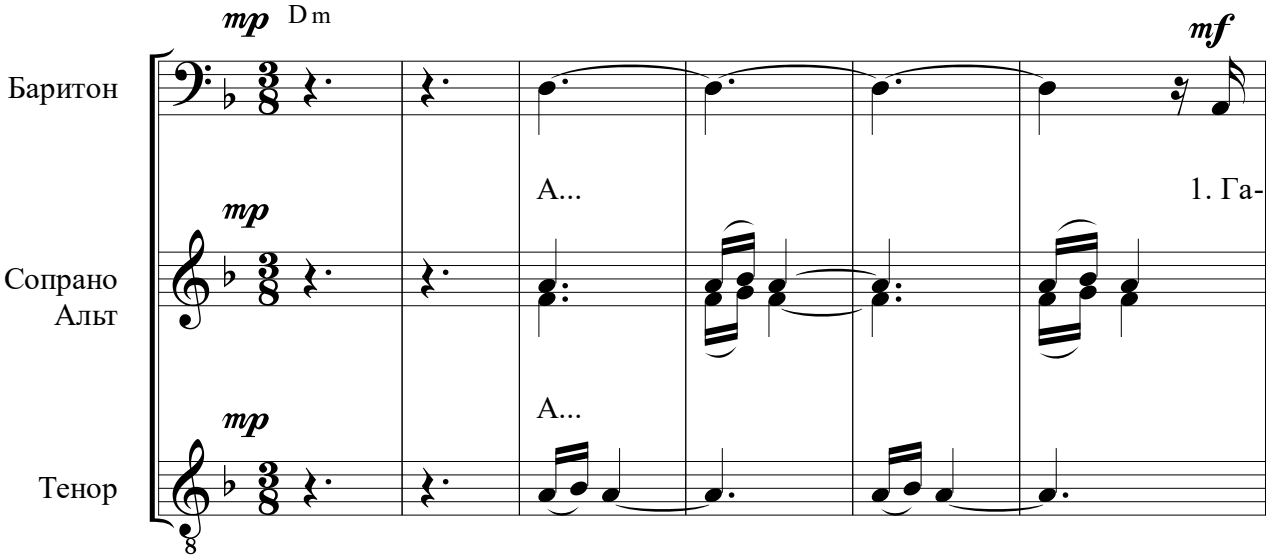
4. Польова робота
- запишіть виконання пісні або її локальних варіантів у вашому регіоні;
- порівняйте їх із власним аранжуванням;
- зафіксуйте у письмовому вигляді відмінності (ладові, ритмічні, виконавські, темброві).

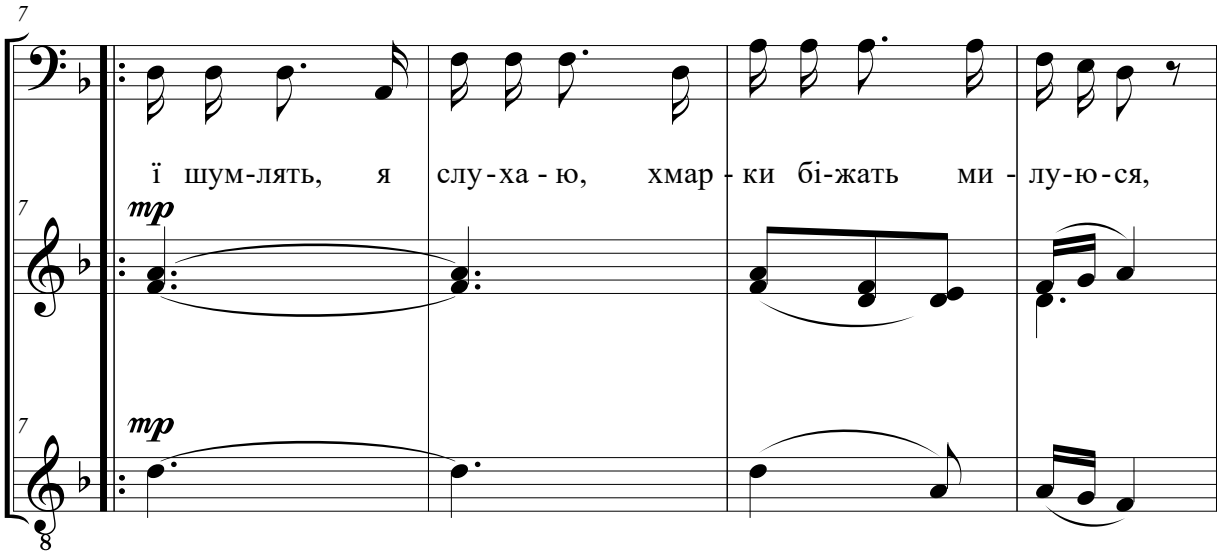
5. Творче завдання
- створіть експериментальний варіант:
- використайте інструментальний супровід (бандура, баян, сопілка); або
- поєднайте академічне звучання хору з елементами традиційного гуртового співу (унісон, паралельні терції/кварти); або
- напишіть варіант сучасного стилізованого виконання (наприклад, із джазовими гармоніями чи мінімалістичною фактурою).

Хорове аранжування пісні «По діброві вітер віє» може бути прикладом інтеграції фольклорної та літературної традиції, де музика поєднується з поезією Шевченка, віддзеркалюючи національний характер і глибинну образність української культури. Залучення польової роботи дозволяє відкрити багатство локальних варіантів виконання, зберегти автентичні особливості співу, а творче завдання розширює межі інтерпретації – від академічного до сучасного осмислення. Таким чином, аранжування виступає не лише як художня практика, але й як форма науково-творчого дослідження.
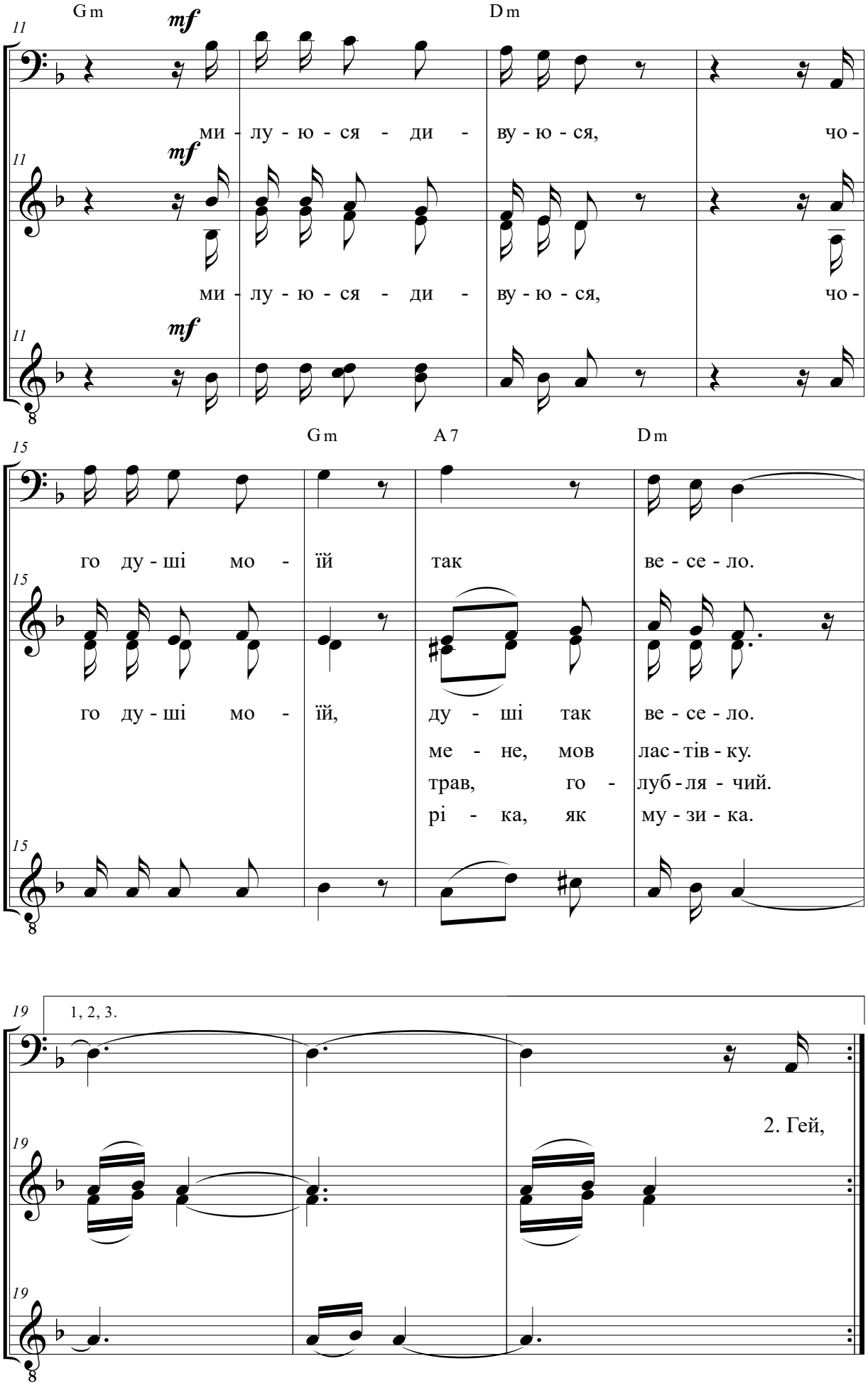
ГАЇ ШУМЛЯТЬ

Музика Пиріг і батіг
Слова Павло Тичина
Аранж. Василь Семенчук

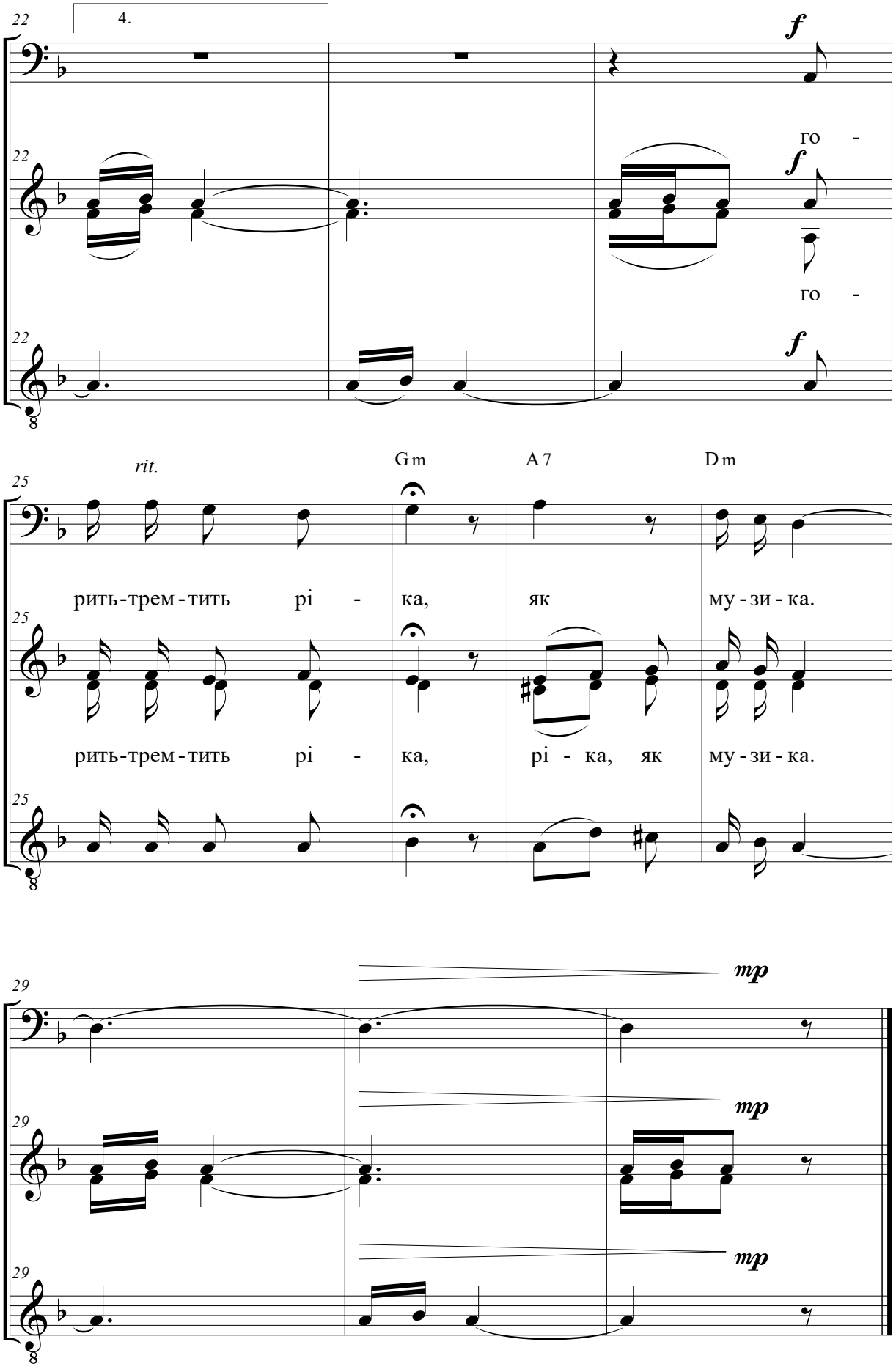

ГАЇ ШУМЛЯТЬ

Gm
Dm
mf
11
ми - лу - ю - ся - ди - ву - ю - ся, чо -
ми - лу - ю - ся - ди - ву - ю - ся, чо -
Gm
A7
Dm
15
го ду - ші мо - їй так ве - се - ло.
го ду - ші мо - їй, ду - ші так ве - се - ло.
ме - не, мов лас - тів - ку.
трав, го - луб - ля - чий.
рі - ка, як му - зи - ка.
19
1, 2, 3.
2. Гей,

ГАЇ ШУМЛЯТЬ

22
4.
f
го -
22
f
го -
22
f
rit.
Gm
A7
Dm
25
рить-трем-тить рі - ка, як му-зи-ка.
25
рить-трем-тить рі - ка, рі - ка, як му-зи-ка.
25
29
mp
29
mp
29
mp

ГАЇ ШУМЛЯТЬ

Гаї шумлять —
Я слухаю.
Хмарки біжать —
Милуюся.
Милуюся-дивуюся,
Чого душі моїй
так весело.

Гей, дзвін гуде —
Іздалеку.
Думки пряде —
Над нивами.
Над нивами-приливами,
Купаючи мене,
мов ластівку.

Я йду, іду —
Зворушений.
Когось все жду —
Співаючи.
Співаючи-кохаючи
Під тихий шепіт трав
голублячий.

Щось мріє гай —
Над річкою.
Ген неба край —
Як золото.
Мов золото — поколото,
Горить-тремтить ріка,
як музика.
1914

Мета:

Розвинути вміння студентів аналізувати і створювати художньо виразне хорове аранжування, враховуючи жанрову специфіку української поетичної та музичної традиції, а також засоби виразності, притаманні сучасному хоровому мистецтву.

Завдання:

Опрацювати музичний матеріал твору «Гаї шумлять» для мішаного хору САТБ, звертаючи увагу на:

- гармонічні особливості та їхню відповідність поетичному змісту Павла Тичини;
- темброву організацію (співвідношення жіночих і чоловічих голосів);
- поліфонічні елементи (імітації, переклички партій);
- динамічні відтінки, що підкреслюють образність тексту;
- можливості адаптації твору для навчально-академічного або концертного виконання.
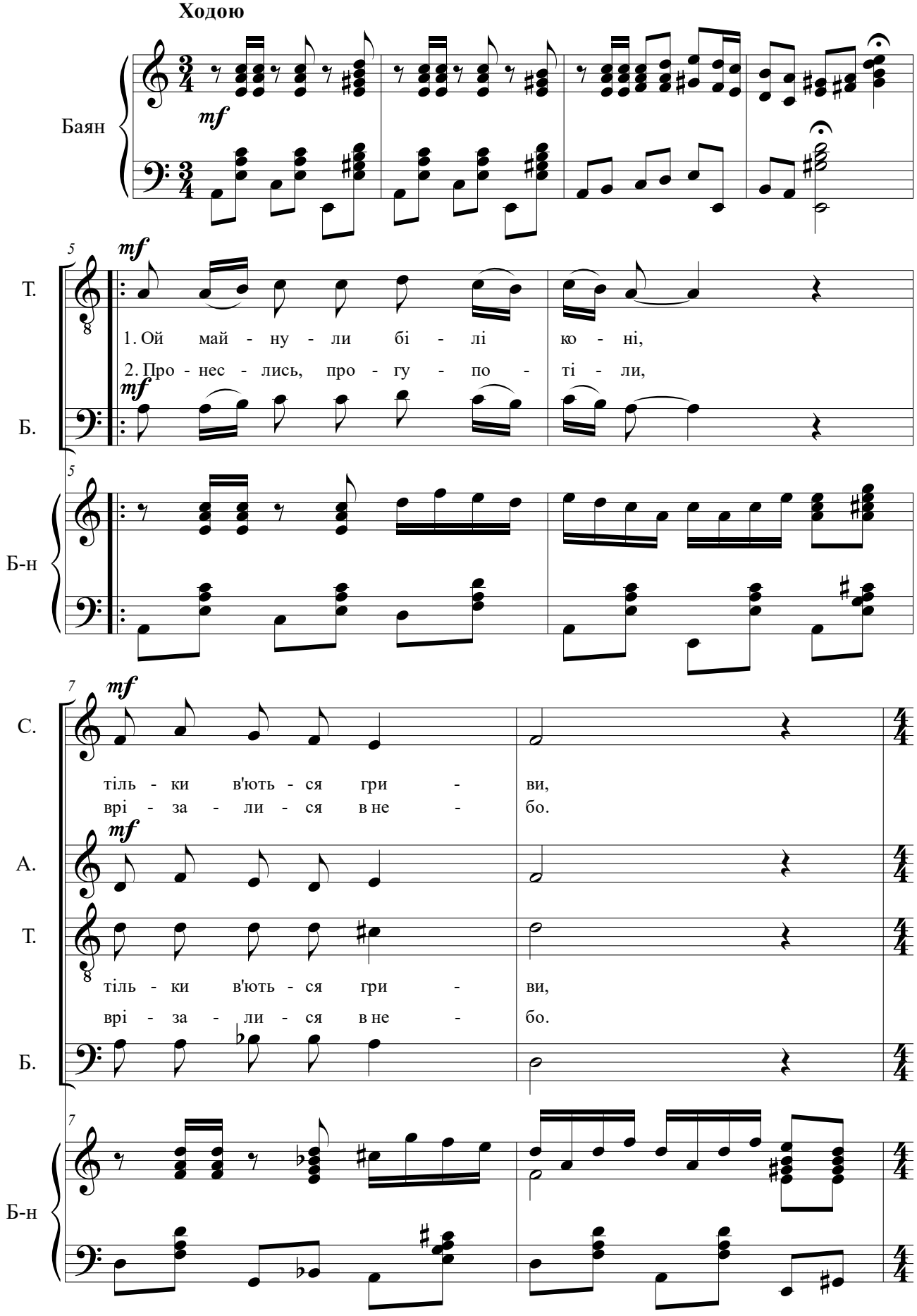
Методичні рекомендації

1. Аналіз поетичного тексту
- Уважно прочитайте вірш Павла Тичини. Зверніть увагу на образи природи, символи та емоційні акценти.
- Визначте, які музичні засоби (динаміка, ритм, гармонія, фактура) можуть передати ці образи.
2. Гармонічна основа
- Використовуйте традиційні функції тональної гармонії (T – S – D), але додавайте кольорові акорди (септакорди, нонакорди), щоб підкреслити символізм тексту.
- Проаналізуйте, де доцільно вводити модуляції або тимчасові відхилення для виразності.
3. Фактура та голосоведення
- Оберіть між акордовим, поліфонічним чи змішаним типом фактури.
- Уникайте перехрещення голосів, але використовуйте переклички партій (наприклад, діалог сопрано й тенорів).
- Слідкуйте за плавністю руху голосів і зручністю співу для кожної партії.
4. Тембр та динаміка
- Визначте кульмінаційні точки у творі та підсиліть їх за рахунок динамічних відтінків (crescendo, decrescendo).
- Використовуйте темброві контрасти (наприклад, жіночий хор a cappella у лірико-споглядальних епізодах та tutti у драматичних моментах).
5. Художня виразність
- Пам’ятайте, що головне завдання – передати атмосферу «живої природи», відчуття руху й гармонії.
- Уникайте надмірної складності, яка може затьмарити зміст тексту.
6. Практична робота
- Напишіть короткий варіант хорової фактури для 1–2 куплетів, щоб відпрацювати основні принципи.
- Обговоріть результати у групі, порівняйте різні інтерпретації.
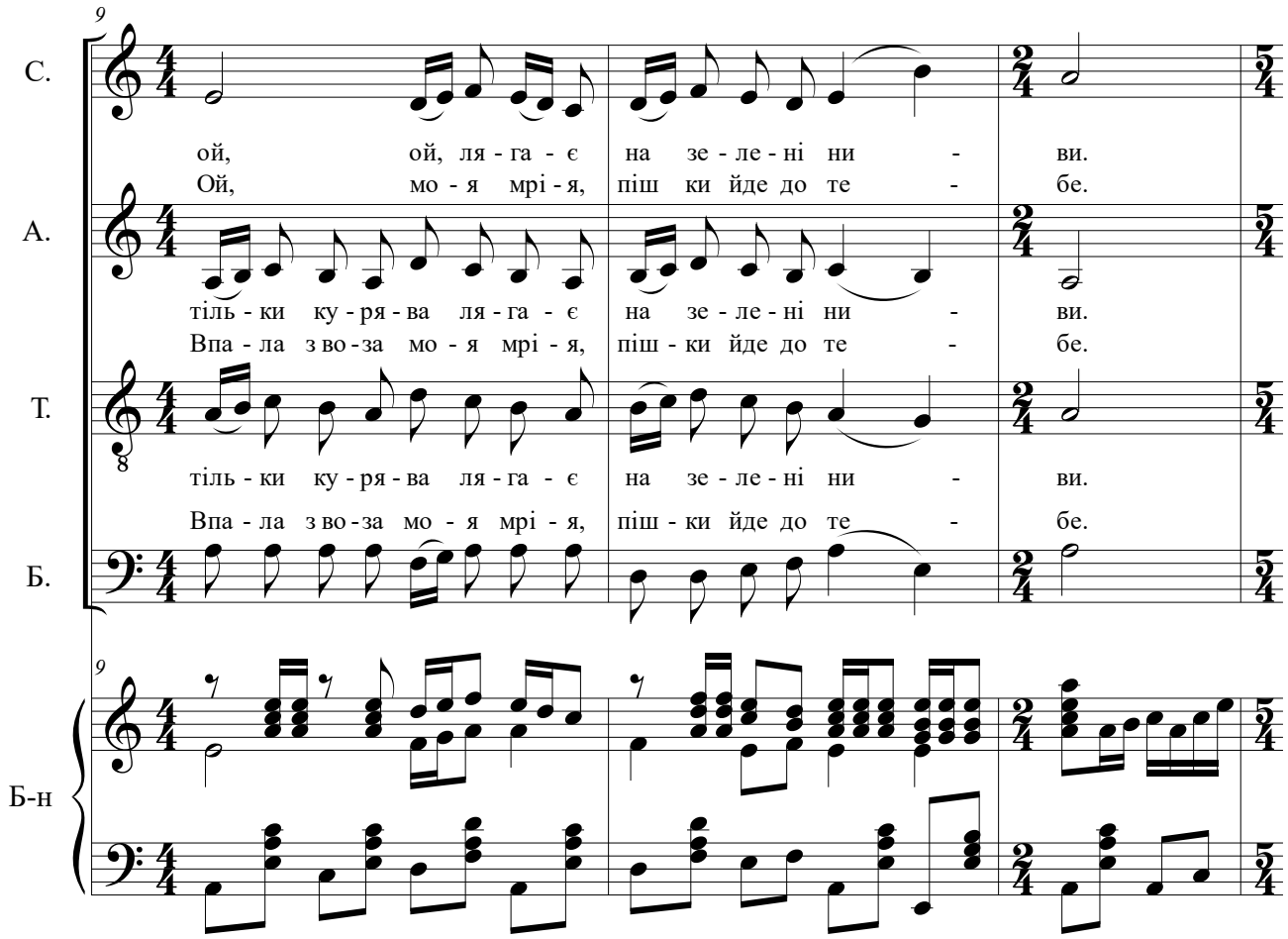
Аранжування пісні «Гаї шумлять» на слова Павла Тичини відображає синтез поетичного символізму й національної музичної традиції. Введення багатоголосої фактури дозволяє підкреслити природні образи (шум гаю, дзвін, течію ріки), створюючи звукову картину, наближену до «музики природи». В аранжуванні застосовано класичні принципи хорової гармонізації (паралельні рухи, акордові розкладки, імітаційні фрагменти), що забезпечують цілісність і виразність виконання. Таким чином, твір стає не лише музичною ілюстрацією поетичного тексту, а й прикладом художнього осмислення українського модернізму початку XX століття у хоровій інтерпретації.
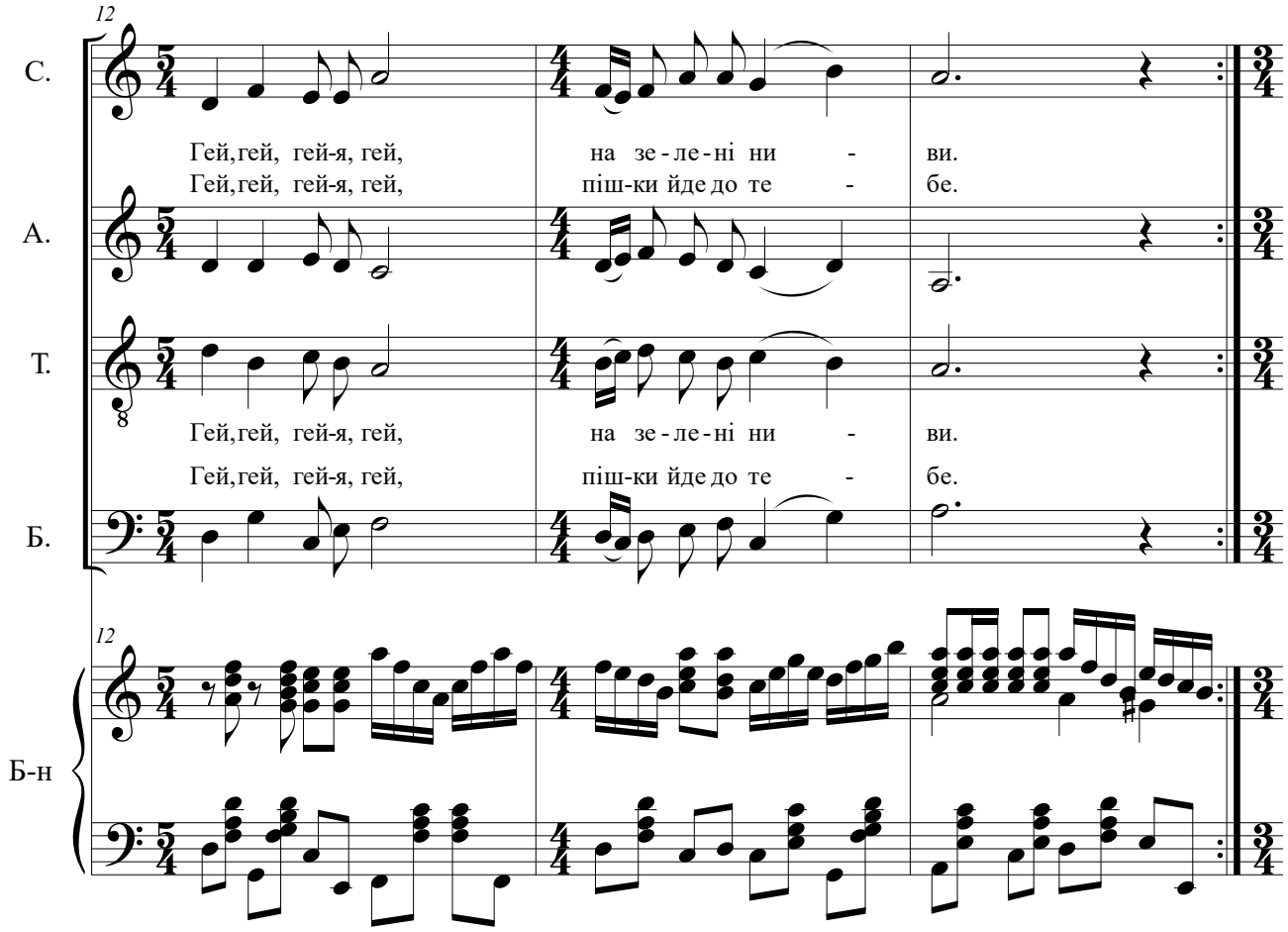
ОЙ МАЙНУЛИ БІЛІ КОНІ

Музика Василя Семенчука
Слова Василя Симоненка
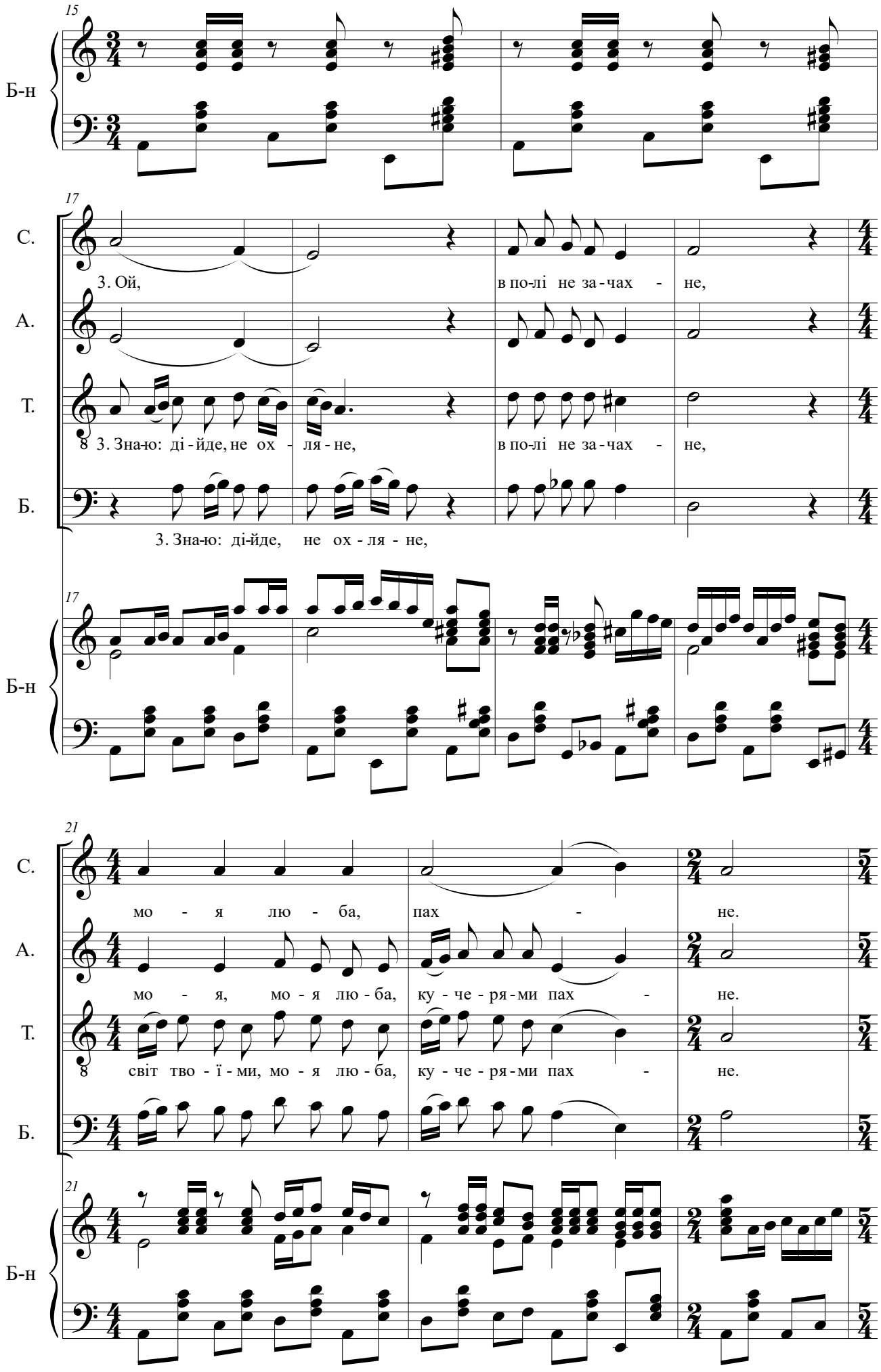

ОЙ МАЙНУЛИ БІЛІ КОНІ
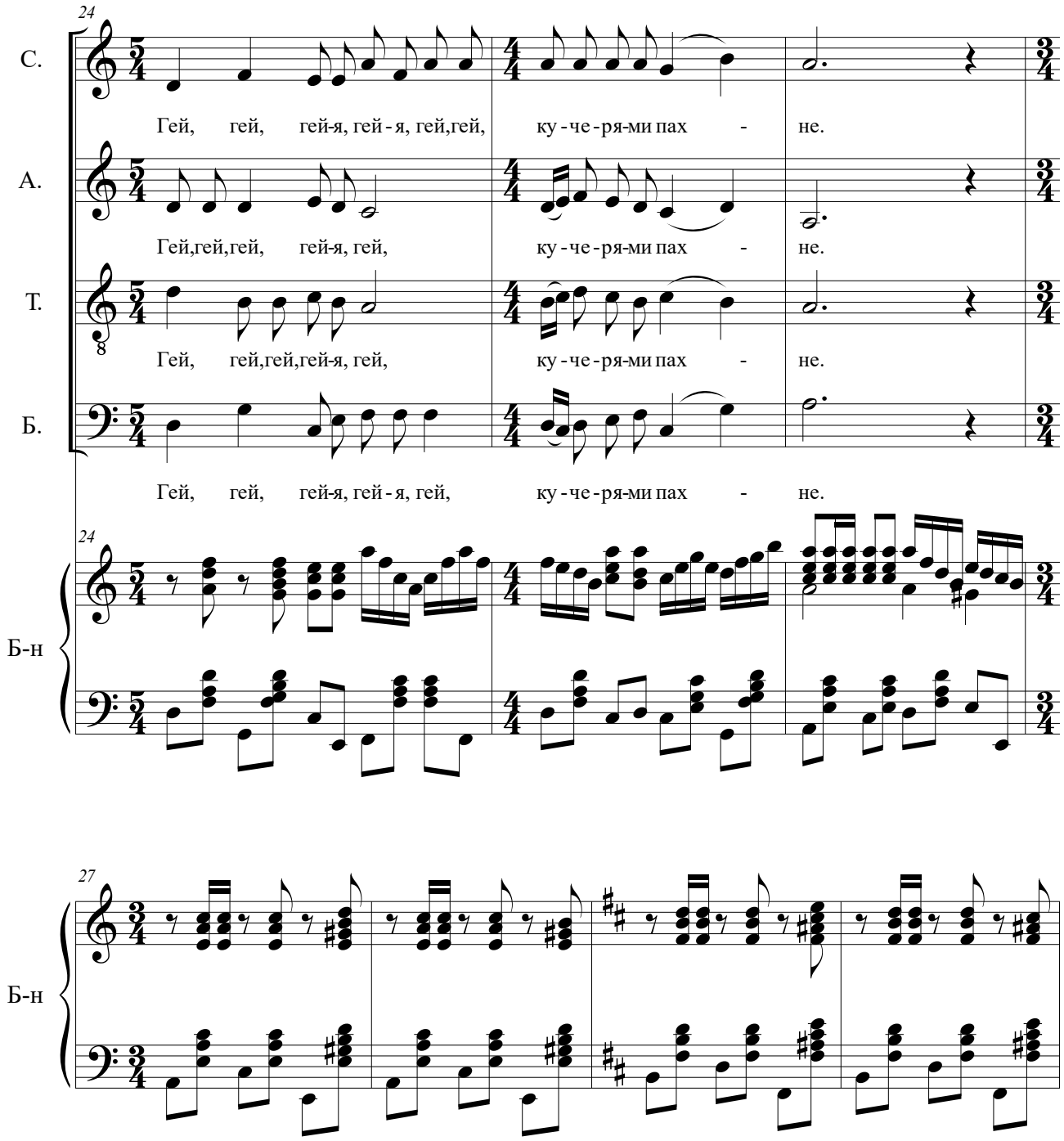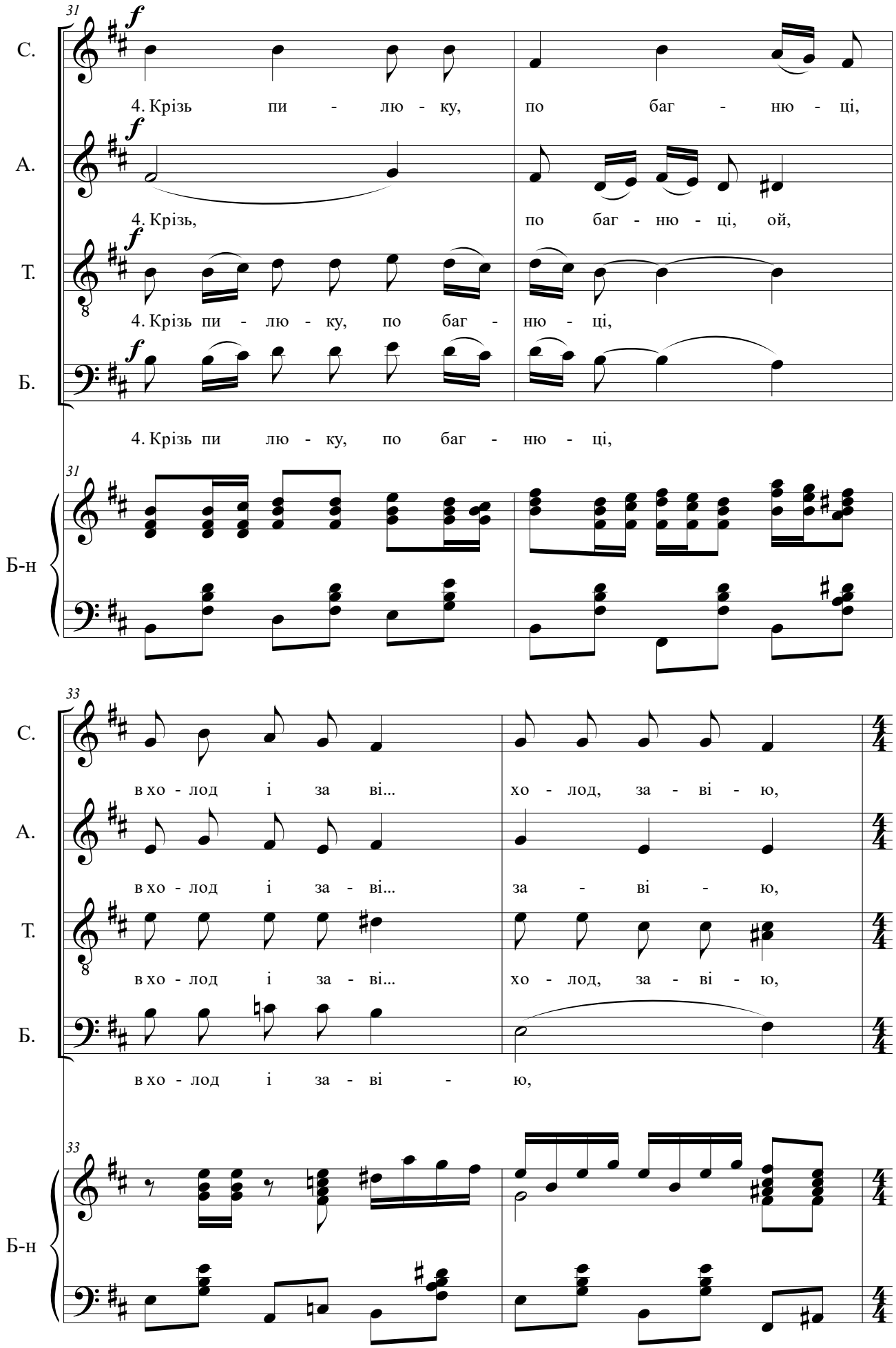

ОЙ МАЙНУЛИ БІЛІ КОНІ
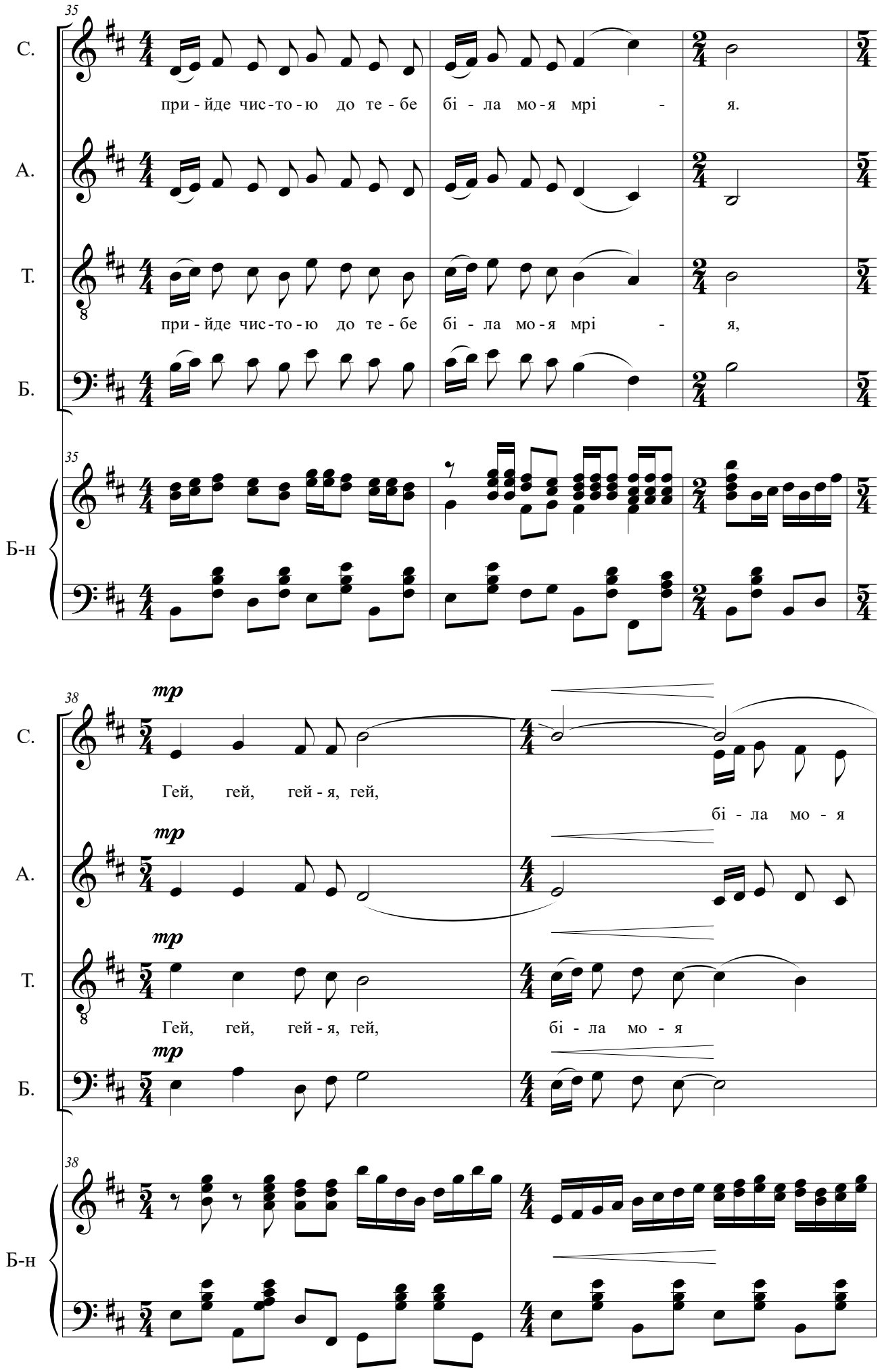

ОЙ МАЙНУЛИ БІЛІ КОНІ
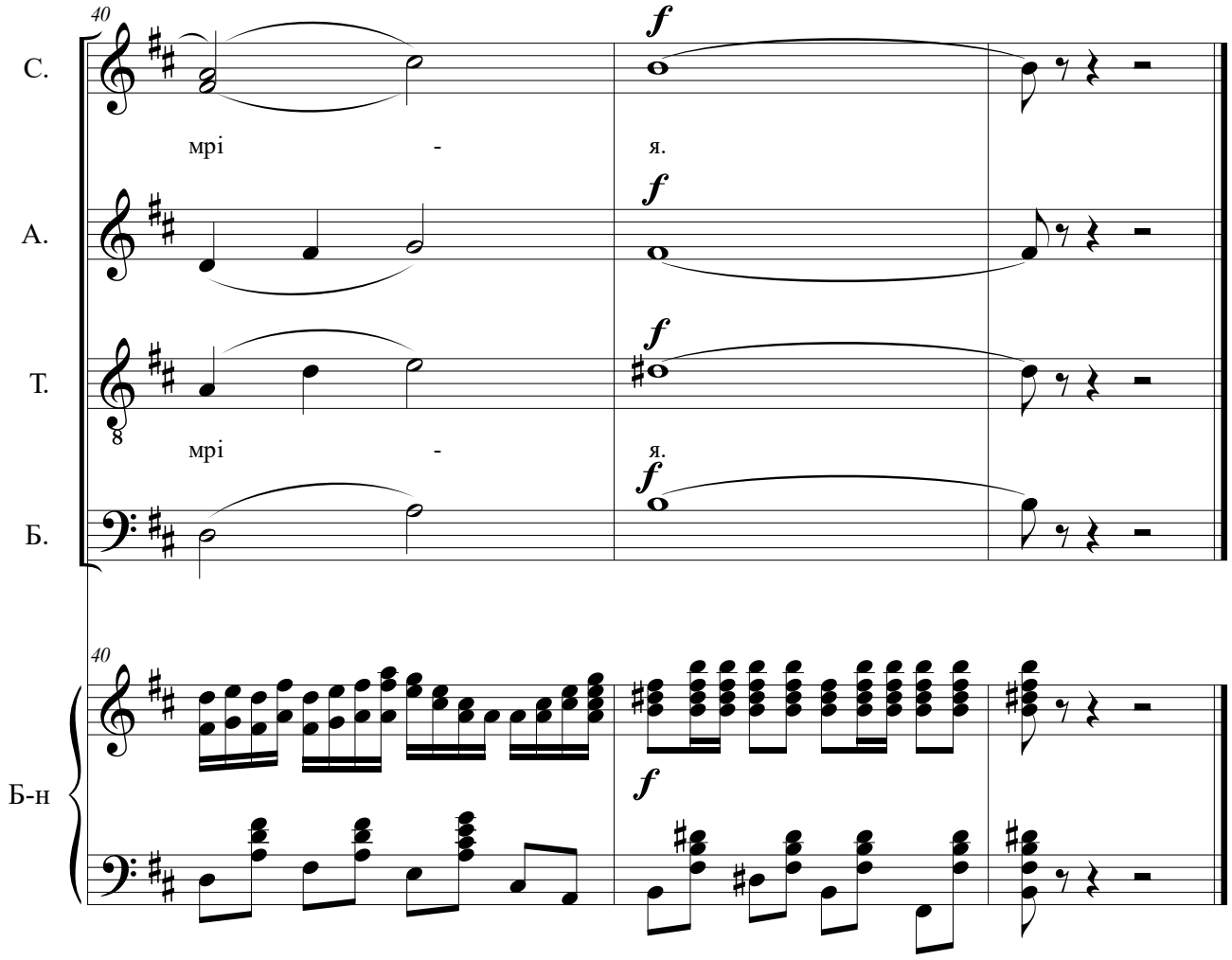

ОЙ МАЙНУЛИ БІЛІ КОНІ

35
С.
А.
Т.
Б.
Б-н
при - йде чис - то - ю до те - бе бі - ла мо - я мрі - я.
при - йде чис - то - ю до те - бе бі - ла мо - я мрі - я,
38
mp
Гей, гей, гей - я, гей,
бі - ла мо - я
Гей, гей, гей - я, гей,
бі - ла мо - я

ОЙ МАЙНУЛИ БІЛІ КОНІ

Мета:

Сформувати навички художнього осмислення поетичного тексту в хоровій фактурі, розвинути вміння поєднувати традиційні гармонічні засоби з елементами сучасного хорового письма, а також навчитися створювати музичний образ, що відображає символічну глибину поезії Василя Симоненка.

Завдання:

Аналіз поетичного тексту

- Визначте провідні художні образи (кінь, дорога, мрія, вітер, кохання).
- Простежте розвиток емоційної лінії: від епічного розгону («майнули білі коні») до ліричної інтимності («моя люба»).

1. Гармонічний план

- Визначте основну тональність і можливі модуляційні відхилення.
- Продумайте місця застосування нестійких акордів (септакордів, нонакордів, зменшених та збільшених інтервалів) для створення напруги.
- Порівняйте можливість використання традиційної діатоніки з елементами сучасної гармонії (квартові співзвуччя, паралелізми).

2. Фактура і техніка письма

- Для початкових куплетів застосуйте прозору акордову фактуру (туттійні співзвуччя).
- У кульмінаційних епізодах введіть поліфонічні імітації, канонічні фрагменти або діалогічні зіставлення голосів.
- В експресивних моментах використовуйте поступові наростання (crescendo в кожній партії) та контрастне tutti.

3. Тембр і динаміка

- Складіть план розподілу голосів: де звучать жіночі партії соло чи в дуетах, де доцільно залучити чоловічі голоси для підсилення драматизму.
- Визначте динамічні відтінки (pp, mf, f, ff) для ключових слів і образів («гей», «люба», «мрія»).
- Продумайте використання тембрових ефектів: наприклад, шепітний спів, легато у сопрано, акцентовані стакато в басів.

4. Структурна організація

- Розподіліть твір на розділи: вступ, експозиція (перша строфа), розвиток (середні куплети), кульмінація, кода.
- Зробіть короткий план партитури, позначивши засоби виразності для кожного епізоду.
- Передбачте можливість концертного виконання з інструментальним супроводом (баян, фортепіано, струнні) або a cappella.

5. Творчий елемент

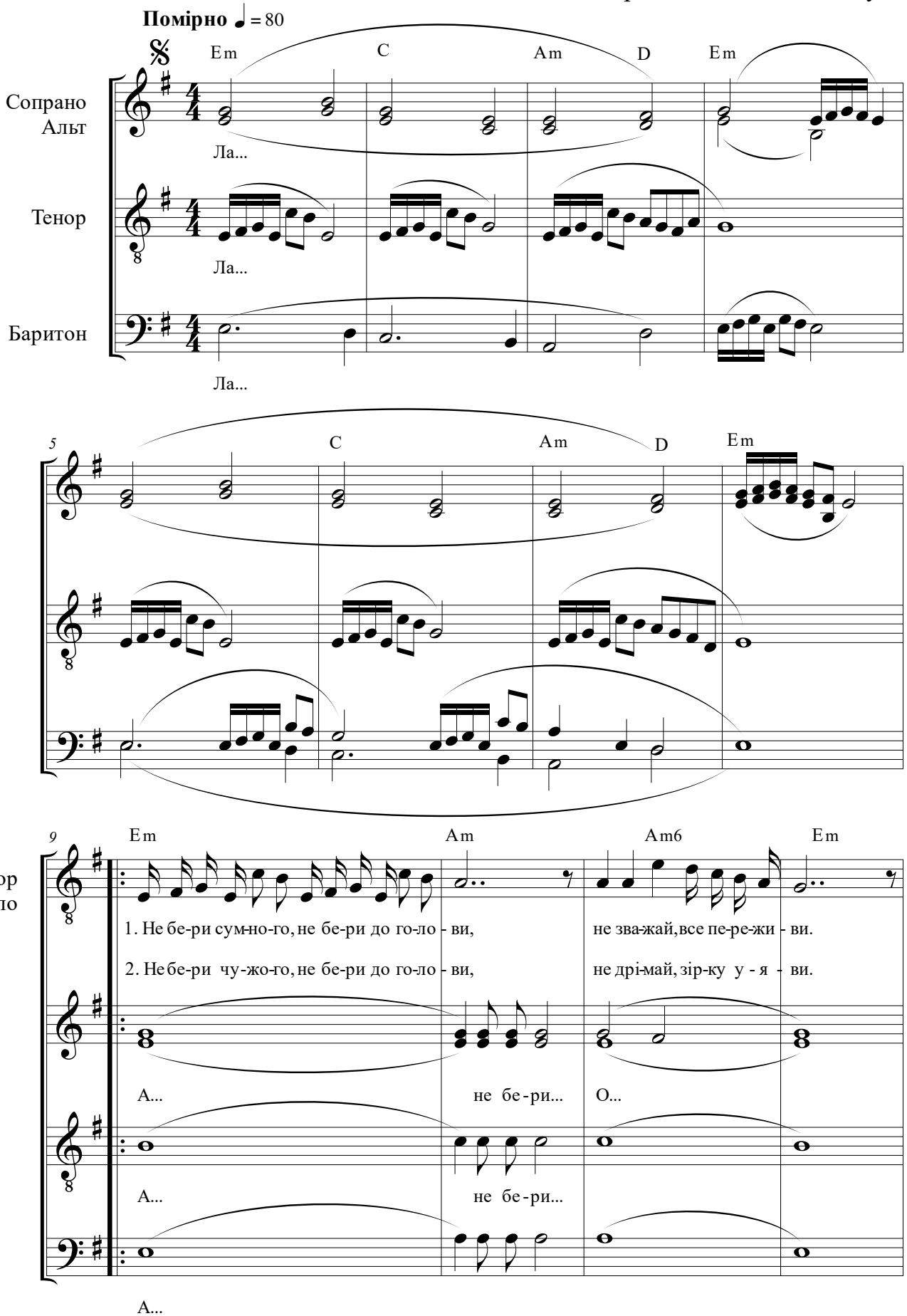
- Запропонуйте власний варіант альтернативного фіналу (наприклад, затухання на повторі слова «мрія» у вигляді димінуендо до pp).
- Продумайте, як можна використати елементи сучасної хорової техніки (кластерні акорди, розспівування складів «гей», «ой» як інструментальний ефект).
- Розгляньте можливість інтеграції фольклорних інтонацій (мелізми, характерні для українських народних пісень).

Аранжування твору «Ой майнули білі коні» втілює поєднання лірико-драматичного пафосу та символізму, властивого поезії Симоненка. Образ білих коней набуває значення мрії, невловимого ідеалу, що передається через рухливу мелодику й поліфонічні діалоги голосів. Гармонічна мова твору базується на традиційних тональних зв’язках, але доповнюється колористичними акордами, які поглиблюють емоційний зміст. Використання тембрових контрастів та динамічних градацій дозволяє створити «музичний простір», де слово і звук взаємно підсилюють одне одного. Таким чином, пісня постає як синтез української поетичної традиції та сучасної хорової культури.
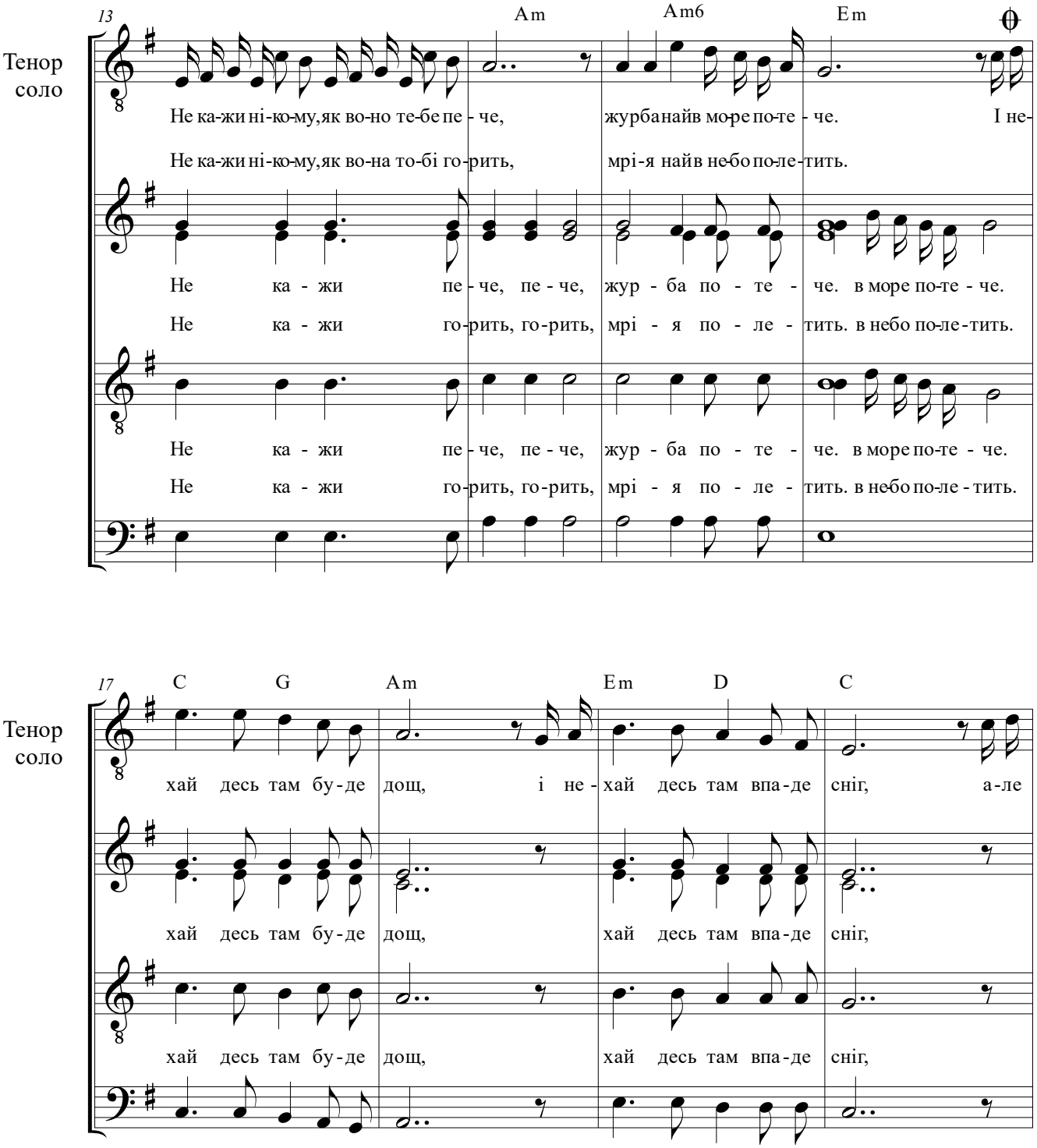
ОБЕРІГ

Музика та слова Святослава Вакарчука
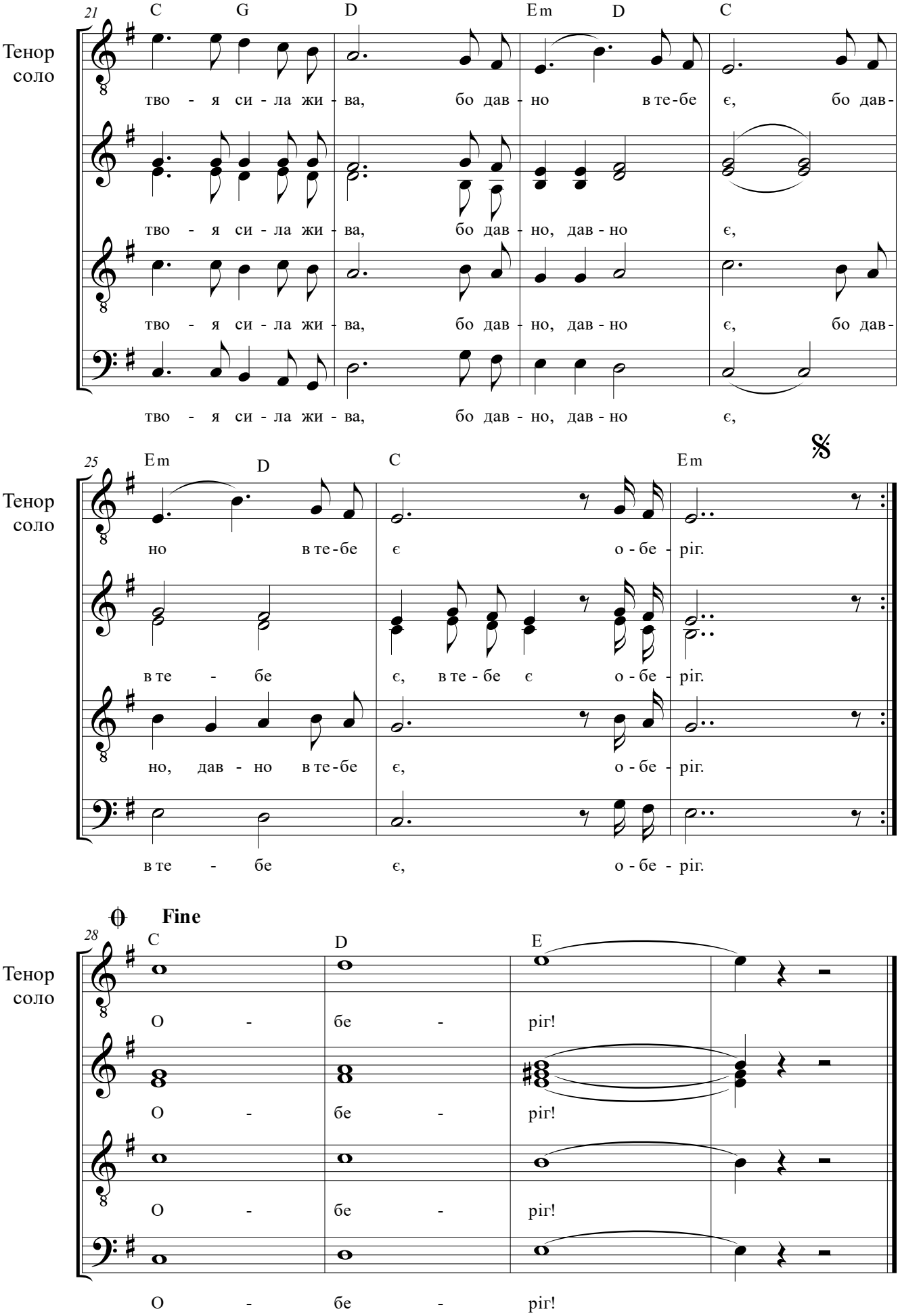
Аранж. Василя Семенчука

ОБЕРІГ

13
Am
Am6
Em
Тенор соло
Не ка-жи ні-ко-му,як во-но те-бе пе - че, журба найв мо-ре по-те - че. І не-
Не ка-жи ні-ко-му,як во-на то-бі го-рить, мрі-я найв не-бо по-ле-тить.
Не ка - жи пе - че, пе - че, жур - ба по - те - че. в море по-те - че.
Не ка - жи го-рить, го-рить, мрі - я по - ле - тить. в небо по-ле-тить.
Не ка - жи пе - че, пе - че, жур - ба по - те - че. в море по-те - че.
Не ка - жи го-рить, го-рить, мрі - я по - ле - тить. в не-бо по-ле - тить.
17
C
G
Am
Em
D
C
Тенор соло
хай десь там бу-де дощ, і не-хай десь там впа-де сніг, а-ле
хай десь там бу-де дощ, хай десь там впа-де сніг,
хай десь там бу-де дощ, хай десь там впа-де сніг,

ОБЕРІГ

21
C G D Em D C
Тенор соло
тво - я си - ла жи - ва, бо дав - но в те-бе є, бо дав-
тво - я си - ла жи - ва, бо дав - но, дав - но є,
тво - я си - ла жи - ва, бо дав - но, дав - но є, бо дав-
тво - я си - ла жи - ва, бо дав - но, дав - но є,
25
Em D C Em
Тенор соло
но в те-бе є о - бе - рiг.
в те - бе є, в те - бе є о - бе - рiг.
но, дав - но в те-бе є, о - бе - рiг.
в те - бе є, о - бе - рiг.
28
Fine
C D E
Тенор соло
О - бе - рiг!
О - бе - рiг!
О - бе - рiг!
О - бе - рiг!

Мета:

Розвинути у студентів здатність інтерпретувати сучасний музичний матеріал у хоровій фактурі, навчити застосовувати виразові засоби (гармонія, фактура, динаміка, тембр) для передачі духовно-символічного змісту, а також сформувати навички адаптації сольного вокального матеріалу до хорового звучання.

Завдання:

1. Аналіз змісту і поетики
- Проаналізуйте текст пісні, визначте ключові образи («сила», «давно», «оберіг»).
- Простежте драматургію розвитку: від інтимного тенорового соло до колективного звернення хору.
- Складіть схему емоційних хвиль (лірика → напруга → кульмінація → завершення).

2. Гармонічне опрацювання
- Визначте основну тональність і характерні відхилення (Em, C, Am, D, G).
- Продумайте гармонічний план: які акорди підсилюють смислові слова («оберіг» – каданс, «сила» – розширені співзвуччя).
- Запропонуйте колористичні прийоми (септакорди, нонакорди, квартові акорди) для емоційної глибини.

3. Фактура та розподіл партій
- Створіть варіант, де тенор-соло виконує основну мелодію, а хор підтримує гармоніями.
- У кульмінаційних епізодах застосуйте tutti із щільною акордовою фактурою.
- Додайте поліфонічні переклички (жіночі голоси ↔ чоловічі) для передачі діалогу чи духовного звернення.

4. Тембр і динаміка
- Розпишіть план динаміки: від piano у сольних моментах до forte у кульмінації («Оберіг!»).
- Використовуйте темброві контрасти: прозоре звучання сопрано й альтів у вступі, глибоке звучання басів у кульмінації.
- Передбачте поступові cresc. та dim., щоб уникнути різких стрибків.

5. Структурна побудова
- Розділіть твір на етапи: вступ (a cappella або з акомпанементом), розвиток (поліфонічні елементи), кульмінація (tutti), кода (затухання або фінальне звернення forte).
- Розробіть дві версії завершення:
  а) «сакральне» затихання на слові «Оберіг»;
  б) піднесене tutti із тріумфальним завершенням.
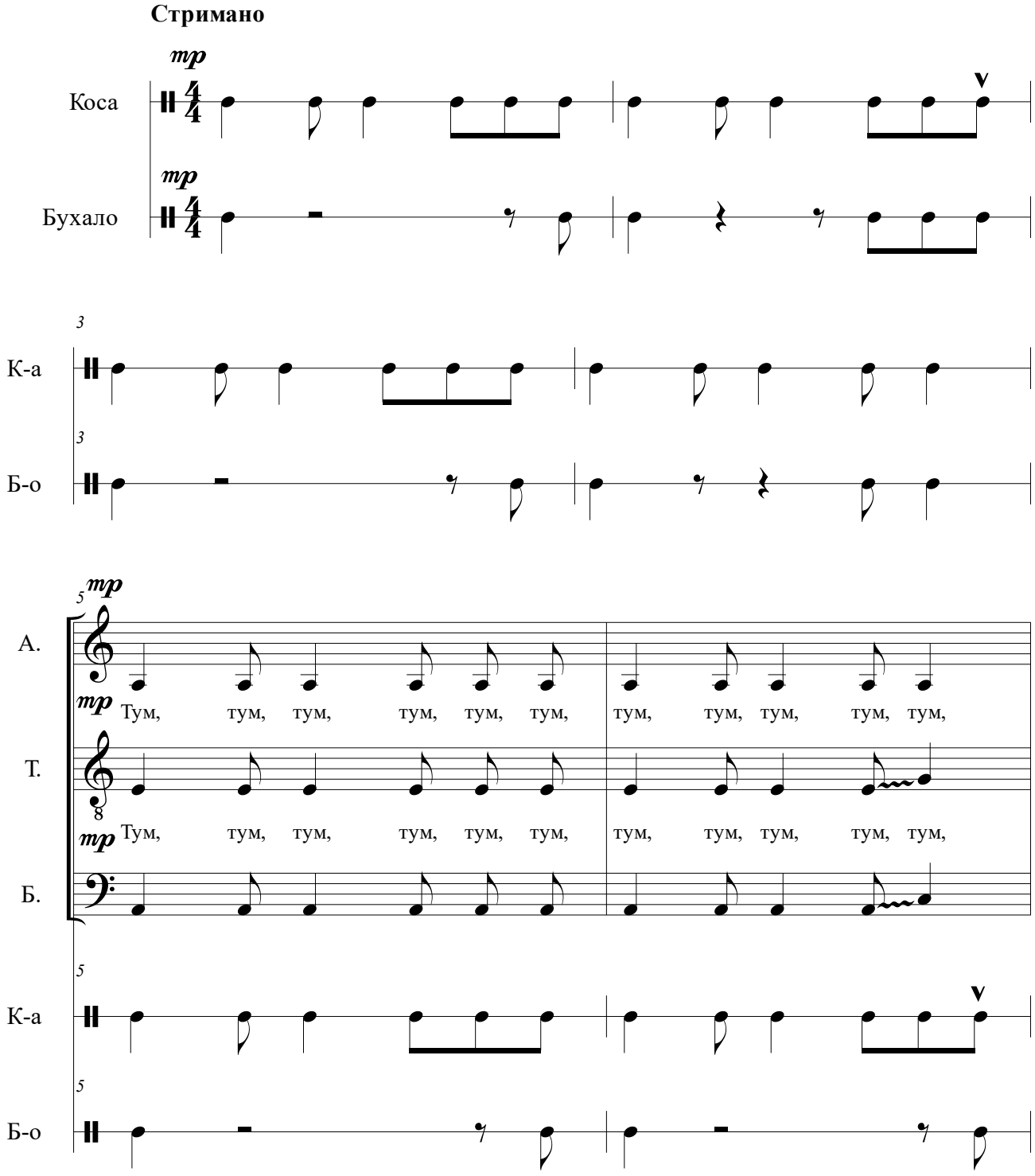
6. Сучасні засоби виразності
- Розгляньте можливість використання кластерів чи «шепітного співу» для створення ефекту духовної напруги.
- Введіть ритмічні остінатні фігури в середніх голосах для імітації «пульсу оберегу».
- Запропонуйте варіант із поєднанням академічного хору та інструментального ансамблю (фортепіано, баян, струнні).
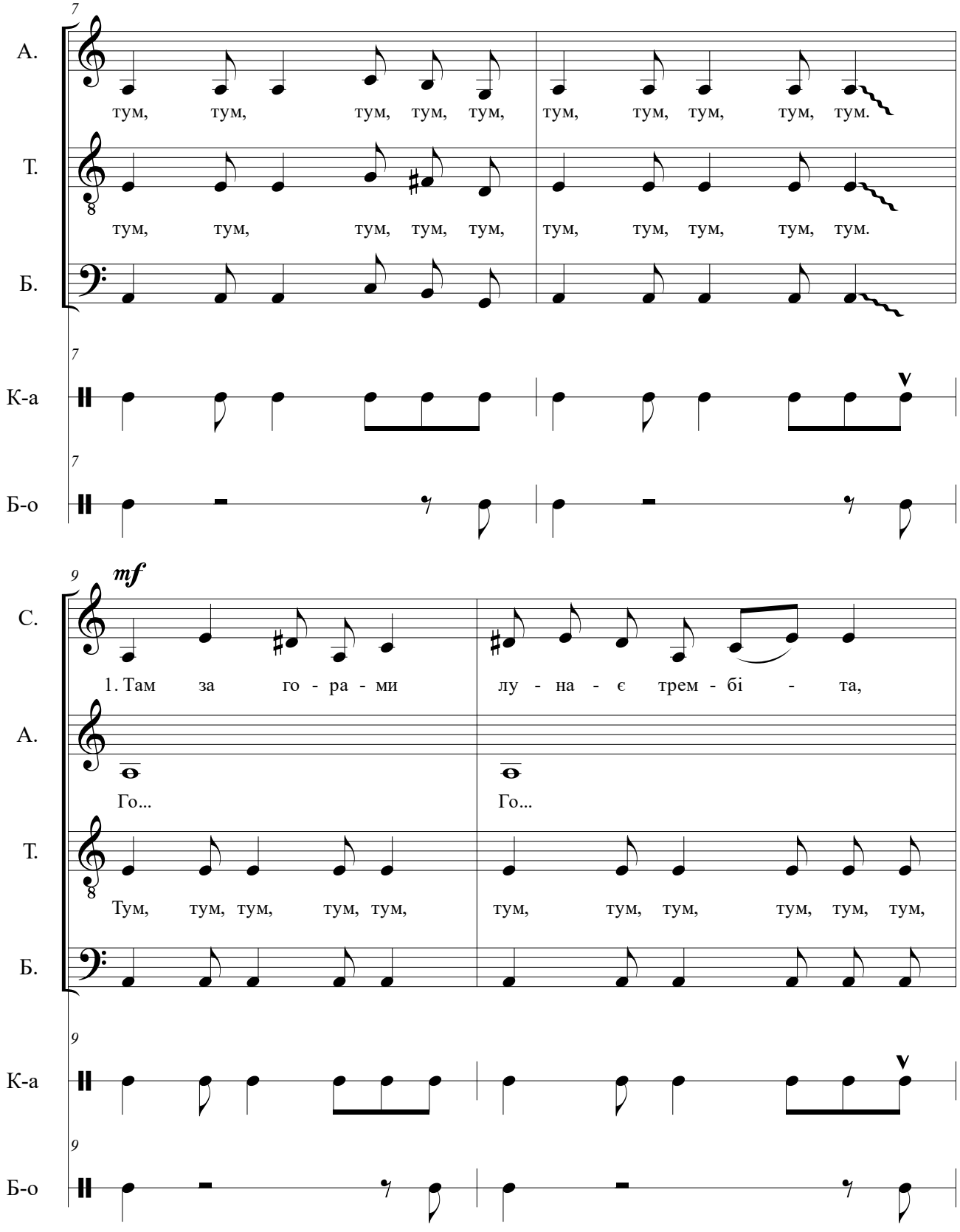
Твір «Оберіг» у хоровому аранжуванні постає як приклад поєднання авторської пісенної традиції з академічним хоровим мистецтвом. Ліричний текст і мелодія Святослава Вакарчука набувають нового змістового виміру завдяки багатоголоссю, що дозволяє відкрити глибинний символізм слова «оберіг». Хорова фактура підсилює контраст між індивідуальним і колективним звучанням (тенор-соло ↔ tutti), а гармонічна організація твору на основі мінорної тональності з модуляційними відхиленнями створює атмосферу духовної сили та внутрішньої зосередженості. Таким чином, аранжування сприяє трансформації авторської пісні у мистецький твір хорової сцени, здатний резонувати з сучасним слухачем.
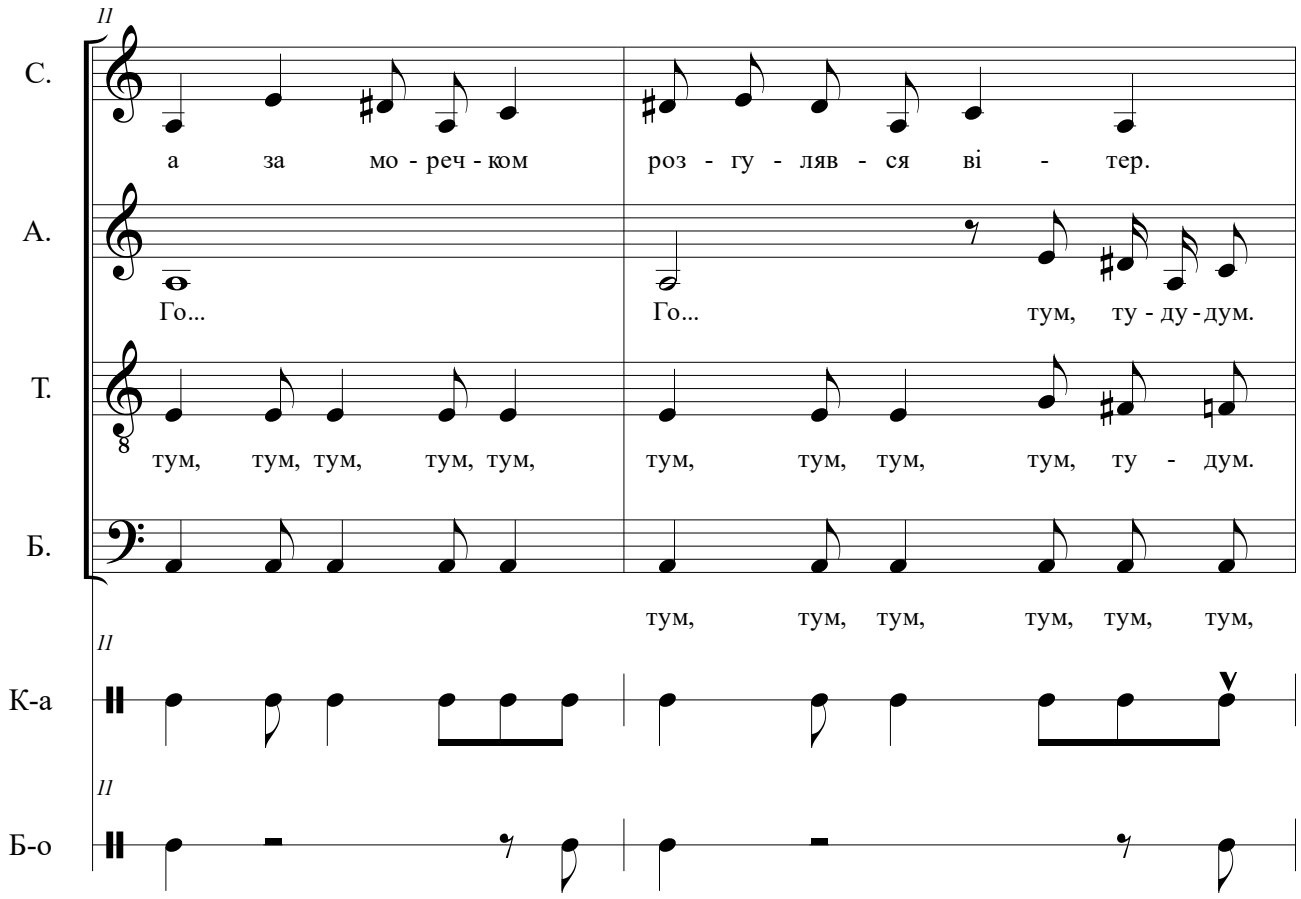
ОБЕРІГ
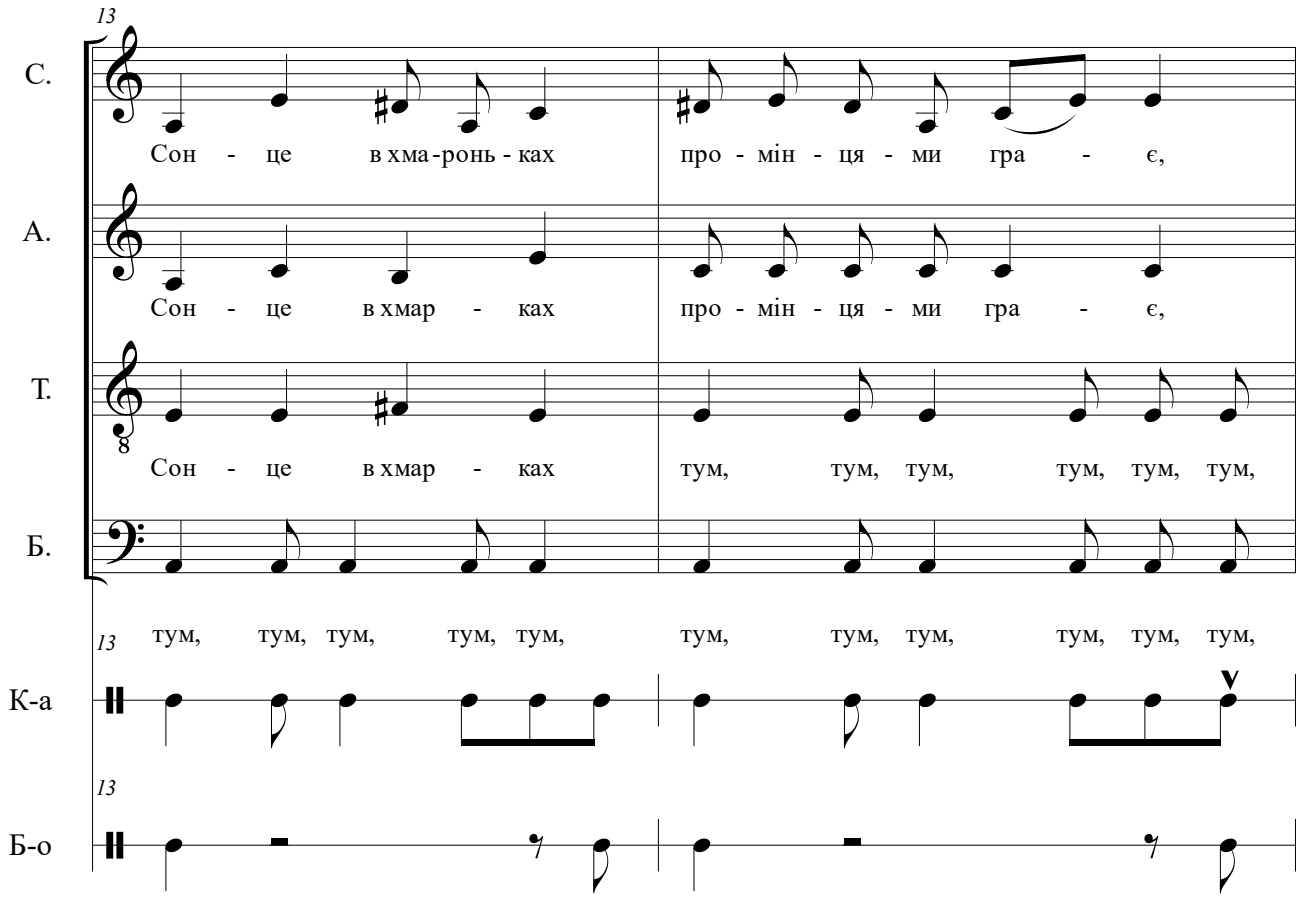
Слова та музика Тетяни Мазур
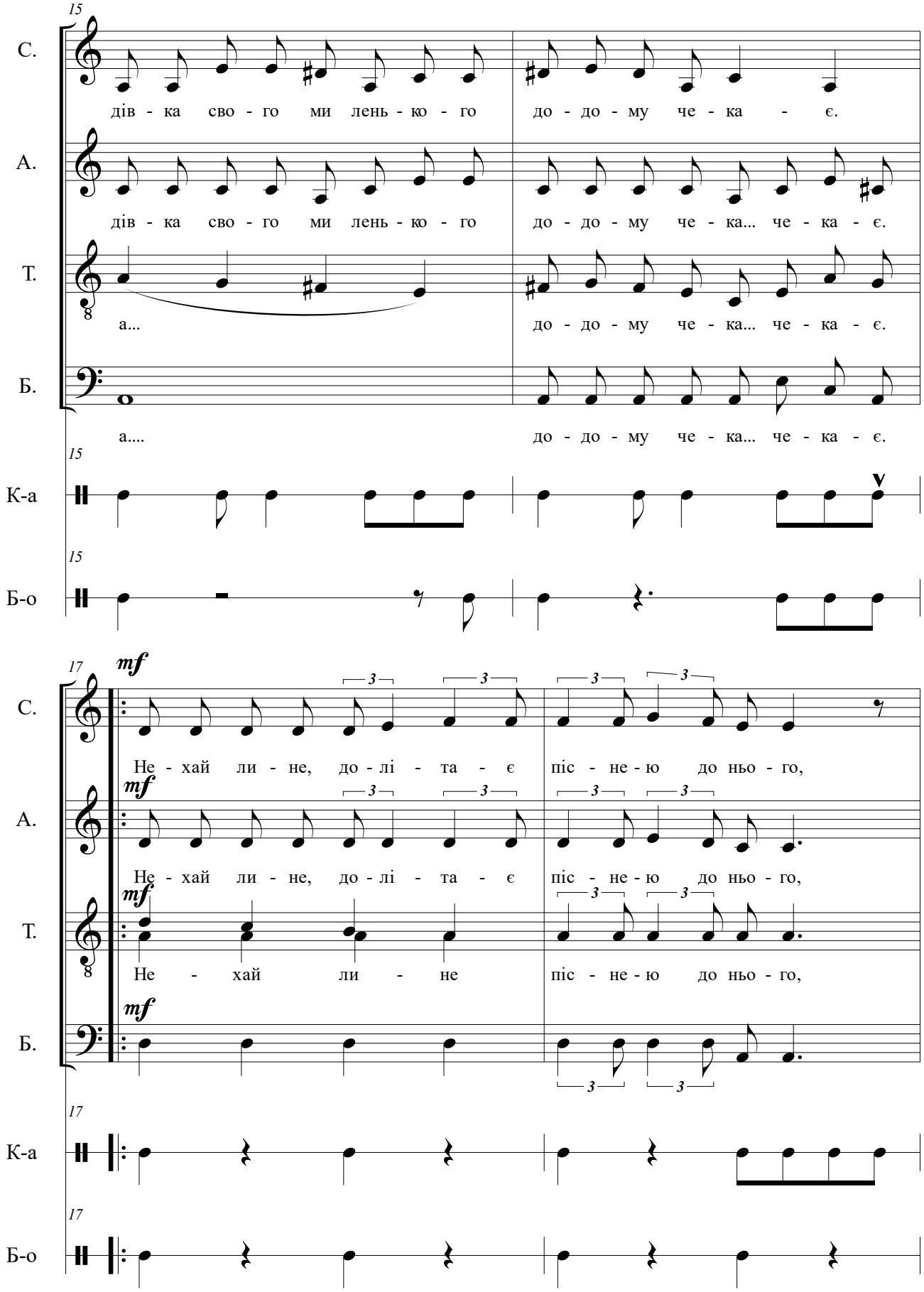
Обр. Василя Семенчука
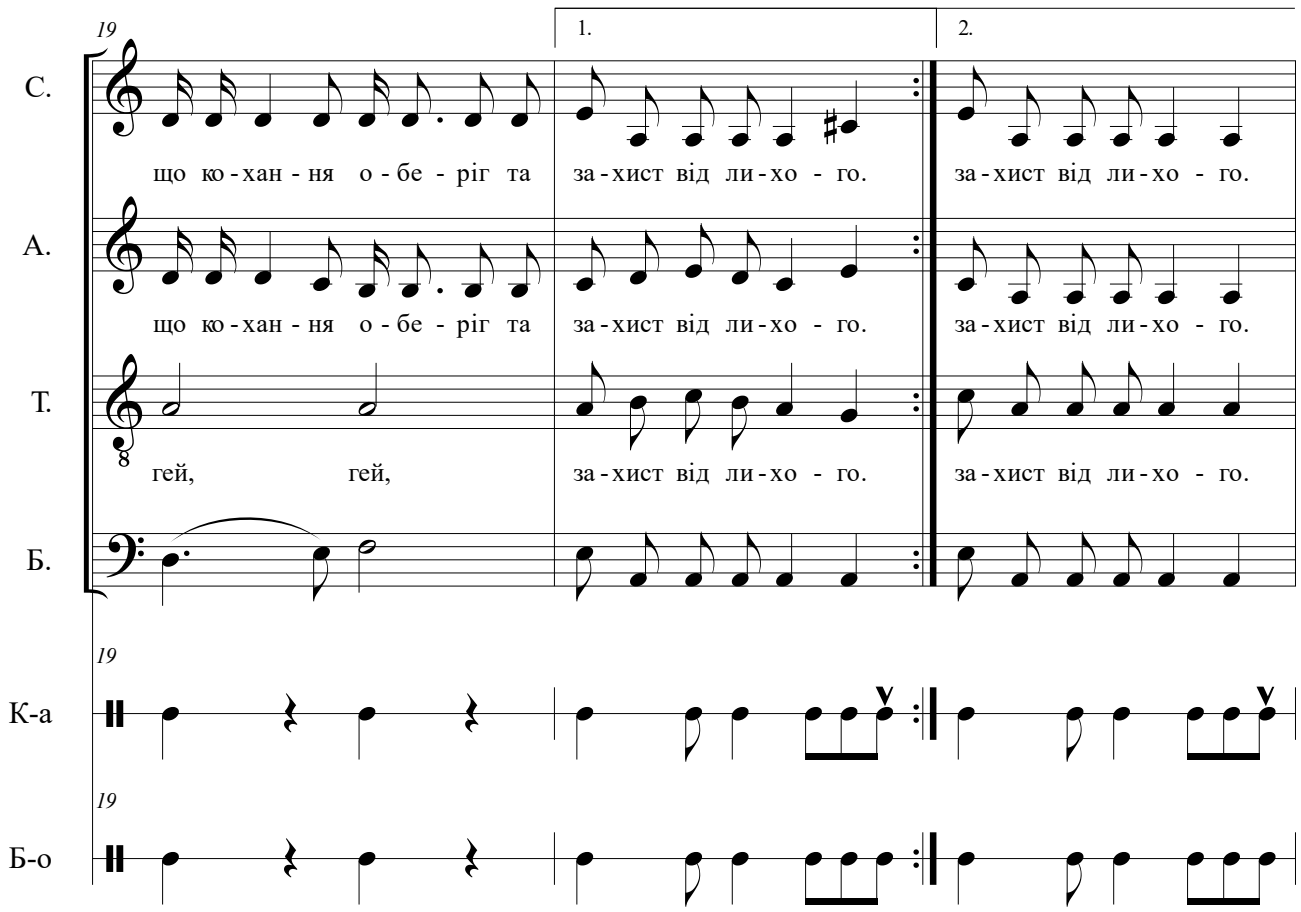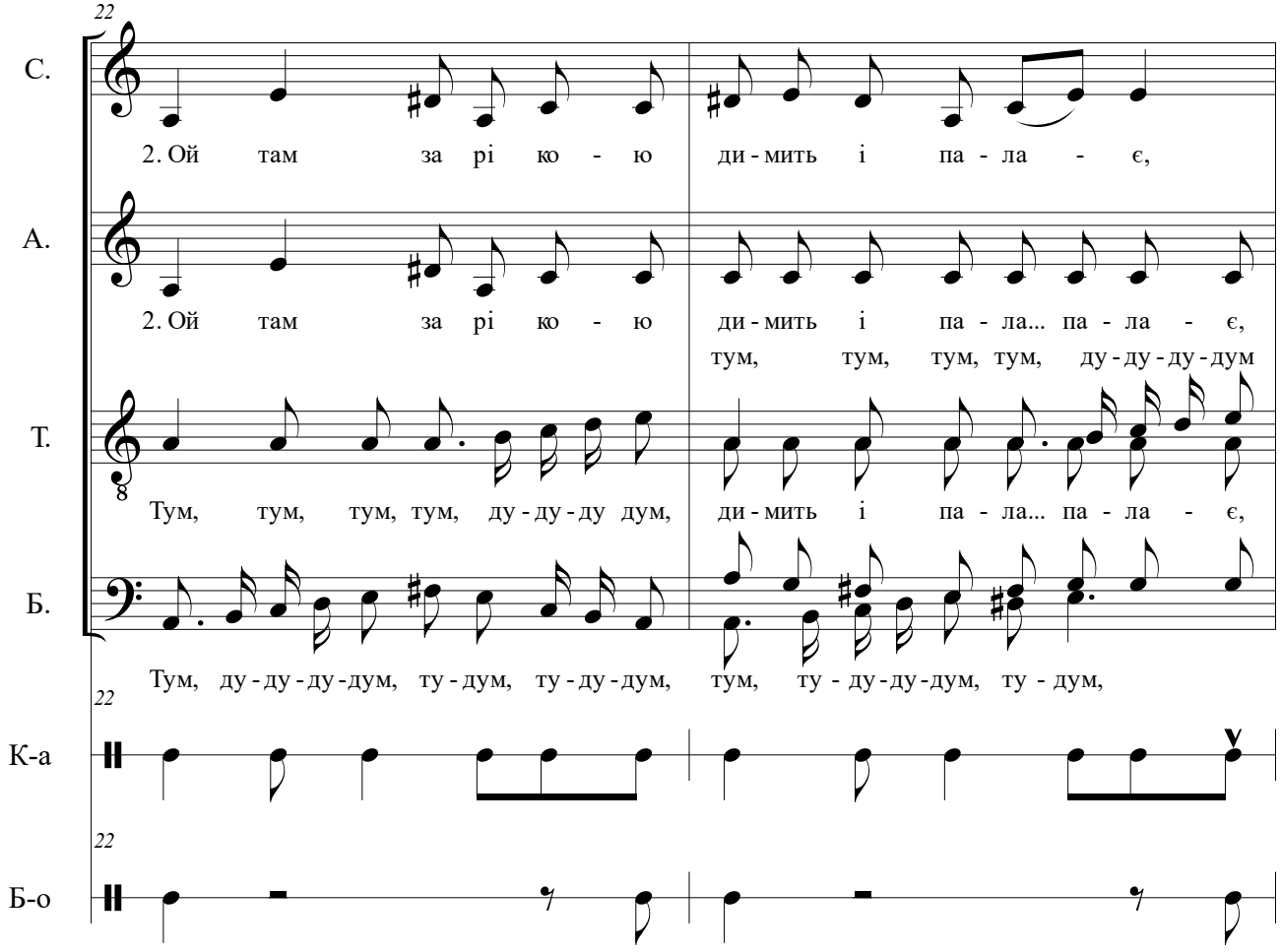

7
А.
тум, тум, тум, тум, тум, тум, тум, тум, тум, тум.
Т.
тум, тум, тум, тум, тум, тум, тум, тум, тум, тум.
Б.
7
К-а
7
Б-о
9
mf
С.
1. Там за го - ра - ми лу - на - є трем - бі - та,
А.
Го...
Го...
Т.
Тум, тум, тум, тум, тум, тум, тум, тум, тум, тум, тум,
Б.
9
К-а
9
Б-о
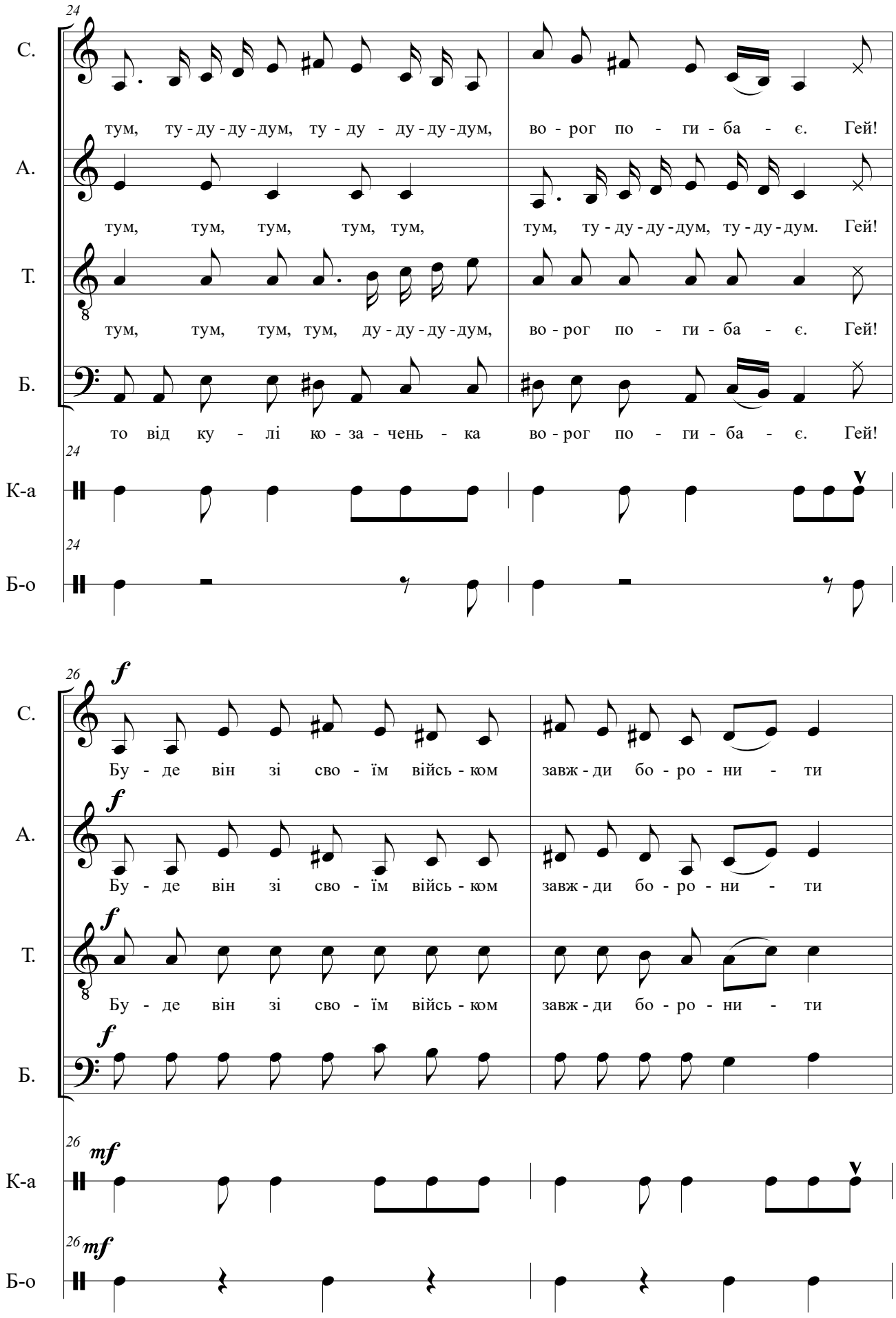

11
С.
а за мо - реч - ком
роз - гу - ляв - ся ві - тер.
А.
Го...
Го... тум, ту - ду - дум.
Т.
тум, тум, тум, тум, тум,
тум, тум, тум, тум, ту - дум.
Б.
тум, тум, тум, тум, тум, тум,
11
К-а
11
Б-о
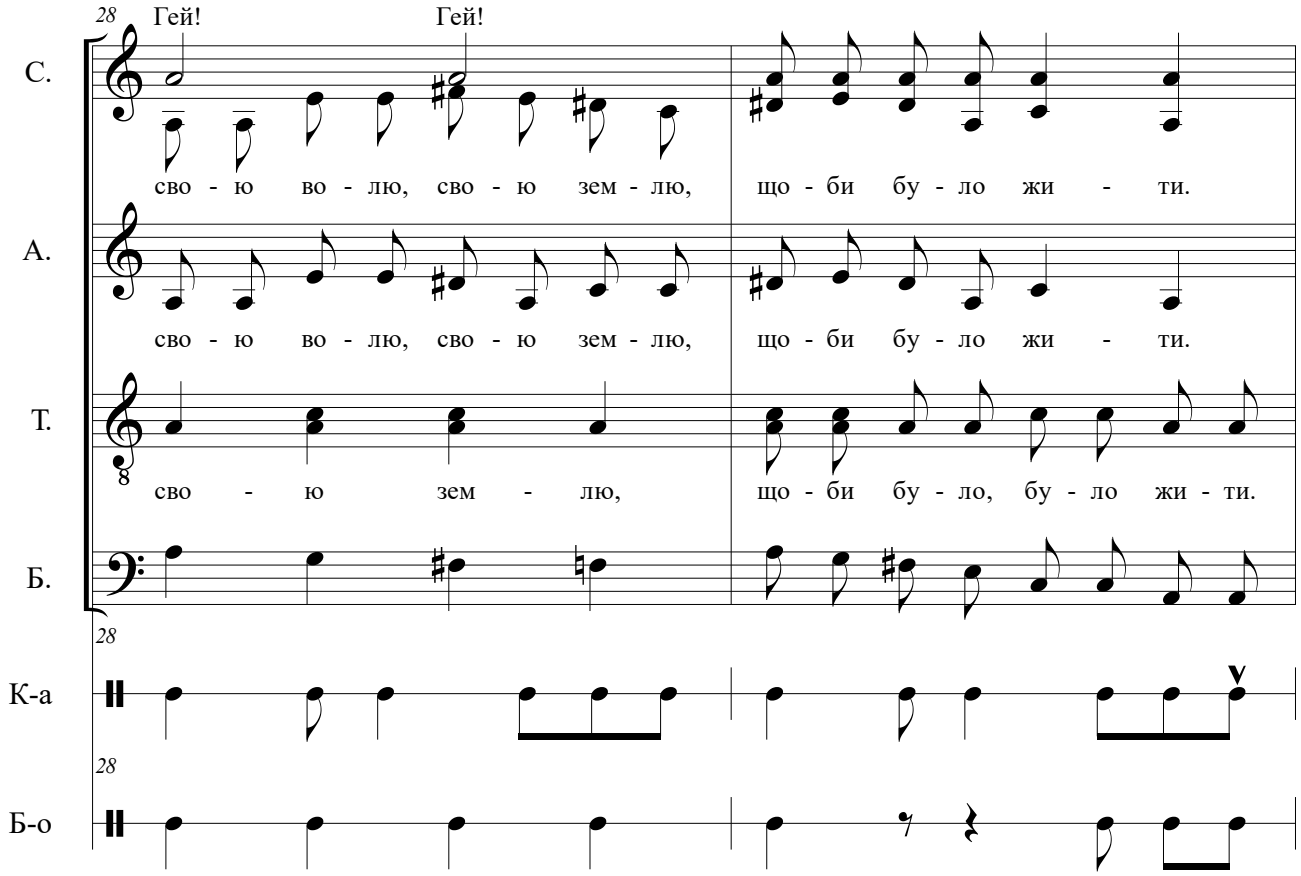

13
С.
Сон - це в хма - ронь - ках
про - мін - ця - ми гра - є,
А.
Сон - це в хмар - ках
про - мін - ця - ми гра - є,
Т.
Сон - це в хмар - ках
тум, тум, тум, тум, тум, тум,
Б.
13 тум, тум, тум, тум, тум,
тум, тум, тум, тум, тум, тум,
13
К-а
13
Б-о
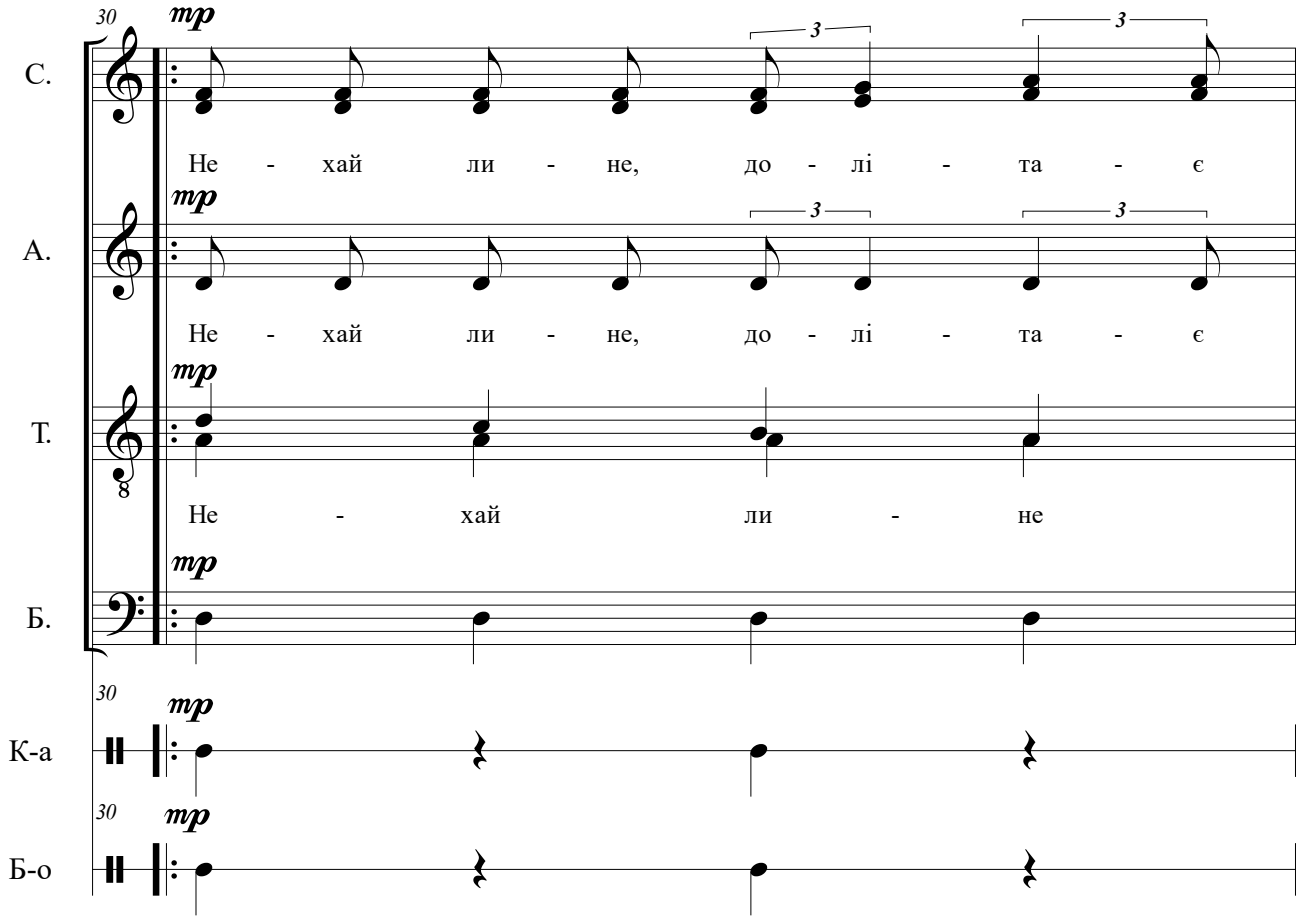

15
С.
дів - ка сво - го ми лень - ко - го до - до - му че - ка - є.
А.
дів - ка сво - го ми лень - ко - го до - до - му че - ка... че - ка - є.
Т.
а... до - до - му че - ка... че - ка - є.
Б.
а.... до - до - му че - ка... че - ка - є.
15
К-а
15
Б-о
17
mf
С.
Не - хай ли - не, до - лі - та - є піс - не - ю до ньо - го,
А.
Не - хай ли - не, до - лі - та - є піс - не - ю до ньо - го,
Т.
Не - хай ли - не піс - не - ю до ньо - го,
Б.
17
К-а
17
Б-о
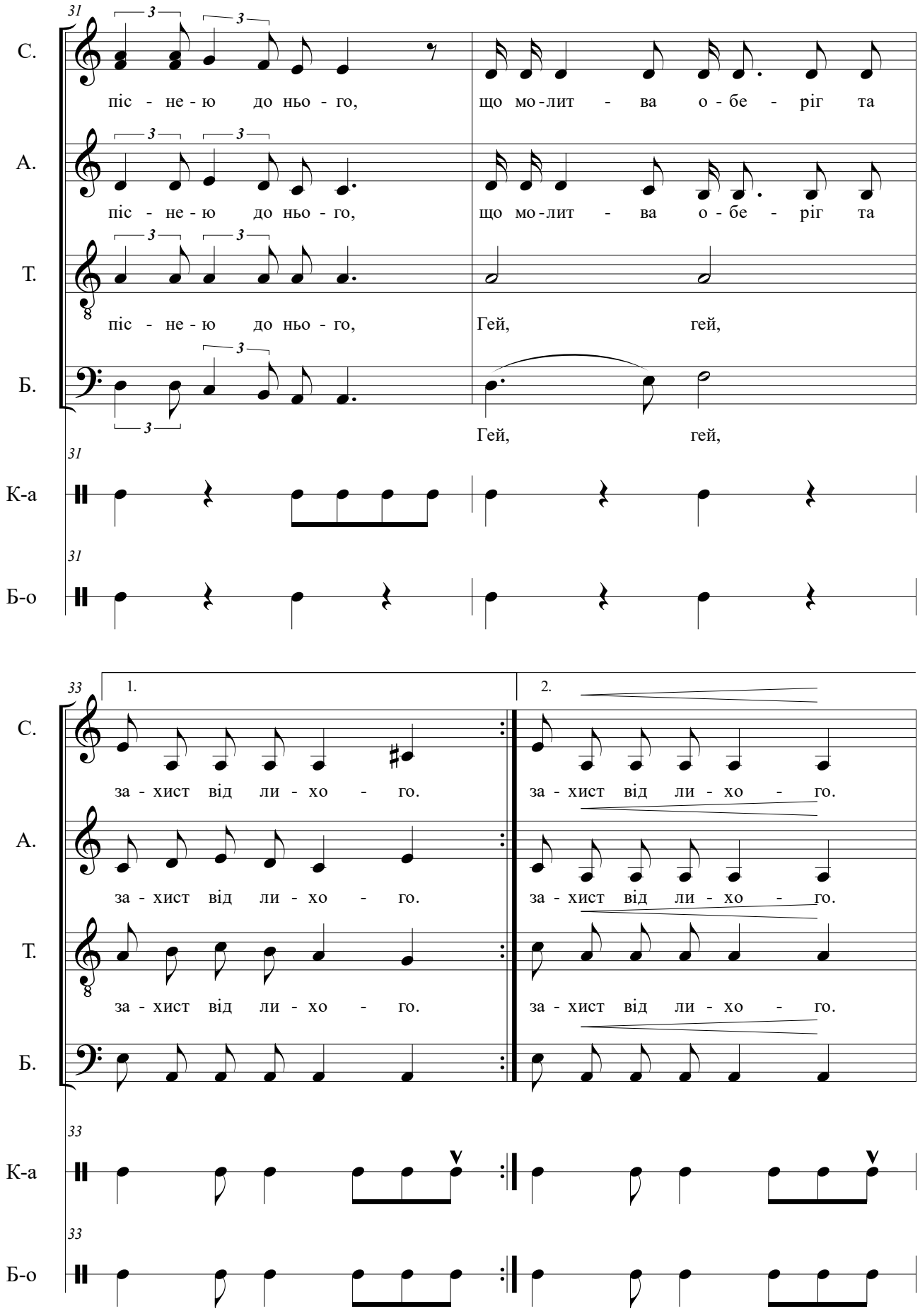

19
1.
2.
С.
що ко-хан-ня о-бе-ріг та за-хист від ли-хо-го. за-хист від ли-хо-го.
А.
що ко-хан-ня о-бе-ріг та за-хист від ли-хо-го. за-хист від ли-хо-го.
Т.
гей, гей, за-хист від ли-хо-го. за-хист від ли-хо-го.
Б.
19
К-а
19
Б-о
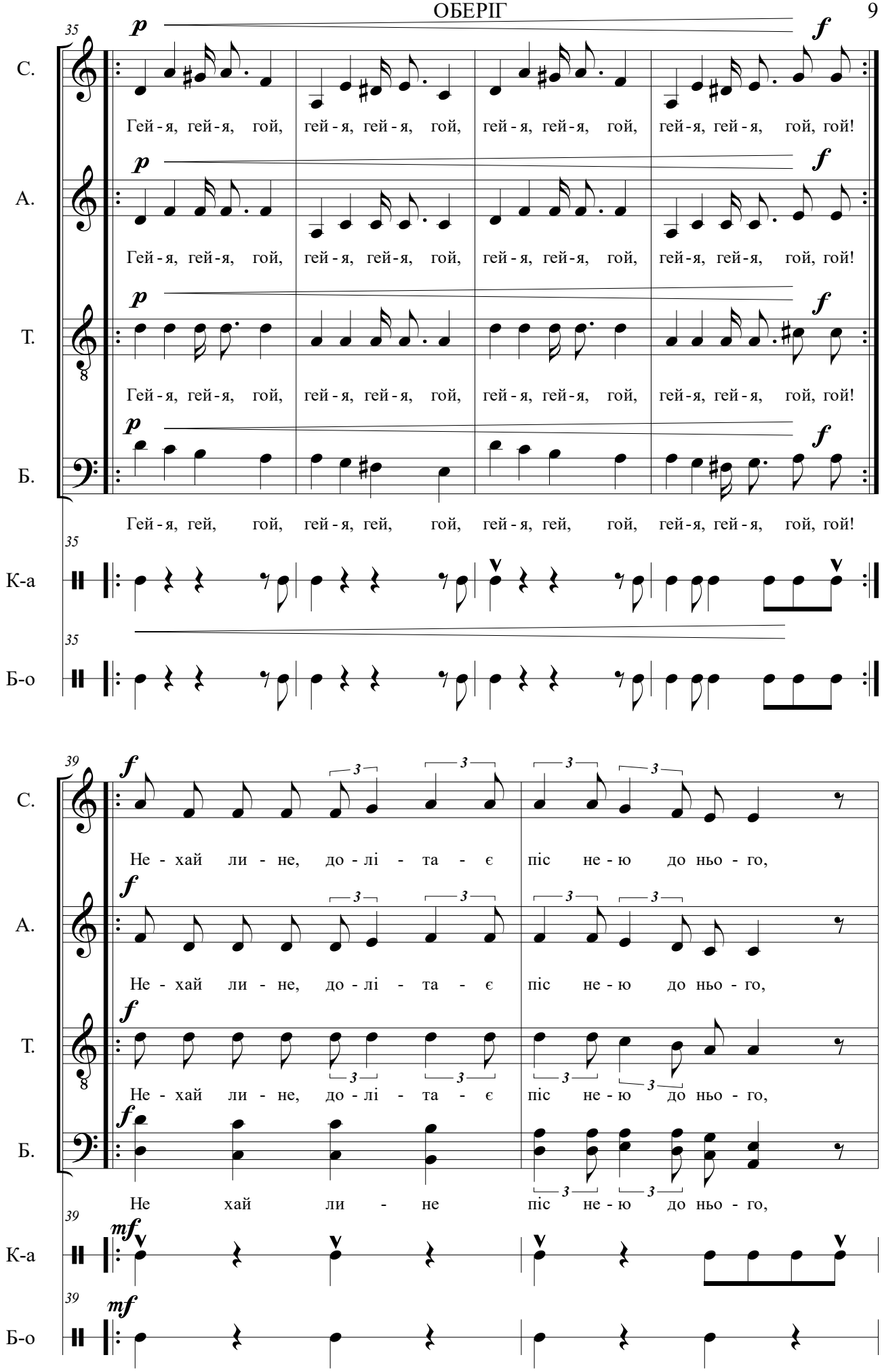

22
С.
2. Ой там за рі ко-ю ди-мить і па-ла-є,
А.
2. Ой там за рі ко-ю ди-мить і па-ла... па-ла-є,
тум, тум, тум, тум, ду-ду-ду-дум
Т.
Тум, тум, тум, тум, ду-ду-ду дум, ди-мить і па-ла... па-ла-є,
Б.
Тум, ду-ду-ду-дум, ту-дум, ту-ду-дум, тум, ту-ду-ду-дум, ту-дум,
22
К-а
22
Б-о
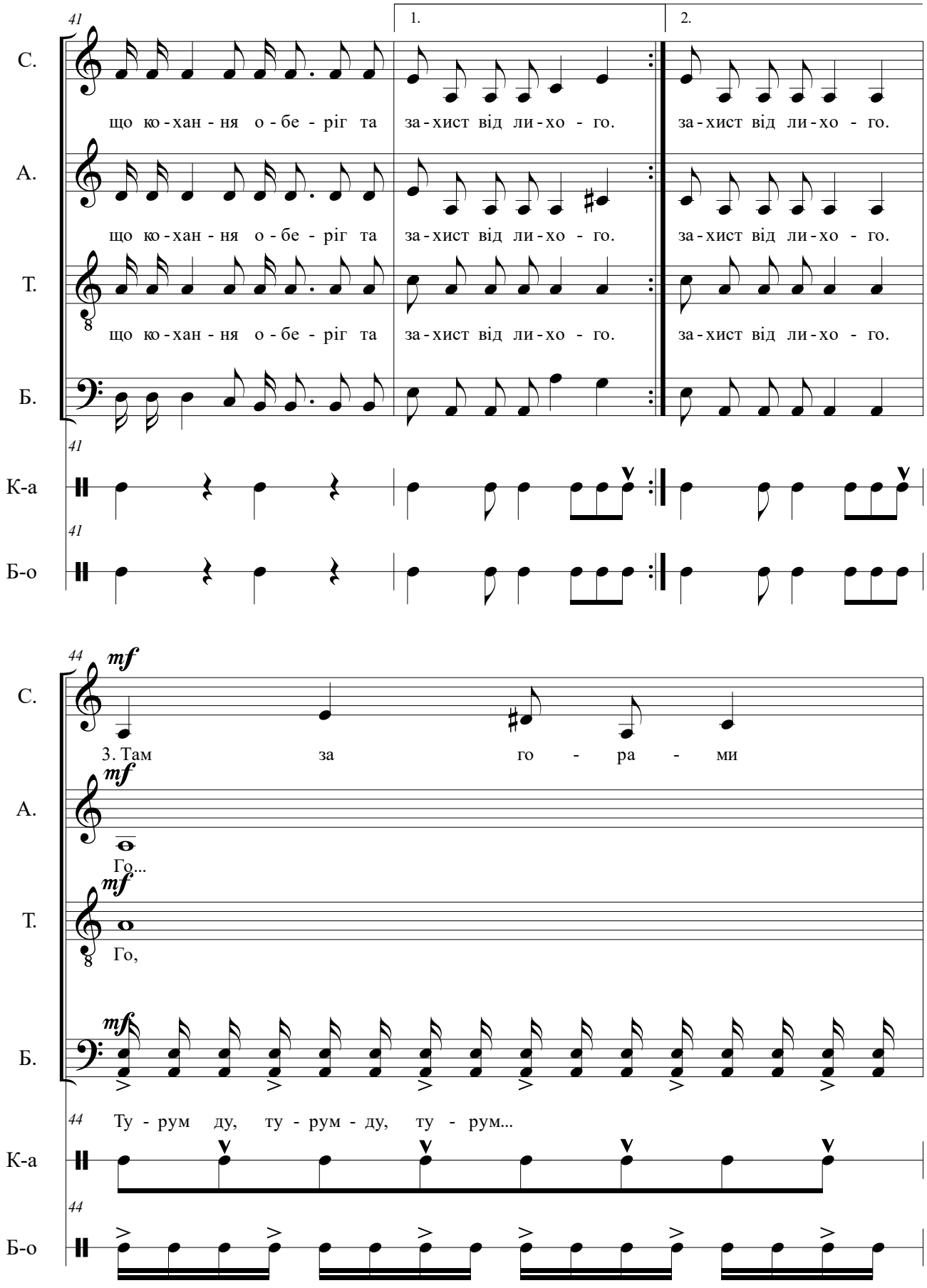

24
С.
тум, ту - ду - ду - дум, ту - ду - ду - ду - дум, во - рог по - ги - ба - є. Гей!
А.
тум, тум, тум, тум, тум, тум, ту - ду - ду - дум, ту - ду - дум. Гей!
Т.
тум, тум, тум, тум, ду - ду - ду - дум, во - рог по - ги - ба - є. Гей!
Б.
то від ку - лі ко - за - чень - ка во - рог по - ги - ба - є. Гей!
24
К-а
24
Б-о
26
f
С.
Бу - де він зі сво - їм війсь - ком завж - ди бо - ро - ни - ти
f
А.
Бу - де він зі сво - їм війсь - ком завж - ди бо - ро - ни - ти
f
Т.
Бу - де він зі сво - їм війсь - ком завж - ди бо - ро - ни - ти
f
Б.
26
mf
К-а
26
mf
Б-о
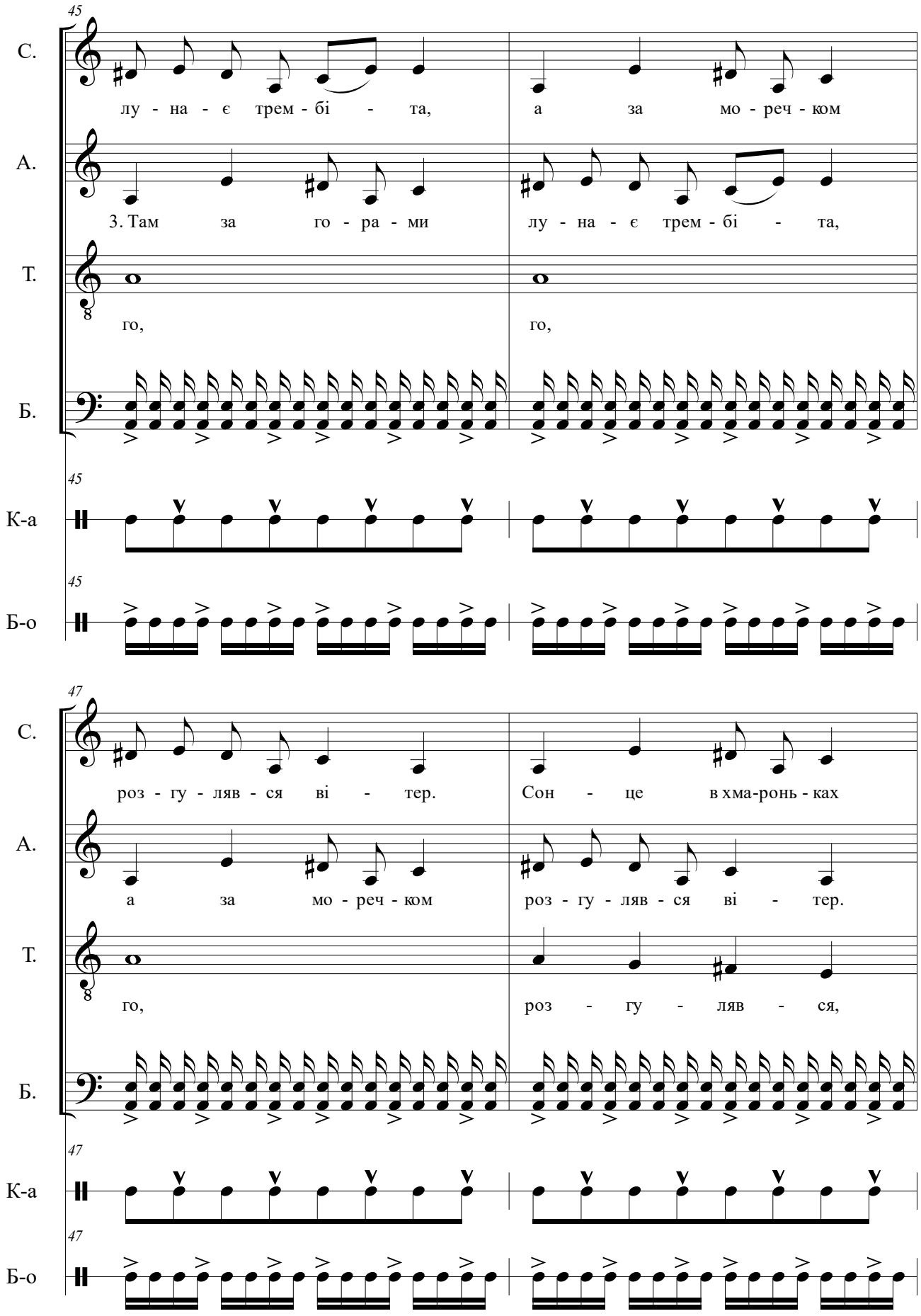

28
Гей!
Гей!
С.
сво - ю во - лю, сво - ю зем - лю, що - би бу - ло жи - ти.
А.
сво - ю во - лю, сво - ю зем - лю, що - би бу - ло жи - ти.
Т.
сво - ю зем - лю, що - би бу - ло, бу - ло жи - ти.
Б.
28
К-а
28
Б-о
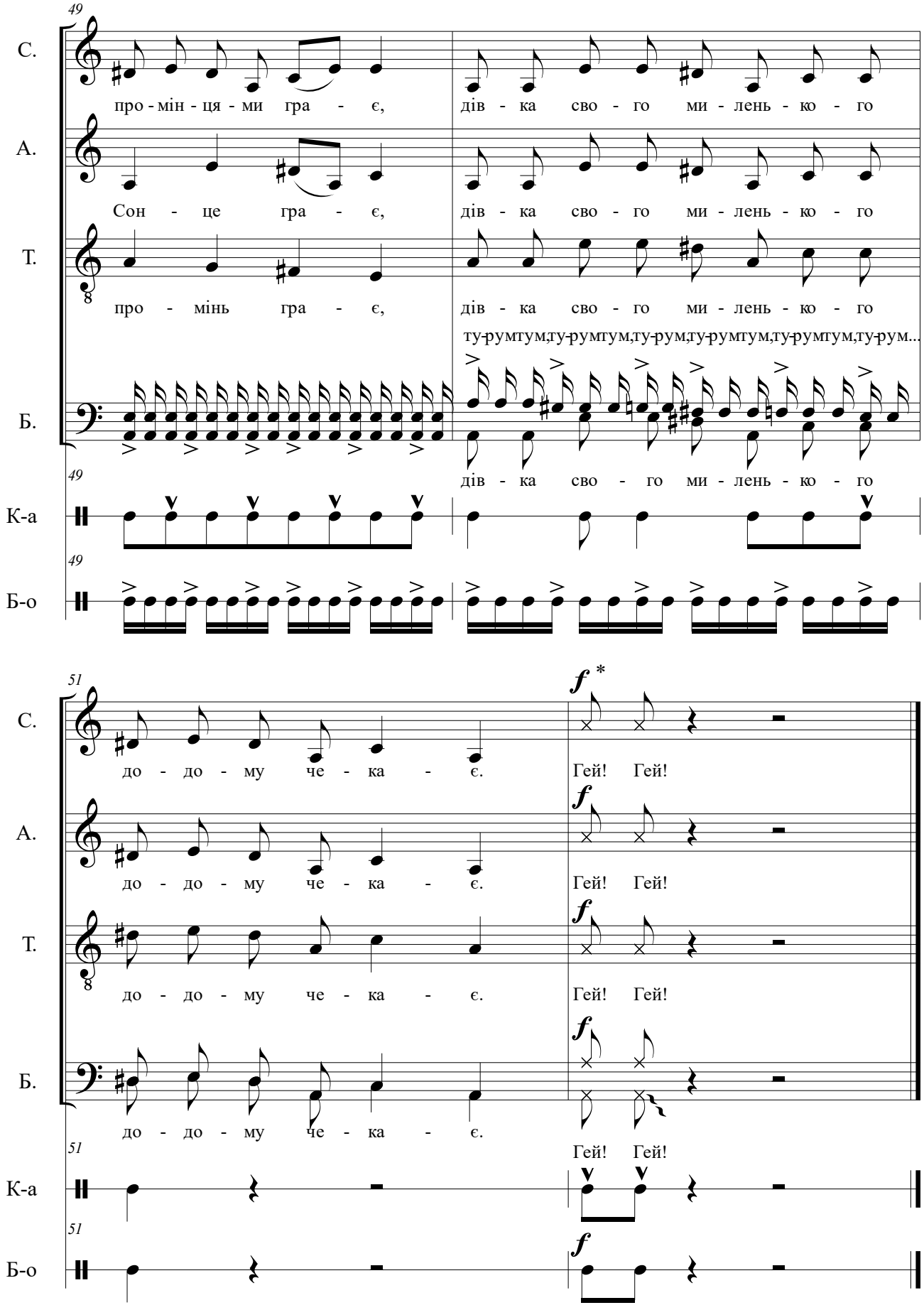

30
mp
3
3
С.
Не - хай ли - не, до - лі - та - є
mp
3
3
А.
Не - хай ли - не, до - лі - та - є
mp
Т.
Не - хай ли - не
mp
Б.
30
mp
К-а
30
mp
Б-о

31
С.
піс - не - ю до ньо - го, що мо-лит - ва о - бе - ріг та
А.
піс - не - ю до ньо - го, що мо-лит - ва о - бе - ріг та
Т.
піс - не - ю до ньо - го, Гей, гей,
Б.
Гей, гей,
К-а
Б-о
33
1.
2.
С.
за - хист від ли - хо - го. за - хист від ли - хо - го.
А.
за - хист від ли - хо - го. за - хист від ли - хо - го.
Т.
за - хист від ли - хо - го. за - хист від ли - хо - го.
Б.
К-а
Б-о

35
С.
Гей - я, гей - я, гой, гей - я, гей - я, гой, гей - я, гей - я, гой, гей - я, гей - я, гой, гой!
А.
Гей - я, гей - я, гой, гей - я, гей - я, гой, гей - я, гей - я, гой, гей - я, гей - я, гой, гой!
Т.
Гей - я, гей - я, гой, гей - я, гей - я, гой, гей - я, гей - я, гой, гей - я, гей - я, гой, гой!
Б.
Гей - я, гей, гой, гей - я, гей, гой, гей - я, гей, гой, гей - я, гей - я, гой, гой!
К-а
Б-о
39
Не - хай ли - не, до - лі - та - є піс не - ю до ньо - го,
Не - хай ли - не, до - лі - та - є піс не - ю до ньо - го,
Не - хай ли - не, до - лі - та - є піс не - ю до ньо - го,
Не хай ли - не піс не - ю до ньо - го,

41
1.
2.
С.
що ко-хан-ня о-бе-ріг та за-хист від ли-хо-го.
за-хист від ли-хо-го.
А.
що ко-хан-ня о-бе-ріг та за-хист від ли-хо-го.
за-хист від ли-хо-го.
Т.
що ко-хан-ня о-бе-ріг та за-хист від ли-хо-го.
за-хист від ли-хо-го.
Б.
41
К-а
41
Б-о
44
mf
С.
3. Там за го-ра-ми
mf
А.
Го...
mf
Т.
Го,
mf
Б.
44
Ту-рум ду, ту-рум-ду, ту-рум...
К-а
44
Б-о

45
С.
лу - на - є трем - бі - та, а за мо - реч - ком
А.
3. Там за го - ра - ми лу - на - є трем - бі - та,
Т.
го, го,
Б.
45
К-а
45
Б-о
47
С.
роз - гу - ляв - ся ві - тер. Сон - це в хма-ронь - ках
А.
а за мо - реч - ком роз - гу - ляв - ся ві - тер.
Т.
го, роз - гу - ляв - ся,
Б.
47
К-а
47
Б-о

*плеснути в долоні та тупнути ногою.

𝅥 відкрита коса, все решта - закрита.

Тема: Використання гуцульського ладу у створенні хорового аранжування пісні «Оберіг» (музик та слова Тетяни Мазур, обробка Василя Семенчука).

Мета:

- Опанувати техніку хорового письма з урахуванням етнорегіональних особливостей;
- Сформувати навички роботи з гуцульським ладовим матеріалом у поліфонічно-гармонічному мисленні;
- Розвинути вміння застосовувати стилізацію народних темброво-ритмічних ознак у сучасному хоровому мистецтві;
- Поглибити знання про ладові та ритмічні структури гуцульської музики як основи для створення хорових обробок.

Завдання:

Теоретична частина:

1. Вивчити ладові ознаки гуцульського ладу:

- характерна збільшена секунда між II та III щаблями;
- поєднання натурального мінору з дорійськими інтонаціями (підвищена VI ступінь);
- застосування міксолідійських інтонацій (знижена VII ступінь);
- варіативність інтонацій у межах одного мелодичного розгортання.

2. Ознайомитися з ритмічними особливостями:

- остинатні «тум-тум» як відгомін ударних інструментів;
- синкоповані та пунктирні ритми, що імітують трембітові сигнали;
- можливість поєднання тридольного і чотиридольного метроритму для створення «гірського» колориту.

3. Проаналізувати темброві властивості гуцульського співу:

- «трембітовий» характер у крайніх голосах (сопрано та баси);
- підголосковість альтів і тенорів як багатоголосе тло;
- чергування відкритого та закритого звуковедення (відкрита/закрита «коса»).

Практичне завдання:

1. Аранжувати один куплет і приспів пісні у фактурі САТБ з урахуванням таких вимог:

- Сопрано зберігає основну мелодію.
- Альти виконують підголоскові лінії з характерними гуцульськими інтонаціями (квартові/квінтові паралелізми).
- Тенори створюють діалог з альтами через імітаційні переклички.
- Баси формують остинатну основу з опорою на квінтово-октавні співзвуччя.

2. Використати ладові формули гуцульського типу (дорійська VI, міксолідійська VII, збільшена секунда II–III).

3. Звернути увагу на ритміку: увести «трембітові сигнали» у вигляді синкопованих вигуків («Гей!») та зберегти остинато «тум, тум, ду-ду-ду дум».
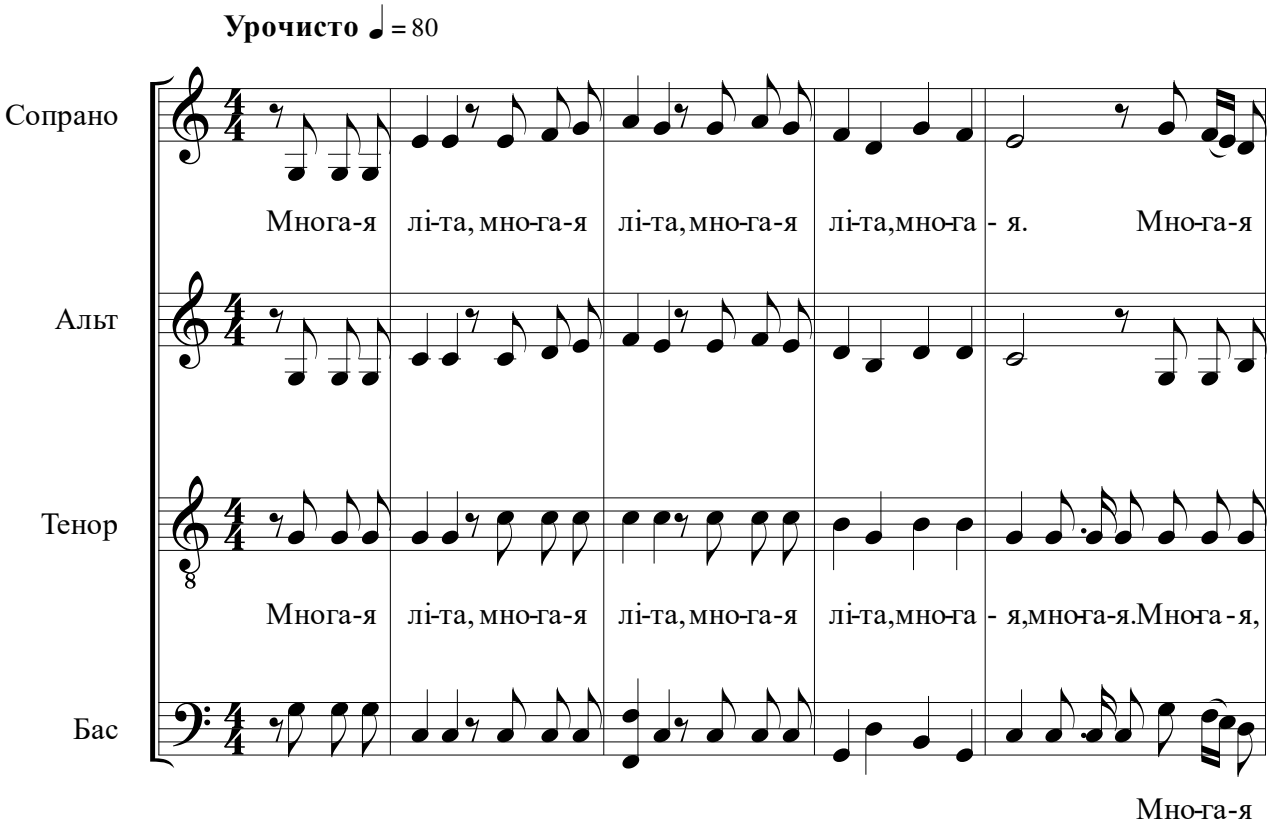
4. Включити елементи тембрового експерименту:

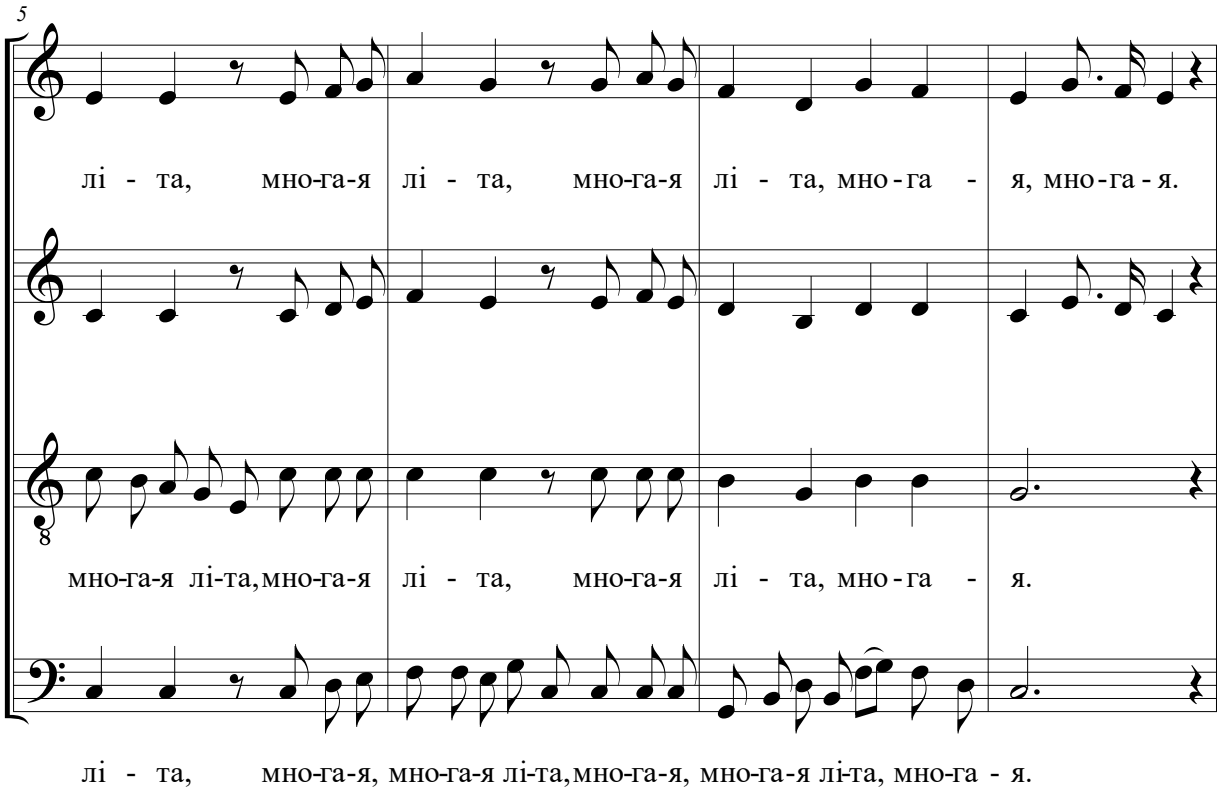
- застосувати у фіналі «відкрите» звучання всіх голосів у forte для імітації гірського відлуння;
- використати прийом плескання в долоні та тупання ногою (як позначено в партитурі) для створення автентичного ритмічного ефекту.

Використання гуцульського ладу в хорових аранжуваннях є ефективним засобом збереження та розвитку національної ідентичності у музичному мистецтві. Ладово-інтонаційні особливості гуцульської традиції, поєднані з академічними принципами хорового письма, створюють оригінальний синтез, у якому етнічне начало трансформується у професійне мистецтво. Таким чином, гуцульський лад виступає не лише як етнічна риса, але і як повноцінний ресурс для модернізації сучасного хорового репертуару.
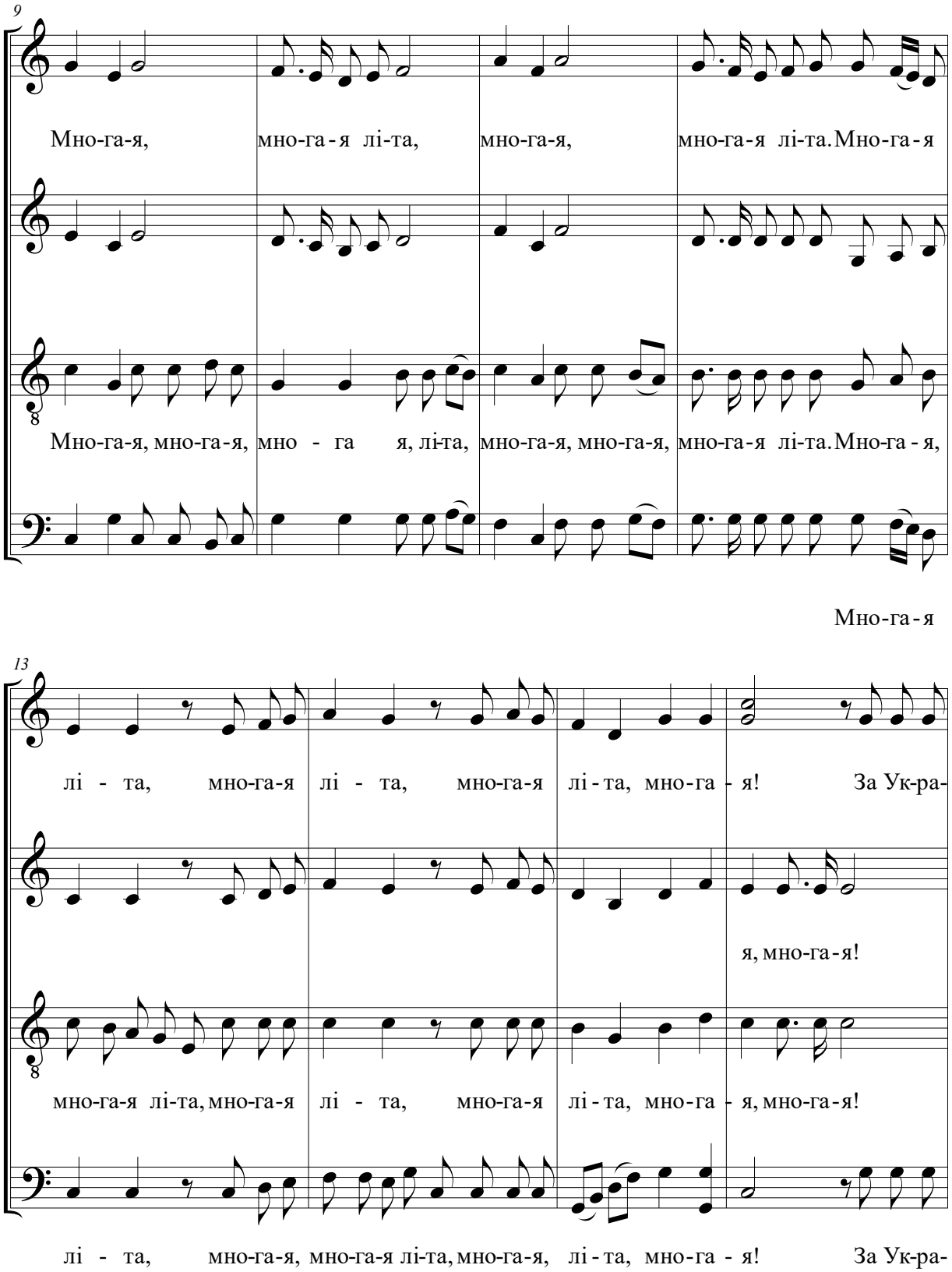
МНОГАЯ ЛІТА (За Україну)

Аранж. Василя Семенчука
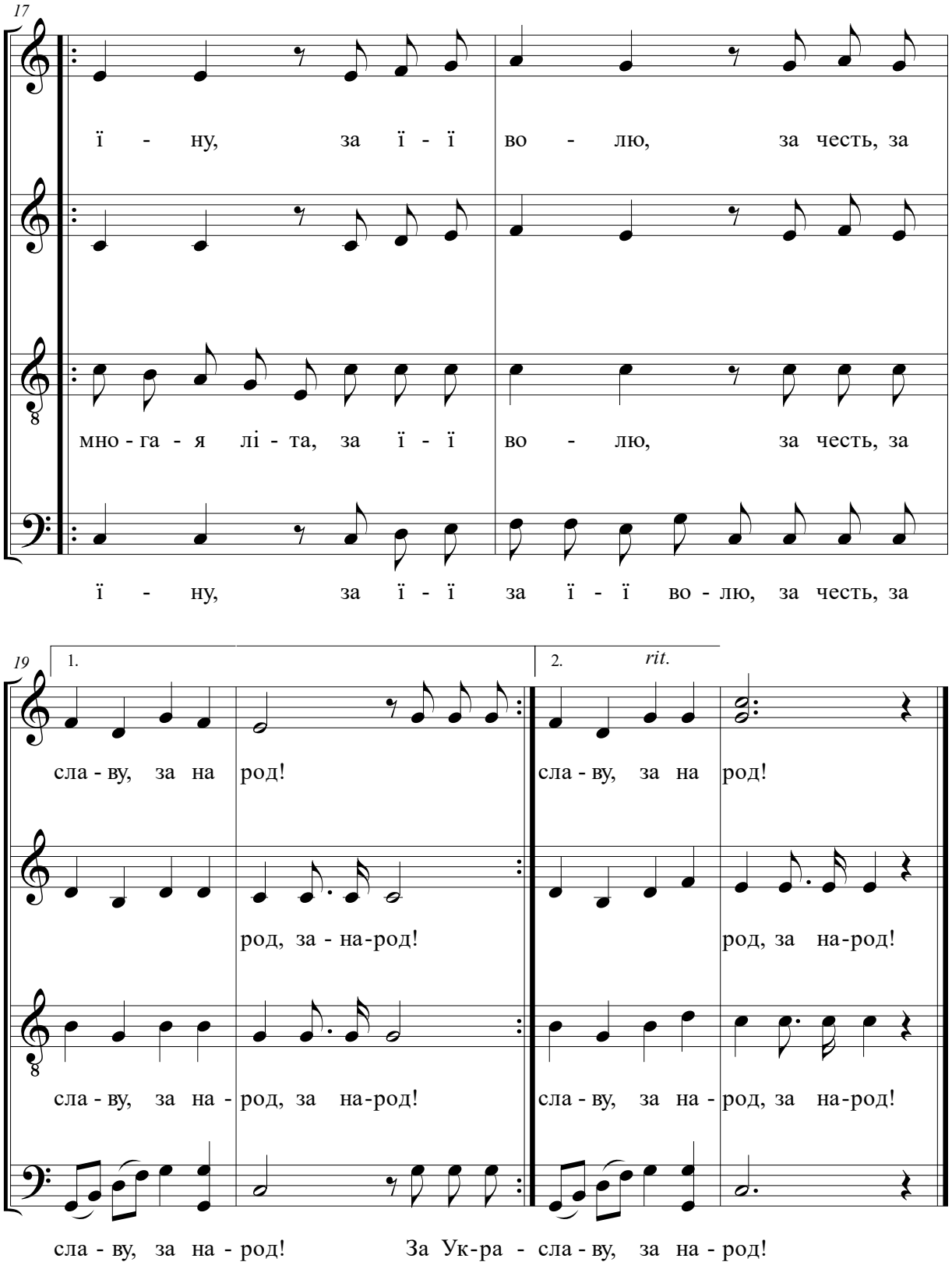

МНОГАЯ ЛІТА (За Україну)

МНОГАЯ ЛІТА (За Україну)

Мелодія "Многая літа" на мотив пісні "За Україну" -
музика Ярослава Ярославенка (справжнє прізвище Вінцковський,
український композитор, хоровий диригент) на слова Миколи Вороного.
http://surl.li/olbyxs

Тема: Обробка хорової композиції «Многая літа (За Україну)» (музика Ярослава Ярославенка, сл. Миколи Вороного, аранж. В. Семенчука).

Мета:

- Ознайомитися з традицією поєднання духовних і патріотичних пісенних жанрів у хоровій культурі;
- Виробити навички створення хорової аранжировки на основі канонічної мелодії «Многая літа» з урахуванням особливостей української національної інтонаційності;
- Сформувати уміння адаптувати класичний мелодичний матеріал до сучасного хорового звучання САТБ.

Завдання:

1. Проаналізувати мелодичний матеріал твору:
- простота й урочистість основної теми;
- ладово-інтонаційні основи (поєднання мажорно-мінорної змінності та патріотичного піднесення).
2. Аранжувати один розділ твору для САТБ так, щоб:
- у сопрано звучала основна мелодія;
- альти формували гармонічний пласт на середніх інтервалах;
- тенори підкреслювали драматичні вершини (кульмінації, вигуки «За Україну!»);
- баси надавали урочистій інтонації опори та відчуття «дзвону».
3. Використати прийоми розвитку хорової фактури:
- поступове ущільнення гармонії від двоголосся до повного чотириголосся;
- контраст динаміки (від piano у молитвенному зверненні до fortissimo у патріотичному вигуку);
- фінальне звучання – акордовий forte на слова «За народ!», як символ єдності й духовної сили.

Поєднання канонічної інтонації «Многая літа» з патріотичним текстом Миколи Вороного є прикладом синтезу духовної та національної традиції в українському хоровому мистецтві. Хорове аранжування дозволяє розкрити глибинну ідею твору – утвердження духовного благословення як оберегу національної свободи. Через гармонічне багатоголосся й динамічний розвиток формується образ величного соборного звучання, яке уособлює неперервність української музичної традиції та її роль у формуванні національної самосвідомості.